

Täysistunto

Torstai 14.11.2019 klo 16.00—20.54

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 20.54.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen (16.00—17.00), puhemies Matti Vanhanen (17.00—19.00) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (19.00—20.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Antti Rinne
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
valtiovarainministeri Mika Lintilä
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero
puolustusministeri Antti Kaikkonen
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin
työministeri Timo Harakka
ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen
sisäministeri Maria Ohisalo
tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys turvapaikka-asioiden käsittelystä tuomioistuinlaitoksessa (Leena Meri ps)

Suullinen kysymys SKT 56/2019 vp

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Edustaja Meri, perussuomalaisten eduskuntaryhmä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Onko hallitus tietoinen, että Itä-Suomen hallinto-oikeuteen on tänä vuonna saapunut 47 prosenttia enemmän turvapaikka-asioita kuin viime vuonna? Korkeimpaan hallinto-oikeuteen vuonna 2017 saapuneista asioista noin 60 prosenttia oli ulkomaalaisasioita.

Ministeri Henriksson, te totesitte viime viikolla lakivaliokunnan julkisessa kuulemisessa, ettei turvapaikka-asioden käsittely ole vaikuttanut muiden asioiden käsittelyyn. Onko teillä oikeusministeriössä oikea käsitys asioiden tilasta? Esimerkiksi Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa on ulkomaalaisasioihin jouduttu kohdentamaan resursseja maankäytöstä, rakentamisesta ja kunnallisasioista. Turvapaikan oikeusturvasta on siis huolehdittu, kun samaan aikaan suomalaisen yrittäjän rakennuslupaa koskeva asia seisoo mappi ö:ssä. Ulkomaalaisten asiat syövät siis leijonanosan ajasta. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri, mitä aiotte tehdä asialle?

16.02 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos lakivaliokunnan puheenjohtajalle tästä kysymyksestä, se on erittäin ajankohtainen. Voidaan todeta yleisesti näin, että hallinto-oikeuksiin saapui eniten turvapaikka-asioita vuonna 2016. Silloin niitä saapui yhteensä yli 10 000. Nyt tänä vuonna arvioidaan saapuvan noin 2 700 turvapaikka-asiaa. Korkeimman hallinto-oikeuden asiamääriin vaikuttaa vielä vuonna 2016 hallinto-oikeuksiin saapuneiden turvapaikka-asioden määrä.

Tilannehan nyt on se, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei käsittele turvapaikka-asioita vaan ainoastaan muita ulkomaalaisasioita. Elikkä oleskelulupa-asioden käsittelyyn on myönnetty lisäresursseja, eikä ulkomaalaisasioiden lisääntyminen vaikuta muiden asiaryhmien käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tästä aiheesta lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.04 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te kerroitte lisäresursseista ja rahan laittamisesta ja lisämäärärahoista — aivan oikein. Lisämäärärahan toistuva kohdentaminen ulkomaalaisasioiden käsittelyyn ei kuitenkaan ole kestävä ratkaisu pitkällä aikavälillä. Perussuomalaiset on ainoa puolue, joka uskaltaa sanoa tämän asian ääneen. Loputon rahan kippaaminen on lopetettava ja sen sijaan keskityttävä juurisyihin. Hallintotuomioistuinten resursseja on pikaisesti vapautettava muihin asiaryhmiin. Tämä edellyttää, että turvapaikkalainsäädäntöön tehdään kiristyksiä ja maahantulon houkutustekijät poistetaan. Näitä ovat muun muassa ilmaiset oikeuspalvelut ja antelias sosiaaliturvamme. Arvoisa hallitus, milloin aiotte sulkea tämän yksinomaan ulkomaalaisasioiden käsittelyyn osoitetun rahahanan ja ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin ulkomaalaisasioiden määrän vähentämiseksi viranomaisissa ja hallintotuomioistuimissa?

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

16.05 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä uskon, että kaikki tässä salissa tietävät, että Suomi on sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin, joittenka mukaan saadaan hakea turvapaikkaa, ja Suomessa on voimassa sellainen lainsäädäntö, joka on sopusoinnussa kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Toki tänään olemme saaneet langettavan tuomion Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta, ja se on otettava vakavasti, ja se on myös osoitus siitä, että vielä tässä hyvässä maassa on parantamisen varaa.

Arvoisa puhemies! Turvapaikka-asioihin ja -käsittelyihin on myönnetty lisämäärärahoja juuri sen takia, että meidän hallinto-oikeuksissa pystytään kohtelevaan kaikkia kansalaisia samalla tavalla ja että pystytään käsittelemään asianmukaisesti kaikkia asioita, niin kuin pitää. Suomi ei ole saareke tässä maailmassa, vaan meille voi tulla turvapaikanhakijana, jolloin meidän prosessien on oltava kunnossa, ja sen takia myös lisämäärärahaa tarvitaan.

16.06 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Henriksen viittasi tässä EIT:n tuoreeseen päätökseen. Kansainväliselle suojelulle on olemassa tietyt kriteerit sekä Suomen että kansainvälisessä lainsäädännössä. Lähtömaan yleinen turvattomuus ei ole peruste suojelulle. Jos olisi, suurin osa maailman ihmisistä olisi oikeutettuja suojeluun Suomessa ja muissa EU-maissa.

Ikävä kyllä, Suomi ei voi taata kuolemattomuutta täältä poistettaville ihmisille. Suomi ei voi taata sitä edes täällä oleville ihmisille, eikä tällaista voi vaatiakaan. Väkivalta Irakissa ja muualla on valitettavaa, mutta ratkaisu ei ole ihmisten siirtäminen Suomeen. Se ei tee lähtömaista turvallisempia, mutta se tekee Suomesta vaarallisemman. Tämän voi todeta vaikkapa rikostilastoista. Naapurimaassa Ruotsissa luodit lentävät ja pommit paukkuvat juuri avoimien ovien politiikan tuloksena. Kysyisin ministeri Ohisalolta: meneekö ulkomaalaisten turvallisuus suomalaisten turvallisuuden edelle?

16.07 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset kysymyksestä, joka on monella tavalla hyvin vaikea. [Jussi Halla-aho: Sen pitäisi olla helppo!] Ei pitäisi asettaa vastakkain ihmisiä, elämme oikeusvaltiossa. Me olemme yhdessä keskustelleet täällä muun muassa Suomen EU-puheenjohtajuuskauden ohjelmasta, jonka keskiössä on se, että me puheenjohtajajana edistämme oikeusvaltiota. Oikeusvaltiosta saa hakea turvapaikkaa. Oikeusvaltion pitää turvata ihmis- ja perusoikeudet ihan jokaiselle ihmiselle. [Oikealta: Myös suomalaisille!] Tässä ei aseteta vastakkain suomalaisia tai tänne muualta tulevia ihmisiä.

16.08 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvostan sitä, että perussuomalaiset kantavat huolta myös näistä yksilöasioista, mutta me kokoomuksemme peräänkuulutamme ennen kaikkea sitä, että suomalaisille riittää työtä. Työ on kaiken hyvinvoinnin perusta. Suomeen tarvitaan työllistäviä investointeja, ja jotta tänne voi investointeja syntyä, tarvitaan ympäristö, joka mahdollistaa sen, että tarvittavat lupaprosessit sekä niistä mahdollisesti seuraavat valitukset saadaan käsiteltyä niin, että investointi on järkevää tänne toteuttaa.

Arvoisa puhemies! Kysynkin vastuulliselta ministeriltä: mitä hallitus aikoo tehdä lupaprosessien jouduttamiseksi sekä näiden hallinto-oikeusprosessien parantamiseksi niin, että investoinnit Suomessa saadaan liikkeelle ja saadaan työtä suomalaisille?

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastaus, ministeri Ohisalo. [Välihuutoja]

16.09 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Jos keskustellaan nyt laajemmin maahanmuuttopolitiikasta, kuten ymmärsin tästä äskeisestä kysymyksestä... [Ben Zyskiewicz: Ettekö ymmärrä kysymystä?] Otatteko uudestaan kysymyksen vielä?

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Kysytään kysymys vielä uudelleen. Kysymys oli lupaprosesseista, eikö niin? [Eduskunnasta: Kysymys kysyttiin, ja se oli hyvä!] — Edustaja Autto, lyhyesti.

16.09 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Annan vaikka käytännön esimerkin: Meillä Rovaniemellä Sierilän voimalaitoksen lupaprosessi on käytännössä aloitettu ympäristövaikutusten arvioinnilla vuonna 96, ja tämä luvitus on edelleen kesken, koska kaikista eri vaiheista valitetaan riippumatta siitä, mitä mieltä ollaan esimerkiksi vesivoimasta [Paavo Arhinmäki: Miksette toistanut kysymystä? Tämä on nyt ihan eri kysymys! — Välihuutoja] sähköntuotantomuotona. Tällaisien satojen miljoonien eurojen investointien pitäisi mennä eteenpäin.

Perussuomalaisten kysymys, jossa kannetaan huolta hallinto-oikeuksien resursseista ja [Puhemies: Kysyjällä puheenvuoro!] lupien käsittelyajoista on sinänsä paikallaan, mutta meidän pitää kyllä pystyä kiinnittämään huomio siihen, että Suomessa saadaan näitä investointeja eteenpäin, hallinto-oikeudet toimivat ja lupaprosessit ovat sujuvia.

16.10 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on äärimmäisen tärkeä kysymys liittyen elinkeinotoimintaan ja sen mahdollisuuksiin tehdä investointeja ja viedä asioita eteenpäin. Ja jos muistellaan tätä muutama vuosi taaksepäin tehtyä päätöstä liittyen Äänekosken investointiin, miljardiluokan investointiin, jossa syntyi merkittävä määrä lisätyöpaikkoja tuolle alueelle ja jolla on koko Suomen kansantalouden kannalta merkittävä vaikutus — siinä nimenomaan kiitettiin valtionhallintoa siitä, että eri lupaprosessien vaiheissa lupaprosessit huolehdittiin sillä tavalla, että ne eivät muodostaneet millään tavalla estettä sen asian eteenpäinviemiselle, ja yritys oli todella tyytyväinen valtion toimintaan tässä. Tämä on äärimmäisen tärkeätä ottaa huomioon, kun kehitetään hallinto-oikeuksien toimintaa ja kun kehitetään myöskin näitä luvitusprosessiin liittyviä viranomaistoimintoja. Meillä on nyt esimerkkejä siitä, että tämä voidaan hoitaa todella hyvin nykyisen lainsäädännön puitteissa.

16.11 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi voi tehdä turvapaikkaprosessiin kiristyksiä aivan itsekin, ja näin kuuluu tehdä, mutta isommassa kuvassa kysymys on koko Eurooppaa koskevasta asiasta. Viime hallituskaudella oli EU:ssa paljon esillä se, että EU:n ulkorajoille tulisi asettaa eräänlaisia maahantulopisteitä, joissa keskiteysti voitaisiin katsoa, kenellä kaikilla olisi mahdollisuus ja oikeus tulla Eurooppaan hakemaan turvapaikkaa. Se asia kuitenkin kariutui, koska kovinkaan moni maa ei vapaaehtoisesti ottanut tätä asiaa hoitaakseen. Nyt kun Suomi on ollut EU:n puheenjohtajamaana tämän syksyn, niin kysyisin teiltä, pääministeri Rinne: millä tavalla tätä asiaa on edistetty, vai onko edistetty mitenkään?

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

16.12 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä kysymys tämäkin liittyen tähän koko turvapaikkaproblematiikkaan. Sitä ei voi kukaan kiistää, että maahanmuutto ja vuoden 2015 tapahtumat erityisesti ovat EU:n sisäistä yhtenäisyyttä vaarantaneet, ja riskejä tämän tilanteen jatkumiseen on olemassa tälläkin hetkellä. Nyt nämä tilanteet, joissa asiaa Suomen puheenjohtajuuskaudella ollaan kyetty edistämään, liittyvät Frontexin voimavarojen vahvistamiseen. Meillä on merkittävä lisäys tällä hetkellä monivuotisen rahoituskehyksen ympärillä sekä komission esityksessä että tulee olemaan hyvin suurella todennäköisyydellä Suomen puheenjohtajamaana tekemän monivuotisen rahoituskehyksen neuvottelulaatikoihin. Tämä tullaan ottamaan huomioon. Elikkä Frontexin rajavalvontaan tullaan lisäämään rahoja, mutta tämä edellyttää tämän ongelman ratkaisua myös siinä, että eurooppalaiset yhdessä keskittyvät huomattavasti nykyistä konkreettisemmin selkeämmillä, tavoitteellisilla ohjelmilla Afrikan mantereella olevien ongelmien poistamiseen yhteistyössä Afrikan kanssa.

16.13 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallinto-oikeuksien toimivuus on erittäin tärkeä asia tavallisille ihmisille. Voi sanoa, että hallinto-oikeudet ovat sellaisia tavan ihmisen, kadunmiehen tuomioistuimia. Siellä käsitellään niitä kaava- ja rakennuslupa-asioita, siellä käsitellään verovalituksia, ja kyllä me keskustassa ajattelempa niin, että pitäisi saada jonkinlainen hoitotakuu myös hallinto-oikeuksiin, ettei siellä ole vuosikaupalla valitukset odottamassa.

Mitä tulee turvapaikanhakijoihin, niin kyllä on erittäin tärkeää, että kun henkilö saapuu Suomeen hakemaan oleskelulupaa, niin silloin kokonaiskäsittelyn sieltä Maahanmuuttovirastosta aina lainvoimaiseen päätökseen pitäisi olla mahdollisimman nopea, ja sitten kun se lainvoimainen päätös tulee, ne, jotka jäävät Suomeen, nopeasti kotoutumistoimien pariin ja sitten kenellä on kielteinen päätös, niin poistuminen maasta, ole hyvä ja poistu, ja jos ei itse poistu, niin sitten autetaan ulos. Mutta kysyisin sisäministeri Maria Ohisalolta sitä asiaa, että kun perussuomalaiset aina nostavat nämä turvapaikanhakijoiden kustannukset esiin, niin miten turvapaikanhakijoitten määrä on kehittynyt [Puhemies koputtaa] sen jälkeen kun perussuomalaiset jäivät hallituksesta pois. Miten se hakijoiden määrä on kehittynyt tämän vaalikauden aikana, [Puhemies koputtaa] kasvanut vai laskenut? [Jussi Halla-aho: Älä nyt viitsi, se oli keskustan johtama hallitus! — Eduskunnasta: Olennainen kysymys!]

16.14 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Kurviselle kysymyksestä. Sen jälkeen, kun perussuomalaiset eivät ole olleet hallituksessa, niin turvapaikanhakijoiden saapuminen Suomeen on vähentynyt. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mikä yhteys!] Tällä hetkellä olemme luvuissa päätyneet sinne vuotta 2015 edeltävälle tasolle, eli tällä hetkellä turvapaikkahakemuksia tulee vuotuisasti 2 000—3 000 [Oikealta: Ilmeisesti vihreät laittoi rajat kiinni!] ja niiden lisäksi tulee muutamia tuhansia, jotka ovat uusintahakemuksia, eli itse asiassa enää noin puolet on uusia turvapaikkahakemuksia. Ja tietysti, kuten edustaja Kurvinen sanoo, on aivan keskeistä se, että turvapaikkaprosessin alkuvaiheeseen kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota eli että siellä on vahvasti mukana kaikille turvapaikanhakijoille oikeusapu — oikeusministeri Henriksen edistämä oikeusapu-uudistus on käynnissä — tuodaan tulkit ja tuodaan tavanomaiset valitusajat sinne prosessiin. Tällä varmistetaan se, että jokainen saa asialleen oikeudenmukaisen käsittelyn.

16.15 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan ihmisoikeustuomioistuinin totesi tänään Suomen loukanneen ihmisoikeussopimusta palautettuaan irakilaisen turvapaikanhakijan kuolemaan. Murhayrityksistä huolimatta mies ei saanut turvapaikkaa ja hänet palautettiin Bagdadiin, missä hänet tapettiin nopeasti paluun jälkeen. Mies oli saanut kielteisen päätöksen Maahanmuuttovirastosta ja hallinto-oikeudesta, eikä korkein hallinto-oikeus myöntänyt valituslupaa. Tämä on ensimmäinen kerta, kun Suomi saa tuomion ihmisoikeussopimuksen oikeutta elämään ja kidutuksen kieltoa koskevien artiklojen loukkaamisesta. Edellisen hallituksen nuivan turvapaikkapolitiikan hinta maksetaan ihmishengillä. [Juho Eerola: Nyt tuli se syy, miksi nyt tulee vähemmän!]

Nykyisen hallituksen ohjelman mukaan Suomi kunnioittaa palautuksissa perustuslain ja ihmisoikeussopimusten palautuskieltoja. Hallitusohjelman mukaan Maahanmuuttoviraston maalinjausten sopusointu YK:n pakolaisjärjestön suositusten kanssa varmistetaan. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Ohisalo, miten hallitus varmistaa, ettei Suomi enää loukkaa kansainvälisen oikeuden ehdotonta palautuskieltoa lähettämällä ihmisiä kuolemaan? [Oikealta: Irakiin!]

16.17 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Honkasalolle tärkeästä kysymyksestä. Tämä päätös on häpeällinen Suomelle. Kuten mainitsitte, kerta on ensimmäinen — ja toivottavasti se on myös viimeinen, siitä tämä hallitus tulee pitämään kiinni. Siinä, mitä mainitsin aiemmin siitä, että hallitus on yhdessä sitoutunut laittamaan tämän turvapaikkaprosessin kuntoon, palauttamaan sinne oikeusturvan, keskeistä on nyt se, että käymme yhdessä läpi ne muutokset, joita viimeisten vuosien aikana on tehty ulkomaalaislakiin ja lakien tulkintoihin. Tämä on hallituksen toimintasuunnitelmaan kirjattu, ja tästä lähtee käyntiin selvityshanke, mitä muutoksia yhteensä on aiheutunut, kun on tehty lukuisia erilaisia muokkauksia eri kohtiin. Tässä on paljon työtettävää, ja hallitusohjelmassa näiden parantamiseen on sitouduttu yhdessä.

16.17 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri kysyi erittäin oleellisesta asiasta. Niin tuomioistuinelaitoksessa kuin muuallakin on yliedustusta. Toimeentulotuki, asumistuki — niissäkin pääkaupunkiseudulla ollaan osin yli 40 prosenttia. Seksuaalirikokset, katujengit, segregaatiokehitys — kaikki varoitusmerkit ovat ilmassa. Samaan aikaan hallituspuolueen edustajat tässäkin talossa puhuvat ja kirjoittavat lausetta ”maahanmuutto on hallittua ja kestävä”. Toistaiseksi tekoja ei ole näkynyt. Kansalaisten mitta alkaa olla täysi.

Kyysisinkin nyt: Mitä te, arvoisa hallitus, aiotte tehdä, jotta tämä Ruotsin tie pysähtyisi ja kaanonina toistamanne hallittu ja kestävä maahanmuuttopolitiikka todella toteutuisi? Sanokaa edes yksi tähän tavoitteeseen johtava lakihankkeenne, joka edellä kuvattua tavoitetta edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Kuka vastaa? — Ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

16.18 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Rantaselle kysymyksestä. Kuten pääministeri edellä totesi, Suomen puheenjohtajuuskaudella edistetään muun muassa Euroopan yhteistä ulkorajojen valvontaa. Suomella on pitkä ulkoraja. Frontexin resurssien vahvistaminen on keskeistä ja yhtä aikaa myös sen

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

varmistaminen, että Eurojustilla ja Europolilla on riittävät resurssit. Näitä viedään eteenpäin muun muassa tässä yhteisen monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä. Ja se, että viranomaisyhteistyö toimii entistä paremmin, että eri jäsenvaltioiden viranomaiset jatkuvasti kommunikoivat keskenään, vaihtavat tietoja, on myös aivan keskeinen asia, jota jatkuvasti edistämme.

16.19 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvapaikka-asioiden määrään muun muassa hallintotuomioistuimissa vaikuttaa ennen kaikkea se, kuinka paljon turvapaikanhakijoita meille tulee. Hallitus itse varautuu 4 000 uuden hakijan vastaanottamiseen — siis 4 000:n, joka vuosi. [Antti Kurvinen: Määrä laskenee!] Tuomioistuinten kuormitusta lisää se, että samat henkilöt hakevat turvapaikkaa ja valittavat saamastaan kielteisestä päätöksestä uudelleen ja uudelleen. Tänä vuonna kesäkuussa lakia kiristettiin uusintahakemusten osalta. Kuitenkin lopputulos on se, että Maahanmuuttovirasto ilmoittaa, että se ei ole kuitenkaan merkittävästi vähentänyt uusintahakemuksia. Miten tämä voi olla mahdollista?

Arvoisa puhemies! Uusintahakemuksia voi tehdä siis aina vain uudelleen ja uudelleen, jos esittää uusia perusteita, joka kerta jonkun uuden, rajoittamattoman määrän. Arvoisa hallitus, kertokaa, mitä te aiotte tehdä tälle uusintahakemuskierrokselle, joka vie merkittävän ajan hallintotuomioistuimen työajasta ja muun muassa [Puhemies koputtaa] näistä tavallisten ihmisten asioista, kuten rakennuslupa-asioiden käsittelystä, jota täällä ovat moneen kertaan muutkin peräänkuuluttaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastauspuheenvuoro. Vastaako pääministeri Rinne? Olkaa hyvä.

16.21 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Muistan saaneeni tässä elokuun loppupuolella viimeisen tilaston liittyen tähän maahanmuuttoon. Tilastossa todettiin näihin valituslupiin liittyen, että ensimmäisiä valituksia oli muistaakseni joku 2 500 käynnissä. Sitten siellä oli toisen ja kolmannen kierroksen valituksia muutama sata ja sitten neljännelle kierrokselle, jos muistan oikein, oli joku kymmenkunta valitusta, ei sen enempää.

Se on ihan selvä, että oikeusvaltiossa, niin kauan kuin oikeusperusta valituksille on olemassa, valituksia pitää pystyä tekemään — on sitten ulkomaalainen, suomalainen tai mikä tahansa. Tämä liittyy ihan puhtaasti jo yritystoiminnan varmuuteen Suomessa. Se tarkoittaa sitä, että tänne sijoittavien, investoivien yritysten pitää uskaltaa toimia oikeusvaltiossa sillä tavalla, että voidaan sijoittaa rahaa tänne. Tämä on täsmälleen sama kysymys näitten yksilöitten kannalta, [Leena Meren välihuuto] eli että tuomioistuimissa voidaan oikeusvarmuuteen luottaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys eläkejärjestelmästä (Timo Heinonen kok)

Suullinen kysymys SKT 57/2019 vp

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Seuraava kysymys, kokoomuksen eduskuntaryhmä, edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.22 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Huoli eläkeläisten toimeentulosta on yhteinen. Kokoomus tukee sitä, että takuueläkettä korotetaan 50 eurolla ja kansaneläkettä 30 eurolla. [Keskustan ryhmästä: Keskustan linja!] Viime kyselytunnilla kysimme, onko hallitus kuitenkin aikeissa leikata esimerkiksi poliisien, opettajien ja sairaanhoitajien eläkkeistä, jotta pienimpiä työeläkkeitä saadaan nostettua. Tämä on kysymys, jota ihmiset paljon nyt kysyvät, ja siihen toivomme selkeyttä.

Tähän te, pääministeri Rinne, vastasitte, että teidän arvionne mukaan asiantuntijakeskustelujen pohjalta työeläkejärjestelmästä voidaan irrottaa näihin eläkkeisiin rahaa. Summaksi totesitte, pääministeri Rinne, noin 200—300 miljoonaa euroa. [Ben Zyskowicz: Vuodessa!]

Arvoisa pääministeri, tämä ei selkeyttänyt asiaa. Eläkeläisten toimeentulosta meillä kokoomuksessakin on huoli, mutta ratkaisu tähän ei ole koko työeläkejärjestelmän horjuttaminen. Viittasitte asiantuntijoihin, [Puhemies koputtaa] ja nyt kysynkin teiltä: keitä nämä asiantuntijat ovat? Julkisuuteen ei ole tullut vielä yhtään eläkeasiantuntijaa, joka teidän ajatustanne eläkeleikkauksista kannattaisi. Ketkä ovat näitä asiantuntijoita, joiden suulla puhuitte?

16.23 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että kokoomuksessakin on herätty pienituloisten eläkeläisten tilanteeseen. [Paavo Arhinmäki: Viime kauden leikkausten jälkeen!] Tätä keskustelua ei ole kovin usein nähty kokoomuksen suunnasta nostettavan.

Haluan todeta sen, että meillä on mahdollisuus eläkejärjestelmän puitteissa nykyistä eläkejärjestelmää sinällään muuttamatta, muuta kuin yhden päivämäärän osalta, korjata tätä erityisesti naisten vanhempainvapaaseen liittyvää, eläkkeisiin liittyvää ongelmaa. Meillä on satojatuhansia sellaisia naisia, jotka eivät ole kerryttäneet eläkettä laisinkaan ennen vuotta 2005 sen takia, että eläkejärjestelmässä ei eläkekertymää ole vanhempainvapaitten ajalta tullut. Tämä on nyt muutettavissa 2005 neuvotellun ratkaisun pohjalta hyvin yksinkertaisesti.

Ne asiantuntijat, joiden kanssa keskustelin, liittyvät suoraan eläkejärjestelmään. Sieltä löytyy sellaisia asiantuntijoita, jotka haluavat kahden kesken puhua tästä asiasta, mutta juuri sen paineen takia, mikä tästä tulee julkiseen keskusteluun, eivät halua tulla julkisuuteen.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ollessa viime kaudellakin hallituksessa pienimpiä eläkkeitä korotettiin, se on ollut meille koko ajan tärkeää. [Paavo Arhinmäki: Eläkkeitä leikattiin, kansaneläkkeitä leikattiin!]

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Koko eläkejärjestelmämme perustuu, arvoisa pääministeri, sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen. Mikä on sovittu, sen täytyy pitää. Kun on työllään eläkkeen tienannut, eläkkeen myös aikanaan saa. Yhtään ylimääräistä euroa, arvoisa pääministeri, työeläkerahastoissa ei ole. Niillä maksetaan nykyisiä eläkkeitä, nyt työssä käyvien eläkkeitä aikanaan, niitä sijoitetaan, että työeläkkeitä voidaan maksaa myös meidän lapsillemme ja tuleville lapsille.

Viesti siitä, että eläkerahoihin voidaan puuttua ja sieltä napsia rahaa muihin tarkoituksiin, on, pääministeri, vastuuton. Pääministeri Rinne: Mikä teidän viestinne on tänä päivänä työssä käyville ja myös nuorille suomalaisille? Huolehtiiko teidän vasemmistohallituksenne [Puhemies koputtaa] koko eläkejärjestelmän kestävyydestä?

16.25 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Minä uskon, että niille suomalaisille, jotka esimerkiksi tätä televisiolähetystä katsovat, on täysin selvää, mitä tämä hallitus haluaa tehdä eläkkeitten osalta. Tämä hallitus haluaa korjata pienituloisten eläkeläisten tulevaisuutta. Siitä lähdetään liikkeelle ensi vuoden alussa: tulee, niin kuin totesitte, 50 euroa takuueläkkeeseen nettona, puhtaana käteen, 34 euroa kansaneläkkeeseen puhtaana käteen. Näistä asioista ei pääse mihinkään.

Tämän hallituksen tavoitteena on myös se, että työeläkejärjestelmän sisällä pystytään korjaamaan työeläkejärjestelmän aiheuttamia ongelmia liittyen pienituloisiin naisiin, ja tämä muutos on toteutettavissa ilman, että työeläkejärjestelmän pohjiin puututaan millään tavalla, sillä tavalla, että työeläkejärjestelmän näkökulmasta se on 0,01:n ja 0,1:n välissä oleva rahasumma, jota sinne tarvitsee käyttää, ja työeläkejärjestelmästä valuu tällä hetkellä ulos esimerkiksi työhyvinvointiin käytettäviin rahoihin useita kymmeniä miljoonia vuodessa. [Ben Zyskiewicz: Sieltäkö se raha tulee?]

16.27 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pienituloisten eläkeläisten tilan kysymys on tietenkin erittäin vakava asia, [Jukka Gustafsson: No ei se siltä kuulosta!] ja sen tähden on hyvä, että pienimpiin eläkkeisiin tehdään korotuksia, täsmäkorotuksia. [Paavo Arhinmäki: Viime kaudella ei ollut kokoomukselle tärkeä asia!] Mutta nyt on fakta se, että te olette pettäneet sen vaalilupauksenne siitä kuuluisasta satasta. Te ette ole sitä toteuttamassa, se ei toteudu ja ihmiset ovat pettyneet.

Mutta nyt te puhutte taas, avaatte uuden keskustelun. Nyt te olette työeläkejärjestelmässä. Aina näihin teidän lupauksiinne löytyy joku muu maksaja. Tällä kertaa se käytännössä on siis toiset eläkeläiset ja tulevat eläkeläiset. Meillä ei ole yhtään ylimääräistä rahaa meidän eläkejärjestelmässämme. Meidän syntyvyys pienenee, väestö ikääntyy, meillä on kovat paineet, ja te olette tekemässä muutoksia nykyiseen eläkejärjestelmään, viemässä uskoa ja pohjaa siltä. Ei näin voi toimia. Voisitteko nyt kertoa, miten te aiotte edetä tässä asiassa? Uskotteko, että se on perustuslainmukaista koskien eläkejärjestelmää? Ja miksi te leikkaatte toisilta eläkeläisiltä?

16.28 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, teidän väitteenne ei pidä paikkaansa. Tämä hallitus ei ole rikkomassa työeläkejärjestelmän puitteita millään tavalla, ei sen perusteita millään tavalla. Tämä hallitus ei vie rahaa toisilta eläkeläisiltä, ei tulevilta eikä tämän hetken eläkeläisiltä.

Tämä hallitus haluaa korjata sen epäkohdan, vääryyden, joka liittyy pienituloisten naisten eläkkeisiin tällä hetkellä. Ne naiset, jotka ovat huolehtineet tämän yhteiskunnan tule-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

vaisuudesta synnyttämällä lapsia, huolehtimalla lapsista ilman, että siltä ajalta on kertynyt eläkettä — niitten ihmisten asia pitää korjata. Sitä tämä koko esitys työeläkejärjestelmän sisällä tapahtuvasta korjauksesta tarkoittaa. Ja se tulee etenemään sillä tavalla, että ensin pyydetään laskelmat Eläketurvakeskukselta ja Kansaneläkelaitokselta. Sen jälkeen käynnistetään neuvottelut kolmikantaisesti, haetaan ratkaisua.

16.29 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi yhteiskunnan sivistyksen mitta on se, miten huolehdimme heistä, jotka tämän maan ovat meille rakentaneet, [Sari Sarkomaa: Ja leikataan sairaanhoitajien eläkkeistä!] ja tässä mielessä, arvoisa puhemies, kokoomuksen huoli eläkkeensaajien toimeentulosta on aivan oikea. [Sanna Antikainen: Missä vappusatanen?] Se on aivan oikea, mutta arvoisa puheenjohtaja Orpo, se on neljä vuotta liian myöhään. [Eduskunnasta: Aivan!] Missä se huoli oli silloin, kun te täyttä kansaneläkettä saavalta leikkasitte lähes 400 euroa vuodessa? [Vasemmalta: Voi, voi!] Missä se huoli silloin oli, kun teidän ollessanne valtiovarainministerinä vuonna 2016 rajasitte eläkkeensaajat niiden veronkevennysten ulkopuolelle, jotka palkansaajat saivat? Tai silloin, kun nostitte terveyskeskusmaksuja, mikä iski erityisesti eläkkeensaajiin? [Kokoomuksesta: Ei nostettu!]

Te täällä arvostelette hallituksen esityksiä, mutta mikä on se teidän esityksenne, jolla parannetaan eläkkeensaajien asemaa? Niitä ei ole kuultu, arvostelua on kuultu.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraateilla on arvovalinta, että tällä vaalikaudella eläkkeensaajan asemaa parannetaan ja he saavat sen kohtelun, jonka ansaitsevat. Kysyn nyt [Puhemies koputtaa] hallitukselta: oletteko sitoutuneet siihen, että myös eläkkeensaajat saavat ne samat veronkevennykset, jotka palkansaajat saavat?

16.30 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ohjelmaa laadittiin kolme ja puoli viikkoa. Neuvotteluissa oli 250 ihmistä mukana. Yksi aivan keskeinen elementti tämän hallituksen ohjelmaa rakennettaessa oli se, että korjataan tämän yhteiskunnan eriarvoisuutta [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] eri tulotasolla olevien ihmisten välillä. Ja siihen liittyy, arvoisa puhemies, se että suomalaisessa yhteiskunnassa pienituloiset eläkeläiset, jotka ovat rakentaneet kymmeniä vuosia ahkeralla työllään suomalaista yhteiskuntaa, kärsivät eläkeläisköyhyydestä johtuen osittain niistä toimenpiteistä, mitä valtiovarainministeri, edustaja Orpo toteutti. Ja näitä ongelmia nyt tämä hallitus haluaa korjata.

Lähtökohta on se, että jokaisella suomalaisella eläkeläisellä huomina on parempi kuin tänään, kun tämä hallitus lopettaa. Ja siitä huolehditaan sillä tavalla, että askel askeleelta kuljetaan kohti sitä tavoitetta, että alle 1 400 euron eläkkeissä saadaan 100 euroa korotusta. Vuosi vuodelta pyritään parempaan. [Antti Lindtman: Asia on loppuun käsitelty!]

16.31 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri kun juuri esitti puheen siitä, että on näitä pienemmällä eläkkeellä olevia naisia, jotka ovat hoi-taneet lapsia kotona ja tehneet siten arvokasta työtä Suomelle, niin heidän eläkkeidensä ko-rotushan on ihan oikea tavoite. Näinhän perussuomalaisetkin hallituksessa poistivat Yle-veroa pienituloisilta eläkeläisiltä ja korottivat takuueläkettä, mikä aina tahtoo unohtua. [Paavo Arhinmäki: Te olitte hallituksessa silloin, kun leikattiin eläkkeitä!]

Nyt kuitenkin on tilanne se, että entäs pienituloiset työeläkeläiset: siellä on myös paljon naisia, jotka ovat tehneet töitä vaikkapa siivoojana ja sellaisissa ammateissa, joissa työelä-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

ke on jäänyt hyvin pieneksi. [Sari Sarkomaa: Heiltä leikataan! Pääministeri Rinne leikkaa sairaanhoitajien eläkkeitä!] Perussuomalaiset ovat huolissaan, että hallitus on nyt unohtanut nämä työeläkeläiset, vaikka on alettukin tästä puhua. Eli mitä näille työeläkeläisille sitten tehdään? Perussuomalaiset on esittänyt vaihtoehtobudjetissa 150 miljoonaa enemmän veronkevennyksiä kuin mitä hallitus tänään. Harkitsetteko näitä perussuomalaisten ajattelemia veronkevennyksiä eläkeläisille?

16.32 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen budjettiesitys, joka on eduskunnassa tällä hetkellä käsiteltävänä, pitää sisällään 200 miljoonaa euroa veronkevennyksiä pieni- ja keskituloisille. Se ei erottele eläkeläisiä, ei työttömiä eikä työssä olevia. Se kohdistuu nimenomaan pieni- ja keskituloisiin suomalaisiin ihmisiin. Se 200 miljoonaa euroa veronkevennyksiä tulee toteutumaan työtulovähennyksen, perusvähennyksen ja eläketulovähennyksen kautta.

Tämän hallituksen tavoitteena on aidosti parantaa suomalaisen yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tilannetta. Niin kuin todettua: sieltä löytyy työttömiä, aktiivimallin leikkuri poistuu; sieltä löytyy opiskelijoita, indeksi palautuu ja sinne tulee selkeästi... ostovoima tulee lisääntymään. [Juha Mäenpää: Postinjakajia!] Sieltä löytyy pienituloisia eläkeläisiä, joille on lähdössä liikkeelle 230 miljoonaa euroa rahaa tämän hallituksen toimesta ensi vuoden budjetissa niin, että alle 900 euron eläkkeisiin tulee 50 euroa nettona, niin, että alle 1 300 euron eläkkeisiin tulee nettona 34 euroa — puhtaana käteen.

16.33 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on arviolta noin 300 000 eläkeläistä, jotka tulevat toimeen alle 1 100 euron kuukausituloilla, ja on arvokasta, että tässä salissa pohditaan juuri heidän toimeentuloaan.

Kun keskustele asiasta erilaisten eläkeasiantuntijoiden ja köyhyysasiantuntijoiden kanssa, he näkevät kolme keinoa ylitse muiden. Nämä ovat takuueläkkeen korotus, kansaneläkkeen korotus ja toisaalta myös terveysmaksujen alentaminen. Tämä hallitus on kyennyt jo tässä vaiheessa tekemään ratkaisuja sen suhteen, että kansaneläkkeitä korotetaan, takuueläkettä korotetaan, mutta terveydenhuoltomaksut, joihin sisältyy monenlaisia kattoja — on lääkemaksukattoa, on asiakaspalvelumaksukattoa ja on myös kyytimaksujen kattoa — aiheuttavat monelle pienituloisille eläkeläiselle todella pahan toimeentulokynnyksen. Kysynkin teiltä: aiotaanko tässä terveydenhuoltomaksujen kattojen yhdistämisessä tällä kaudella edetä?

16.34 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä ihan aidosta ongelmasta puhutaan. [Oikealta: Mitä teette? — Mitä aiotte tehdä?] Moni pienituloinen hyötyisi myös siitä, että sosiaali- ja terveyspalvelut olisivat edullisempia tai ainakin nämä kustannukset, joita peritään, olisivat koko maassa yhtäläisempiä. Tältä osin tulemme antamaan asiakasmaksulain, ja olemme tällä hetkellä valmistelussa jo erittäin pitkällä.

Tämä esittämämme kattokysymys on myöskin hallitusohjelmaan kirjattu, ja sitä kautta haemme parhaillaan niitä esityksiä, jotka tuossa asiakasmaksulakikokonaisuudessa voisivat parhaimmiten auttaa ihmisiä siinä, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset eivät koituisi kellekään mahdottomiksi. On muistettava, että lähes 400 000 ihmistä on kuitenkin tosiasiallisesti joutunut ulosoton maksuhäiriökierteeseen nimenomaan näistä maksuis-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

ta johtuen. Siksi on tärkeää myöskin tarkastella asiakasmaksulaissa sitä, miten me voimme tulla ihmisiä vastaan.

16.36 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus tukee siis esillä olleita eläkkeiden korotuksia, se on ihan itsestään selvää. [Paavo Arhinmäki: Ei se viime kaudella ollut itsestään selvää!]

Mutta te, pääministeri Rinne, lupasitte jokaiselle... [Hälinää] Arvoisa pääministeri Rinne, te lupasitte jokaiselle alle 1 400 euroa eläkettä saavalle 100 euroa puhtaana käteen. Kysyin teiltä kyselytunnilla viime viikolla, kuinka paljon näitä pienimpiä työeläkkeitä saavat, eli 1 300—1 400 eläkettä saavat, saavat ensi vuonna lisää käteen tästä teidän lupaamastanne 100 eurosta. [Paavo Arhinmäki: Eivät ne ole pienimpiä työeläkkeitä! Pienimmät työeläkkeet ovat alle 1 000 euroa!] Te, pääministeri Rinne, ette vastannut mitään. Minä kerрон: nämä eläkeläiset eivät saa, pääministeri Rinne, teidän hallitukseltanne edes leikatusta vappusatasesta yhtäkään euroa, eivät euron euroa.

Arvoisa pääministeri Rinne, tunnetteko te piston sydämessänne? Ja osaatteko te, pääministeri Rinne, kuvitella, miltä näistä [Puhemies koputtaa] pienintä työeläkettä saavista eläkeläisistä nyt tuntuu, kun te olette pettäneet kaikki lupauksenne heille? [Paavo Arhinmäki: Pienimmät työeläkkeet ovat alle 1 000 euroa, edustaja Heinonen!]

16.37 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me käytämme 230 miljoonaa euroa bruttona eläkeläisten tilanteen korjaamiseen. Se on merkittävä osa siitä 1,1 miljardista, joka meillä on varaa käyttää pysyvien menojen lisäykseen tämän vaalikauden aikana — tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Tilanne on käytännössä se, että tämä ensimmäinen erä kohdistuu näihin pienimpiin eläkkeisiin, millä halutaan vahvistaa sitä, että alle 900 euroa kuukaudessa tienaavien ihmisten tilanne korjaantuu viidelläkymppillä puhtaana käteen kuukaudessa. Tämä hallitus haluaa korjata kansaneläkkeitten tasoa. Siinä rahat riittävät nyt 34 euroon kuukaudessa.

Ja jos nyt oikein muistan, jos oikein muistan, 1 300 ja 1 400 euron välissä tuo nettokorjaus tulee olemaan noin 11 euroa. Tämä asia on nyt muistinvaraisesti sanottu.

Sanon, että tämän hallituksen tahtotila on se, että useampien vuosien aikana vaalikauden kestäessä, ehkä yli vaalikauden, [Puhemies koputtaa] huolehditaan siitä, että pienituloisten alle 1 400 euron eläkkeitä tullaan korjaamaan 100 eurolla. Tähän liittyy myös tämä työeläkejärjestelmän kautta tuleva korjaus. [Ben Zyskowicz: Lisää lupauksia! — Sebastian Tynkkynen: Te olette vallassa!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys hoitajamitoituksesta vanhustenhoidossa (Antero Laukkanen kd) Suullinen kysymys SKT 58/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Seuraava kysymys, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Keskustelu

16.38 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Kysymykseni liittyy vanhustenhoitoon. Tällä viikolla uutisoitiin, että aluehallintovirastojen työmäärä on lähes kolminkertaistunut — lähinnä vanhustenhoidon epäkohtiin liittyen.

Suurin osa yhteydenotoista tulee hoivakotien henkilökunnalta. Toiseksi eniten ottavat yhteyttä omaiset. Myös kunnat ottavat yhteyttä koskien yksityisten hoivakotien toimintaa. Tullut kritiikki kohdistuu riittämättömään henkilökunnan määrään. On ollut tilanteita, joissa työvuorossa ei ole ollut ehkä yhtään lääkehoitoon koulutettua hoitajaa. Terveysriskit ovat merkittäviä.

Vanhustenhoidon tilanne on ollut huolestuttava jo pitkään. Silti hallitus on siirtämässä henkilöstömitoituksen kokonaisvaltaista täytäntöönpanoa vasta seuraavan eduskuntakauden vaihteeseen. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: eikö vanhuksille olisi vaalilupauksenne mukaisesti pitänyt löytyä rahoitus asian korjaamiseksi nyt eikä huomenna?

16.40 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen, sanon nyt tässä ihan suoraan, että te sanoitte jotakin selaista todistusta, jota itse en ole sanonut. Tämä uudistus, myöskään hoitajamitoituksen osalta, ei jää seuraavan hallituskauden harteille, ja täällä eduskunnassa asia on sanottu niin moneen kertaan, että nyt on aika, että tämä asia ei joudu poliittisen kiistelyn kohteeksi. Me olemme nimenomaan juuri päättämässä lausuntokierrosta kentältä ja tulemme tuon esityksen antamaan. Se astuu voimaan heti. Siinä, millä aikataululla hoitajat, eli 4 400 hoitajaa, on tässä maassa saatavilla, on annettava armoa kentälle. Ratkaisu siihen, kuinka paljon, on selvillä heti, kun asia tulee eduskunnan käsiteltäväksi. Työmarkkinaosapuolet ovat olleet mukana tämän lakiesityksen valmistelussa.

Ja nimenomaan, niin kuin edustaja Laukkanenkin tässä toivoi: voitaisiinko lopultakin laittaa — myöskin varmistaen, että hoitajia saadaan lisää, niin paljon kuin heitä vaan saadaan heti — [Puhemies koputtaa] jokainen käsipari käyttöön. [Timo Heinonen: ”Tuntien työ, yksi lause lakiin riittää!”]

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.41 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille vastauksesta, mutta ihan se ei tyydytä, koska tämä 0,7:n mitoitus on luvattu. Se on luvattu lakiin, se on luvattu moneen kertaan, se on luvattu vaalikentillä, se on luvattu täällä julkisesti. Ja kuitenkin tiedämme, että rahoitusta tälle ei ole vielä esitetty missään kohdassa. Kansalaisilla on oikeus kuulla, miten te aiotte toteuttaa tämän käytännössä. Siitä tässä on kysymys. En minä epäile teidän hyvää tahtoanne, minä vain peräänkuulutan niitä toimia, jotka olisivat konkreettisesti kaikkien tiedossa, myös rahoituksen osalta. [Paavo Arhinmäki: Ja se on tulossa!]

16.42 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei kannata antaa ymmärtää, että tämä lykkääntyy vaalikauden loppuun ja jää seuraavan hallituskauden harteille. Näin ei olla tulossa tekemään. [Välihuutoja — Kokoomuksen ryhmästä: Näinhän tapahtuu!] Se, kuinka nopeasti tässä massa voidaan saada riit-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

tävä määrä lisää hoitajia, on varmasti koko tämän salin ongelmana. Se, millä tavalla me puhumme tänä päivänä vanhustenhuollon kriisistä ja kuinka me haluamme sen ratkaista, riippuu juuri ja ainoastaan tästä salista. [Timo Heinonen: ”Yksi lause lakiin riittää!”]

On sanottava, että pelkästään hoitajamitoitus ei ratkaise näitä ongelmia kentällä, mutta jo on aikakin saada edes tämä asia valmiiksi. [Ben Zyskowicz: Kyllä se viime kaudella ratkaisi!] Tästä on jo vuodesta 2011 tässä salissa kiistelty, eikä eduskunnassa yhä ainakaan kokoomus ole tarjoutunut tukemaan tätä tärkeää hoitajien määrän lisäystä vanhustenhuollon tehostetussa palveluasumisessa.

Olen sitä mieltä, että muitakin toimia tarvitaan ja kiireesti. Vanhuspalvelukriisi ei ole ohi. Me olemme saaneet tosi kurjia uutisia esimerkiksi Sastamalasta viime päivien aikana. Ja on sanottava, että tämä uhkaa kyllä [Puhemies koputtaa] ihmisten mahdollisuutta saada todella turvattu vanhuus. Tältä osin vielä on paljon töitä. [Ilkka Kanerva: Satonen vastaa! — Oikealta: Tilanne olis parempi, kun eroisitte!]

16.43 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Laukaselle tästä erittäin tärkeästä kysymyksestä, miten vanhustenhuollon palvelujen epäkohdat korjataan ja millä aikataululla. Kyse ei voi olla hoitajamitoituksesta tai henkilöstömitoituksesta, vaan kyse on siitä, milloin niihin puututaan. Epäkohtia tapahtuu koko ajan kentällä, tapahtuu ympärivuorokautisessa hoivassa, tapahtuu kotihoidossa, että kyllähän niihin pitää pystyä puuttumaan aikaisemmin. Ei voida jäädä hallinnollisten muutosten taakse ja odottaa niitä. Vanhukset tarvitsevat jatkuvasti hoitoa ja hoivaa. Kysynkin, ministeri Kiuru: paljonko hallitus on varannut tulevalle vuodelle 2020 rahoja vanhusten palvelujen kuntoon laittamiseen? [Ben Zyskowicz: 5 miljoonaa!]

16.44 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja kysyi alkupuheenvuorossaan sitä, [Sari Sarkomaa: Montako euroa?] tehdäänkö toimia, ennen kuin ryhdytään näihin hallinnollisiin toimiin. Olen samaa mieltä siitä, että me emme voi luottaa tässä yhteiskunnassa vain ja ainoastaan siihen, että vanhusten asiat hoidetaan niin, että viime kädessä valvontaviranomaiset puuttuvat. Olette aivan oikeassa tästä lähtökohdasta. Mutta samaan hengenvetoon on sanottava, että kyllä yhteiskunnassa toimii myöskin se, että nämä vanhusten valvonta-asiat on käytännössä todistettu toimiviksi juuri sen takia, että näihin epäkohtiin on puututtu todella paljon.

Edustaja kysyi myöskin tästä rahoituksesta, ja niin kuin olen sanonut, tämä hoitajamitoituksen rahoitus päätetään samassa yhteydessä: kun me annamme hallituksen esityksen, niin on varattava myöskin julkisen talouden suunnitelmaan silloin keväällä rahat siihen, että tämä tiekartta, jota hallitus esittää sitten aikanaan hallituksen esityksenä eduskunnalle, on myöskin katettu ja se tulee. [Ben Zyskowicz: Ettekö pysty kertomaan, että ensi vuoden budjetissa on 5 miljoonaa? — Paavo Arhinmäki: Miksi te kysytte, jos tiedätte?]

16.45 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus, teidän olisi pitänyt toimia aikaisemmin. Perussuomalaiset ovat tänään julkistaneet vaihtoehtobudjetin, ja me esitämme hoitajamitoitusta voimaan elokuun 2020 alusta. [Antti Kurvinen: Puoli miljoonaa ilmassa!] Me tähtäämme siihen, että on koulutuspolitiikka, erillinen toimenpideohjelma, jolla kannustetaan hoitajia tälle hienolle ja hyvälle alalle, erilaiset toimet, muun muassa asuntopolitiikka, jotka houkuttelevat niitä jo alalta poistuneita hoitajia takaisin. Kysynkin teiltä: millä tavalla te aiotte toteuttaa tämän hoitajamitoituksen?

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Mutta täällä on puhuttu tästä valvonnasta, ja muistuttaisin teitä siitä, että aluehallintovirastoon on tänä vuonna tullut ennätysmäärä — 940 — epäkohtailmoituksia. Se tarkoittaa puolet enemmän kuin esimerkiksi viime vuonna. Kysyn teiltä: Mitenkä te reagoitte tähän? Eikö se todista sen, että teidän olisi pitänyt toimia aikaisemmin? Ajatelkaa, on mennyt pitkä kuuma kesä, nyt on syksy. [Jukka Gustafsson: Tehän hallituksessa olitte viime kaudella! — Välihuutoja] Vanhuksilla on tarve saada sinne apua ja hyvää hoivaa. [Puhemies: Aika!] Mitä te teette, hyvä hallitus?

16.46 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt hiukan pysähtyisin tähän paikkaan. [Oikealta: Hienoa, hyvä!] Edustaja Juvonen, tätä hallituskautta on tainnut mennä noin viisi kuukautta, ja me olemme tehneet jo esityksen kentälle, miten hoitajamitoitus tässä maassa laitetaan kuntoon. [Sanna Antikainen: Muutaman tunnin työ!] Muistaakseni edeltävässä kokoonpanossa perussuomalaiset olivat hallituksessa, mutta hoitajamitoitusta ei näkynyt eikä kuulunut, vaikka te sen lupasitte, [Vasemmalta: Ei kuulunut, leikattiin!] nimenomaan sen takia, että teillä on ollut sama ongelma kaikki nämä vuodet: kokoomus on joka kerta hallitusvastuussa ollessaan torpanut sen, että hoitajamitoitusta ei tule. [Sari Sarkomaa: Montako euroa?] Tästä johtuen vuodesta 2011 alkaen me kaikki olemme olleet tässä samassa veneessä. [Timo Heinonen: Puhutaanko totta siellä?] Nyt kokoomus ei ole tässä hallituskokoonpanossa, joten hoitajamitoitusta koskeva hallituksen esitys on jo lausuntokierroksella. [Ben Zyskowiec: Puolueen nimi mainittu!]

Edustaja Juvonen, tulen tutustumaan teidän esityksienne. Teillä oli noin kolme kappaletta näitä esityksiä sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyen, ja ajattelinkin, että teillä voisi olla enemmänkin niitä, koska olette olleet hyvin aktiivisia näissä asioissa, mutta huomasin, että noin 50 miljoonaa käyttäisitte [Puhemies: Aika!] ensi vuodelle hoitajamitoituksen kuntoon laittamiseen. Siitäkin voidaan täällä [Puhemies koputtaa] keskustella, riittävätkö rahat. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

16.47 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on ollut toiminnassa [Oikealta: Mitä tekee hallitus? — Paavo Arhinmäki: Hoitajamitoituksen!] vasta reilut viisi kuukautta ja on nyt jo tässä lyhyessä ajassa saanut aikaan enemmän kuin kokoomus edellisessä hallituksessa, [Välihuutoja oikealta] puhumattakaan siitä, miten kokoomus edellisessä hallituksessa vastusti tätä sitovaa henkilöstömitoitusta. [Ben Zyskowiec: Puolueen nimi mainittu!] Mutta on aivan ilahduttavaa huomata, että nyt täältä salista löytyy ystäviä myöskin tälle sitovalle henkilöstömitoitukselle. [Sari Sarkomaa: Ei löydy hallituksesta, kun ei löytynyt rahaa!]

Mutta, arvoisa ministeri, vuosi sitten valtiovarainministerinä toiminut edustaja Orpo, kun te sanoitte, että kunnilla on rahaa ja kunnissa tehdään nämä tärkeät päätökset liittyen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, [Oikealta: Ei!] niin nyt kysyisin ministeriltä, onko mahdollista, että kunnissa voidaan viedä eteenpäin tätä 0,7:n mitoitusta jo nyt syksyllä päätettävissä budjeteissa, jotta se olisi voimassa jo heti ensi vuoden alussa. Onko tämä mahdollista, arvoisa ministeri? [Ben Zyskowiec: Luuletteko, että kunnilla on rahaa?]

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Puhemies! — Kyllä on. [Ben Zyskowiec: Syyttäkää kuntia!] Nimenomaan lausuntokierroksella oleva esitys lähtee siitä, että jokaisen on tartuttava heti haasteeseen. Liian paljon laiminlyöntejä

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

— nouseva käyrä. Tämä on saatava poikki. Jokaisen kunnan ja kuntapäättäjän pitää olla vastuussa siitä, että omassa kunnassa asiat laitetaan nyt kuntoon. [Ben Zyskowicz: Eli pesette omat kätenne!] Tältä osin, edustaja Orpo, te olette olleet oikeassa. Tämä on myös kuntien asia, ja sitä kautta odotan nopeita ja ripeitä toimia ensi vuoden lopulla myöskin kuntakentällä siitä, että tartutaan näihin haasteisiin, suunnitellaan valmiiksi ja katsotaan, miten asiat laitetaan kuntoon. Aika moni kunta on jo pystynyt 0,7:n mitoitukseen, koska tänä päivänä 22 prosentissa hoitokodeissa on ilman erityistä valtion rahoitusta jo tämä asia kunnossa. Muidenkin pitää pystyä.

Ja niin kuin totesin, ensi vuonna on lähdeittävä toimiin. Millä tavalla tämä rahoitetaan? On selvää, että perussuomalaisen esittämä 50 miljoonaa euroa ei tule riittämään. [Ben Zyskowicz: Ja te esitätte viittä! — Välihuutoja oikealta] Asiantuntijat arvioivat, että me tarvitsemme rahaa kaiken kaikkiaan [Puhemies: Aika!] 230 miljoonaa.

16.50 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olipa mukava kuulla, kun ministeri Kiuru sanoi, että Orpo on oikeassa. Minä olin nimittäin keväällä jo oikeassa siinä, että tämä vanhusten palveluiden vakava kysymys ei tule kuntoon yhdellä luvulla. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Te sanoitte täällä kuukausi sitten — kun te silloin keväällä olitte tätä suunnilleen nauraneet — että ei kai täällä kukaan luule, että vanhusten palvelut yhdellä luvulla kuntoon tulevat. Pitäisi olla joku tolkkua, mitä puhuu ennen ja jälkeen vaalien, ministeri Kiuru.

Mutta mitä tulee sitten tähän itse asiaan: vierailin Turussa Vuokkokodissa, uudessa vanhusten ympärivuorokautisessa hoitolaitoksessa, joka oli hieno paikka. Siellä oli ongelmana se, että he eivät saaneet hoitajia. He eivät löytäneet hoitajia. Hoitajia ei ole, ministeri Kiuru. Siksi, jos te lupaatte 0,7, ei ole hoitajia, ne ovat pois kotipalveluista, ja siitä me kokoomuksessa olemme huolissamme, että jos tulee lakisääteinen 0,7 toisaalle, niin ne hoitajat ovat pois toisaalta. Eli vanhusten palveluja pitää [Paavo Arhinmäki: Kannatatteko te vai vastustatteko te? — Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] kehittää kokonaisuutena, ja kunnilla on erittäin vaikea taloudellinen tilanne [Puhemies: Aika!] — erittäin vaikea taloudellinen tilanne. Eivät kunnat siihen pysty ilman teidän lisärahoja, ja te olette antamassa 5 miljoonaa. [Sari Sarkomaa: 5 miljoonaa, lupasitte 250 miljoonaa!]

16.51 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, te väristelitte äsken sanomaani. En kiittänyt teitä siitä desimailikeskustelusta, mitä te halusitte käydä viime keväänä. [Naurua] Halusin sanoa, että minusta olitte siinä oikeassa, että kyllä kuntakentässä täytyy ymmärtää, että me emme voi jatkaa vanhusten palveluiden kriisiä vuodesta toiseen. Kyllä myöskin kunnat joutuvat kantamaan kortensa kekoon siinä, [Ben Zyskowicz: Paljonko annatte ensi vuonna lisää rahaa? — Välihuutoja oikealta] että asioita tehdään toisella tavalla. Ja tältä osin myöskin eduskunnassa pitää hätkähtää siihen tosiasiaan, että näitä laiminlyöntejä tapahtuu silmiemme alla koko ajan, ja sitä kautta kriisi ei ole ohi. [Sari Sarkomaa: Mitä te teette? Konkreettisia toimia!] Tältä osin, edustaja Orpo, olen itse ollut vuodesta 2011 aivan samalla kannalla. Kyllä 0,7:n mitoitusta tulee nostamaan vanhustenhuollossa nimenomaan hoitajien määrää, ja se tulee myöskin tekemään mahdolliseksi sen, että hoitohenkilökunta tekee sellaisia tehtäviä, joita tukipalveluhenkilökunta voisi tulla tekemään. Nämä kaksi asiaa laitetaan kuntoon.

Vetosin tähän saliin [Puhemies: Aika!] jo viime keväänä, että yhdellä lauseella olisi tämän asian voinut laittaa täältä kuntoon. [Puhemies: Aika! — Välihuutoja oikealta — San-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

na Antikainen: Missä se lause on?] Sitä ei voitu laittaa, ja sen takia me olemme nyt eduskunnassa sen edessä, että hallitus joutuu paljon vaikeamman kautta tämän asian laittamaan kuntoon, [Puhemies koputtaa] koska eduskunta sitä ei saanut laittaa. [Puhemies: Aika on täysi!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys Postin omistajaohjauksesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 59/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Seuraava kysymys, Liike Nyt, edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.53 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa rouva puhemies! Olen istunut noin kymmenessä hallituksessa, myös pörssi-yhtiöiden hallituksissa. Yleensä omistajat valitsevat hallituksen, joka vastaa yhtiön toimista. Nyt kysynkin teiltä, ministeri Paatero: miksi te puututte koko ajan Postin operatiiviseen toimintaan? Ensin pääministeri ehdottaa, että postinkantajat voisivat kurkkia ikkunasta vanhuksia, sitten te, ministeri Paatero, menitte siirtämään palkkaneuvotteluja kahdella kuukaudella, mistä ei ollut mitään muuta hyötyä kuin se, että nyt Posti on ilman toimitusjohtajaa. Nyt puututte vuokratyövoiman käyttöön, jota Posti on käyttänyt aina. Pääministeri Rinne sanoi pari vuotta sitten, että hallituksen ei pidä puuttua työmarkkinaneuvotteluihin. Nyt tässä tulee käymään niin, että Posti tulee menettämään paljon asiakkaitaan. Mitä te yleensä meinaatte Postille tehdä, koska tällainen peli ei vetele?

16.54 **Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että Postille olisi omistajan osalta, elikkä meidän kaikkien puolelta, pitänyt jo vuosia, vuosia sitten linjata, mikä on omistajan tahtotila, minkälaisen Postin me haluamme tulevaisuudessa tietäen, että kirjeiden määrä vähenee näin dramaattisesti. Tätä ei ole tehty, minkä takia sitten Posti on kipuillut tässä viimeisinä vuosina tilanteesta. Tällä hetkellä meillä on tästä syystä valtiosihteereiden työryhmä pohtimassa vaihtoehtoja, minkälaisilla isoilla linjauksilla Posti tulevaisuudessa sitten tulee työskentelemään.

Toisena kysymyksenä on sitten työehtosopimusneuvottelut, jotka etenevät aivan normaaliaikataulussa: sopimuskauti päättyi lokakuun lopussa, siihen mennessä ei ollut saatu sopimusta voimaan, ja nyt sitten on sovittelijan tehtävänä eilen ollut neuvottelu, ja huomenna jatkuu, ja uskon kyllä, että sovittelijan kautta saadaan tämä sopimus tehtyä.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.55 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Paatero, jos Posti ei noudata sitä omistajaohjauspolitiikkaa, mitä te toivotte, miksi te ette

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

anna hallitukselle potkuja ja muuta sitä hallitusta? Jos minä olisin hallituksen puheenjohtaja, olisin lähtenyt sieltä pitkän aikaa sitten, jos omistajat koko ajan selvittelevät, mitä hallituksen pitäisi tehdä.

16.55 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sehän on juuri näin, että omistajan tehtävä on päättää hallituksesta ja hallitus toimii omistajan luottamuksen varassa ja niitä ohjeita noudattaen, ja me olemme monet kerrat käyneet Postin kanssa hyvää keskustelua. [Oikealta: Julkisuuden kautta!]

Äskeiseen kysymykseen, mikä jäi vastaamatta: Meillä on työntekijöillä työtaisteluoikeus, ja siinä kohtaa kun työntekijät kokevat, että heidän neuvotteluasetelmansa työehdoista ovat sellaiset, että se vaatii työtaistelujen käymistä, on meillä myöskin velvollisuus turvata se niin, että siellä ei rikkureita käytetä. Ja tämä oli se keskustelu, jota eilen kävimme sitten julkisuuden kautta, sanoin tämän ulos varmistaakseni sen tilanteen. Tätä on sitten jatkettu myös Postin kanssa, ja uskon, että tämäkin asia on nyt tullut selväksi.

16.56 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, kuten tiedätte varmasti, Merimies-Unioni liittyy postilakon tukitoimiin, ja ensi maanantaista alkaen myös meriliikenteessä oleva postinkuljetus jää satamiin ja myös autokansi- ja rahdikuljetukset lopetetaan ensi torstaina. Tämä on STT:n uutinen, mikä tuli meille kaikille tekstiviestinä tänään. Nyt kun tämä lakko tahtoo laajentua, niin tässähän käy hyvin äkkiä niin, että luottamus suomalaiseen yhteiskuntaan taas heikentyy, jos tämä lakko pitkittyy viikosta toiseen. Ja ministerin toimiahan nyt tässä tarvitaan välittömästi. Millä te aiotte saada sovun syntymään?

Te varmasti myös löydätte ratkaisun siihen, miten jatkossa Posti on kannattava, koska Postia ei enää tarvita siinä merkityksessä kuin ennen. Ei niitä kirjeposteja paljon kulje. Tämä on tosiasia, että se kannattavuuskysymys on edelleen ratkaisematta, vaikka ratkaistaan näitten työntekijöitten palkkakysymys. Miten te ratkaisette tämän kokonaisuuden ja tämän uskottavuuden Suomen Postin osalta?

16.57 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri tästä syystä siellä on valtioshteereistä koostuva työryhmä käymässä vaihtoehtoja läpi, jotta me saamme sitten poliittiselle puolelle käsiteltäväksi, mikä olisi se omistajan tahto Postin isossa kuvassa. Ja kuten alussa totesin, tämä on juuri se, mikä olisi pitänyt tehdä jo monta monta monta vuotta sitten.

Tähän keskusteluun siitä, että menisin jotenkin puuttumaan työehtosopimusneuvotteluihin: Sitä en tule tekemään. Siellä ovat työnantaja- ja työntekijäpuoli tällä hetkellä samassa pöydässä, ja se on heidän neuvottelunsa, kun kysymyksessä on työehtoja ja palkkoja. Toivon ja uskon, että siellä sovittelijan luona tästä huomenna päästään eteenpäin.

16.58 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nykypäivän kaupankäynti on siirtynyt nettiin. Postille jokainen kiinapaketti tuottaa tappiota, ja Ruotsissa tehtiin päätös, jossa peritään käsittelymaksu ja arvonnäisävero myös näistä paketeista. Mielestäni olisi reilua ja maailmaa säästävää, että myös meillä kiinapaketit maksaisivat jotakin. Nythän meillä on kansainvälinen sopimus siitä, että meidän ei kustannuksia oikeastaan tästä tarvitse Kiinalle jakaa juuri lainkaan, koska Kiina oli muinoin kehittyvä maa.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Voisitteko toimia tässä asiassa niin, että mekin saisimme Postin kannattavuutta nostettua tälläkin tavalla?

16.59 Liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todellinen kysymys, minkä edustaja tässä nosti esiin, ja Suomi on tukenut juuri sitä, että tähän saadaan kansainvälisessä sääntelyssä oikeudenmukaisemmat pelisäännöt, niin että Suomessa esimerkiksi Posti ei joudu tähän vaikeaan tilanteeseen, jota juuri kuvasitte. Tämä on se linja, mitä me olemme koko ajan edustaneet maailmalla, kun tätä asiaa on käsitelty, ja tällä tiellä tulemme vastaisuudessakin jatkamaan. Tähän ollaan puuttumassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Ilmoituksia

3.1. Muut ilmoitukset

Puhemiesneuvosto on 12.11.2019 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 20-36/2019 vp.

4. Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla

Kansalaisaloite KAA 9/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 2,5 tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.01 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Metsät ovat meille todella tärkeitä niin ihmisten kuin muidenkin lajien näkökulmasta. Metsät eivät ole vain puupeltoja teollisuuden raaka-aineeksi, vaan metsillä on valtava merkitys osana ilmastopolitiikkaa ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa. Ilmastonmuutoksen torjunnassa ne ovat korvaamattoman tärkeä hiilinielu ja hiilivarasto. Luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta ne ovat koti valtavalle määrälle lajeja, ja Suomen uhanalaisista lajeista suurin osa asuu metsissä. Ympäristöarvojen lisäksi metsillä on arvoa niin virkistyksen, matkailun kuin harrastustoiminnan näkökulmasta. Lopulta kyse on myös siitä, että metsillä osana luontoa on itseisarvo.

Nämä metsien moninaiset arvot kertovat siitä, kuinka metsät ovat meille elinehto, henkireikä ja myös ylpeyden aihe. Meidän pitäisikin löytää yhä paremmin tapoja mitata metsien muitakin arvoja kuin puuntuotannollista arvoa. Näistä edellä mainituista syistä on tärkeää, että metsiämme hoidetaan hyvin ja viisaasti.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Nyt me olemme saaneet tänne eduskunnan käsittelyyn kansalaisaloitteen, jonka tavoitteena on siirtyä avohakkuista jatkuvan kasvatuksen menetelmään valtion metsissä. Tämä kansalaisaloite on mielestäni tärkeä, ja haluan kiittää aloitteen laatijoita ja kaikkia allekirjoittaneita.

Valtio on Suomen suurin metsänomistaja, ja valtion maat kattavat noin neljäsosan Suomen tuottavasta metsämaasta.

Avohakkuussa hakkuukypsä metsä kaadetaan miltei kokonaan: jäljelle jätetään tavallisesti muutama puu monimuotoisuutta turvaamaan ja muiden tilalle istutetaan tai kylvetään uusi taimikko.

Jatkuvassa kasvatuksessa metsää ei uudisteta ja kasvateta yhtenä tasaikäisenä puusukupolvena, vaan metsiköissä on monenikäisiä puita, joista poistetaan osa kerrallaan. Avohakkuuta ei tehdä, vaan metsä säilyy aina enemmän tai vähemmän peitteisenä. Uusia taimia ei lähtökohtaisesti istuteta, vaan metsä uudistuu luontaisesti. Jatkuvassa metsänkasvatuksessa hoitomenetelmät joustavat myös tilanteen ja tavoitteen mukaan.

No miksi jatkuva kasvatus sitten on hyvä asia? Ensinnäkin sen avulla voidaan turvata metsäluonnon monimuotoisuutta, sen avulla voidaan edistää metsien virkistyskäyttöä paremmin, ja sen avulla voidaan myös torjua ilmastonmuutosta. Jatkuva kasvatus myös tukee metsäteollisuuden jalostusasteen nostamista, sillä sen avulla mahdollisimman moni metsän puu saadaan kasvatettua arvokkaaksi tukkipuuksi.

Vasemmistoliitto kannattaa jatkuvaan kasvatukseen siirtymistä niissä valtion metsissä, joissa se on mahdollista. Lähtökohtaisesti meidän tulisi siirtyä jatkuvaan kasvatukseen, ja etenkin niin tulisi tehdä turvemaametsissä. Suomet-sissä jatkuvan kasvatuksen menetelmällä voidaan lisätä ekologista kestävyttä, voidaan suojella turvemaan hiilivarastoa ja vähentää siitä lähteviä hiilidioksidi- ja typpioksiduulipäästöjä. Samanaikaisesti jatkuvan kasvatuksen menetelmiä tulee tukea myös yksityismetsissä.

Myös hallitus on sitoutunut metsien hoidon parantamiseen. Sain itse hallitusneuvotte-luissa istua siinä pöydässä, jossa sovittiin useista metsien käyttöön liittyvistä toimenpiteis-tä. Hallitus aikoo nyt päivittää Metsähallituksen omistajapolitiittiset linjaukset siten, että yh-teensovitetaan paremmin kestävä metsätalous, puun saatavuus, luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö, ilmastopolitiikan tavoitteet ja maankäytön eri muodot. Hallitus on linjan-nut, että Metsähallituksen vuotuisessa tuloutustavoitteessa otetaan nykyistä paremmin huomioon vaikutukset hiilinieluun ja luonnon monimuotoisuuteen metsätalouden ja teolli-suuden puuntarpeen rinnalla. Metsähallitukselle asetetaan nielutavoite. Myös talousmet-sien luonnonhoitoa edistetään, ja hallitus on ohjelmassaan sitoutunut siihen, että Metsähal-lituksen mailla edistetään jatkuvan kasvatuksen menetelmiä.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset laajasti eivät kannata avohakkuuta. Myös minä olen ko-kenut sen, kuinka lapsuuden mökkimaisemani tuttu metsä onkin yhtäkkiä muuttunut avo-hakkuuaukeaksi. Olen nähnyt Suomessa niin avohakkuuaukeita kuin jatkuvan kasvatuk-sen hakkuukohteita. Avohakkuista luopuminen ei tietenkään tarkoita metsätalouden lopet-tamista, ja tällaista ei kukaan ole esittänyt. Tämä aloite kuitenkin osaltaan kertoo siitä, että ihmiset eivät ole tyytyväisiä nykyiseen metsienhoitoon. Eilen julkaistun Ylen uutisen mu-kaan Luonnonvarakeskuksen laskelmat osoittavat Suomen metsien hiilinielujen olevan vuonna 2035 huomattavasti aikaisemmin odotettua pienempiä. Tämä entisestään korostaa ilmastoviisaan metsäpolitiikan tärkeyttä. Valtion metsät ovat meidän kaikkien yhteistä omaisuutta. On tärkeää, että tätä kansallisuusomaisuutta käytetään kestävästi metsien moni-naiset ympäristö- ja virkistysarvot huomioiden. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Meillä on tähän keskusteluun pyydetty etukäteen oliko se kuusi vai seitsemän puheenvuoroa. Ne käytetään ennen kuin debatti aloitetaan.

17.07 Piritta Rantanen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kuulijat! Saamme tänään käsiteltäväksi aloitteen, jolla todella on vaikutusta tulevaisuuden metsänhoidolle ja teollisuutemme tulevaisuudennäkymille. Meidän on oltava huolissamme maailmanlaajuisesta metsäkadosta ja metsien tilan heikkenemisestä. Meidän on oltava huolissamme siitä, kuinka metsien kestävään hoitoon ja käyttöön ja metsien suojeluun kiinnitetään huomiota niin Suomessa kuin maailmanlaajuisesti. Samoin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen on oltava keskiössä päätöksiä tehdessämme. Samaan aikaan meidän on oltava huolissamme myös metsäteollisuutemme kilpailukyvyistä ja sen ylläpitämisestä ja parantamisesta.

Avohakkuiden kieltäminen Suomessa ei kuitenkaan ole ratkaisu maailmanlaajuisen metsäkatoon, ja Suomessa meillä ei ole sellaista tilannetta, että avohakkuiden kieltäminen tässä aloitteessa esitetyssä muodossa olisi tarpeen. Meidän metsämme kasvavat enemmän kuin niitä käytetään. On myös hyvä ymmärtää tässä ilmastokeskustelun ilmapiiirissä, että vain kasvavat metsät sitovat ilmakehästä hiilidioksidia. Hiilen kerryttäminen metsiin onnistuu vain hoitamalla metsiä, ja hyvässä metsätaloudessa tulisi sallia sekä avohakkuut että jatkuva kasvatusta, niin kuin nytkin. Erilaiset tavat metsien kasvatukseen eri paikoilla painottavat metsätalouden monimuotoisuutta.

EU:ssa metsäpinta-ala on kasvanut viime vuosikymmenten aikana, mutta metsäkatot jatkuu maailmalla erittäin huolestuttavaa vauhtia. Syitä tähän metsäkatoon maailmalla ovat muun muassa väestönkasvu ja sitä kautta ruuan, rehun, puun ja muiden hyödykkeiden tarve. Metsäkatoa lisääviä seikkoja ovat myös tiedonpuute, heikko hallinto, laitton toiminta ja maatalouteen käytettävien alueiden laajeneminen ja metsäpalot maailmalla.

Arvoisa puhemies! Metsäkadon torjumiseksi ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi tarvitsemme kullekin maalle ja maiden sisällä eri alueilla yksilöllisiä toimia ja ratkaisuja. Tarvitsemme kuluttajien tietoisuuden lisäämistä siitä, mistä kaupassa olevat tuotteet ovat tulleet, kuinka eettisesti ja ekologisesti ne on tuotettu ja minkälainen maankäyttöön kohdistuva kulutusjälki tuotteilla on. Esimerkiksi palmuöljy, liha, soija, kaakao ja maissi ovat sellaisia hyödykkeitä, jotka maailmanlaajuisesti aiheuttavat metsäkatoa. Kannustetaan ihmisiä tekemään valintoja, jotka eivät aiheuta metsäkatoa ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä. Metsät voivat luoda miljoonia kestäviä ja sosiaalista asemaa parantavia työpaikkoja ympäri maailmaa. Tehdään täällä Suomessa sellaista politiikkaa, joka on ennakoitavaa ja pitkäjänteistä.

Aloitteessa avohakkuukiello koskisi valtion omistamia maita. Tässä on ymmärrettävä, minkälaisia alueellisia vaikutuksia aloitteen voimaantulo aiheuttaisi. Valtion omistamista metsämaista suurin osa sijaitsee Pohjois- ja Itä-Suomessa. [Oikealta: Kyllä!] Päätös aiheuttaisi suurta alueellista epäoikeudenmukaisuutta, ja avohakkuukiellolla olisi merkittäviä paikallisia vaikutuksia. [Mikko Kärnä: Hyvä!] Asiaa kokonaisuutena tarkasteltaessa on myös huomattava, että vuosittainen päätehakkuu- ja uudistamisala on yhden prosentin metsäpinta-alastamme. [Hannu Hoskonen: Aivan oikein!] Siis yksi prosentti koko maamme metsäpinta-alasta. Samaan aikaan 13 prosenttia metsistämme on täysin suojeltu tai rajoitetussa käytössä. Tästä iso osuus on tiukasti suojeltua, ja näiden Suomessa tiukasti suojeltujen metsien osuus koko EU:n suojelluista metsistä on puolet. [Oikealta: Ohhoh!] Siis puolet koko EU:n alueella suojelluista metsistä sijaitsee Suomessa. [Arto Satonen: Ai-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

van!] Ylpeänä voimme myös kertoa, että yli 90 prosenttia talousmetsistämme on sertifioitu, ja ylpeänä voimme myös todeta, että meillä on hyvä ja toimiva metsälaki nyt.

Tiedän, että metsäsektorin toimijat ottavat vakavasti huomioon luonnon monimuotoisuuden ja ilmastoon liittyvät kysymykset ja ovat aidosti olleet mukana tässä työssä jo vuosia. Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen ja laajapohjainen yhteistyö on erittäin tärkeää. Meidän kaikkien tavoitteena tulee olla metsälajien uhanalaisuuskehityksen pysäyttäminen ja korjaaminen, ja sitä työtä on tehtävä laajasti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Meidän tekemien päätösten on perustuttava tutkittuun tietoon, ei tunteeseen. Siitä syystä olenkin iloinen, että Metsähallitus on tänä syksynä ilmoittanut perustavansa jatkuvan kasvatuksen alueita eri puolille Suomea, jotta saamme tutkittuun tietoon perustuvaa, luotettavaa ja käytännössä testattua tietoa — käytetään muun muassa tätä tietoa tulevaisuuden ratkaisuja tehdessämme ja annetaan metsänkasvatuksellekin tavoitteita, ei rajaavia keinoja, jotka voivat olla vahingollisia. [Eduskunnasta: Erittäin hyvä puhe! — Hyvä, hallitus! — Keskustalainen puheenvuoro! — Loistava puhe!]

17.13 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Aloitteessa siis esitetään, että valtion metsien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä muutettaisiin niin, että valtion omistamilla alueilla ei olisi pääsääntöisesti sallittua suorittaa metsälaissa tarkoitettuja uudistushakkuita. Muutos tarkoittaisi siirtymistä avohakkuista ja tietyistä kasvatushakkuista jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmiin. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Metsähallitus on merkittävä puuraaka-aineen toimittaja. Viime vuosina valtion mailta on korjattu puuta noin 6 miljoonaa kuutiometriä eli noin 8 prosenttia teollisuuden tarvitsemasta puumäärästä. Metsäalan tuotteiden osuus Suomen viennistä on 20 prosenttia. Yleisin hakkuumuoto valtion mailla on harvennushakkuu, kaikista metsänkäsittelyistä noin 64 prosenttia. Avohakkuita on noin 25 prosenttia eli 18 000 hehtaaria. Avohakkuukiello ja siirtyminen vain jatkuvan kasvatuksen menetelmään vähentäisi puun tarjontaa, ellei hakkuualueiden määrää sitten kaksinkertaistettaisi. Suurimmat vaikutukset kiellolla olisi Pohjois-Suomessa.

Tasaikäisrakenteinen metsänkasvatus on osoittautunut Suomessa kestäväksi menetelmäksi. Puuston määrä Suomessa on noussut viimeisen sadan vuoden aikana 1,4 miljardista 2,5 miljardiin kuutiometriin. Vuosikasvu on noin 107 miljoonaa kuutiometriä, josta käytetään noin 80 miljoonaa kuutiota tällä hetkellä. 70-luvulla saman puumäärän saamiseksi avohakkuussa tarvittiin 1,5-kertainen pinta-ala kuin nykyään. Avohakkuita tehdään Suomessa vuosittain alle prosentille metsäpinta-alasta. Avohakkuut jäljittelevät luonnon dynamiikkaa. Täysin luonnontilassa puustomme uudistuisi joka tapauksessa lahoamisen, metsäpalojen ja muiden luonnonilmiöiden ansiosta.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on syytä muistaa, että kun Suomessa käytetään metsää, tilalle istutetaan aina uusi. Ei anneta siis tahojen, jotka eivät tunne suomalaista metsänhoitoa, määritellä tekemisiämme. [Peter Östman: Juuri näin!] Suomalainen metsä uudistetaan joko istuttamalla tai kylvämällä. Uudistamisessa hyödynnetään yhä kevyempiä muokkausmenetelmiä. Tasaikäisrakenteisen metsänkasvatuksen vahvuuksia ovat vakiintuneet hoito- ja hakkuumenetelmät, joista Suomessa on pitkä käytännön kokemus ja rauhallinen ammattitaito.

Nykyinen metsälaki mahdollistaa kasvatusmenetelmän valinnan hyvin vapaasti. Jatkuva kasvatus, jota nyt esitetään pääsääntöiseksi toimintatavaksi valtion metsissä, on ollut sallittua uuden lain ansiosta muutaman vuoden. Ajatuksena oli, että se täydentää valikoi-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

maa. Ainoana toimintamallina sitä ei voi perustella. Menetelmien vastakkainasettelun sijaan olisikin mielekkäämpää puhua kokonaisuudesta, jossa valitaan parhaiten metsäkoh-teeseen ja metsänomistajan tavoitteisiin sopiva ratkaisu.

Suomalaisissa talousmetsissä monimuotoisuutta turvataan lainsäädännöllä ja noudatta-malla hyvän metsänhoidon suosituksia sekä metsäsertifioinnin kriteerejä. Lainsäädäntö turvaa esimerkiksi tärkeät elinympäristöt, erityisesti suojeltavien uhanalaisten lajien elinympäristöt, EU:n luontodirektiivin lajiliitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä luonnonsuojelulailla suojellut luontotyytit. Talousmetsien luonnonhoidolla lisätään luonnontilaisten metsien piirteitä jättämällä säästöpuita ja monipuolistamalla puustoraken-netta.

Arvoisa puhemies! Jatkuvassa kasvatuksessakin on hyötyjä. Uudistamistoimenpiteiden korkeat kustannukset vältetään, ja metsä säilyy pääosin peitteisenä, mistä on hyötyä eläin- ja kasvilajeille. Haasteena puolestaan ovat puusukupolven kasvuunlähtö-, harvuus- ja jä-reytymisongelmat. Myös lahoriski kasvaa johtuen lisääntyvistä hakkuukerroista. Jatkuvan kasvatuksen lisääminen johtaisi todennäköisesti kausivaihtelun pahenemiseen metsäalal-la. Uudishakkuiden korvaaminen poimintahakkuilla siirtäisi hakkuita talvikaudelle rehe-villä kasvupaikoilla, jotta vältettäisiin korjuuvauriot. Talvikaudella kaluston ja työvoiman tarve kasvaisi ja kesällä vähenisi.

Lopuksi: Oma ongelmansa on se, että hallituspuolueet viestittävät avohakkuista ristirii-taisesti. Vihreiden puheenjohtaja, ministeri Maria Ohisalo on luvannut äänestää aloitteen puolesta, samoin monet muut hallituspuolueiden edustajat. Kysyn tähän lopuksi: Mikä on Antti Rinteen hallituksen kanta asiaan? Halutaanko torpedoida yksi Suomen kivijaloista? Suomi elää metsistään.

17.19 Pirkka-Pekka Petelius vihr: Arvoisa puhemies! Avohakkuut valtion mailla otet-tiin Suomessa käyttöön 1939 sodan sytyttyä, tarkoituksena väliaikaisesti ratkaista polttava puun tarve. [Hannu Hoskonen: Ei pidä paikkaansa!] Syy oli siis puhtaasti taloudellinen, ei metsänhoidollinen. [Hannu Hoskonen: Sekään ei pidä paikkaansa!] Nykyisessä metsäkes-kustelussa helposti painottuu, kuten täälläkin on kuultu, ainoastaan kaksi ulottuvuutta: metsän teollisuuskäyttö sekä ilmastonmuutoksen hillintä, siis ajatus metsien hiilinielujen kasvattamisesta. Tärkeystään huolimatta tämä ilmastonäkökulma ei välttämättä kuiten-kaan sisällä luonnon monimuotoisuuden näkökulmaa. Uhanalaisista lajeistamme yksi kol-masosa on nimittäin juuri metsälajeja. Vuonna 2010 uhanalaisuuskartoituksen niin sano-tulla punaisella listalla oli 1 880 metsälajia, nyt 2 133.

Avohakkuuta voidaan syystä pitää metsälajeille ja luontotyypeille tuhoisana. Määrälli-sesti selvää kasvua metsien uhanalaisista lajiryhmistä on sienillä, sammalilla, puiden run-goilla elävillä käävillä, jäkälillä, linnuilla — erityisesti metsäkanalinnuilla — sekä musti-kalla. Lisäksi avohakkuiden ohessa tehty maanmuokkaus rehevöittää vesistöjä. Kun julki-suudessa yleisesti puhutaan kestävästä metsänhoidosta, tarkoitetaan sillä etupäässä puun-tuotannon kestävyyttä, jolle laaditaan tuloslaskennallisia arvioita ja tavoitteita. Puhutaan siis puutavaran hinnasta. Kysyn: eikö olisi jo viimein aika alkaa puhua myös metsäluon-non kestävydestä, monimuotoisuuden kadon kustannuksista, eli laskettava lajien säilyttä-miselle rahallinen arvo? Nythän hakkuiden vaikutuksia luonnolle ei arvioida, ja pääasiassa rakentamisesta johtuva metsäkato on Suomessa valtavaa: viimeisen kymmenen vuoden ai-kana on hävinnyt 100 000 hehtaaria.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Myös avohakkuuvauhtimme on suuri. Vuonna 2017 avohakattiin 143 000 hehtaaria metsää, siis jalkapallokentän verran joka toinen minuutti. Yksin Kaakkois-Suomessa avohakkuualueita kertyy vuositasona enemmän kuin siellä on suojeltu vuosikymmenessä, 2000-luvulla 5 000:sta 10 000:een hehtaaria, kun taas Metso-ohjelmalla suojeltua metsää 2008—2018 kertyi ainoastaan 3 224 hehtaaria.

Avohakkuiden määrä maassamme on kasvanut. Luken avohakkuutilastot vuodesta 1970 vuoteen 1999 kertovat hakkuiden ylittäneen 140 000 hehtaarin rajan kolmena vuonna. 2000-luvulla yli 140 000 hehtaarin avohakkuut on tehty kymmenenä vuonna. Suomessa avohakattiin vuosina 1970—2013 5,4 miljoonaa hehtaaria metsiä — määrä on Luken asiantuntijan laskema — siis kaksi kertaa enemmän kuin koko Suomessa on suojeltua metsäaluetta Etelä-Suomi, Lappi, Kainuu, kaikki mukaan lukien. Neljän vuoden aikana, vuosina 2014—2017, avohakattiin Suomessa 553 000 hehtaaria metsää — neliökilometreiksi muutettuna 5 530 neliökilometriä, siis pinta-alaltaan luokkaa kahdeksan Tamperetta vierekkäin.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen mukaan 70 prosenttia suomalaisista suhtautuu avohakkuihin valtion mailla kielteisesti etupäässä juuri monimuotoisuuden heikkenemisen vuoksi. Avohakattu aukea muuttuu hiilinielusta päästölähteeksi ainakin 20 vuodeksi, sillä metsien maaperään on sitoutunut yli puolet sen hiilestä, joka maanmuokkauksen yhteydessä vapautuu ilmakehään. Onkin ilahduttavaa, että hallitusohjelman mukaisesti jatkuvaiteisen metsänkasvatuksen menetelmää edistetään valtion mailla. [Mikko Kärnän välihuuto] Se on metsäluonnon kannalta kestävämpi vaihtoehto kuin avohakkuu, sillä metsä pysyy metsäisenä, vaikka sitä hyödynnetään taloudellisesti. Lisäksi se voi olla usein taloudellisesti jopa kannattavampaa kuin avohakkuu, sillä nämä hakkuut tuottavat arvokkaita tukkipuita ja tulovirtakin on tasaisempaa. Siinä säästyy myös kustannuksia uudistamisesta ja taimikon hoidosta. Koska jatkuvan kasvatuksen mallissa hakkuita tehdään 15—30 vuoden välein, metsästä löytyy myös jatkuvasti isompikokoisia puita, jotka ovat tärkeitä hiilensidonnan kannalta. Ja ennen kaikkea jatkuvan kasvatuksen menetelmä ei missään vaiheessa tuhoa metsän omaa lajistoa vaan on omiaan edistämään sen elinkelpoisuutta, koska vanhojakin puita on tarjolla useiden eliölajien kasvualustaksi ja pesäpuuksi. Joten jatkuvaiteisen metsänkasvatuksen menetelmä on paitsi 2020-luvun myös pidemmän aikavälin tulevaisuuden metsänhoitoa.

17.25 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomalainen metsänhoito on maailman tasolla todella kehittynyttä, ja Suomessa vastuullisella metsänhoidolla on varsin pitkät perinteet. Järjestin eilen tuolla Kansalaisinfossa kansanedustajien historiantunnin, ja nyt pieni historiantunti suomalaisesta metsänhoidosta.

Suomessa varsinainen metsänhoito alkoi 1800-luvun lopulla niihin aikoihin, kun samalla metsän kaskeaminen eli käytännössä metsän poltto ja haaskuu kiellettiin. Tosiaan näihin aikoihin alkoi myös suomalaisen metsäteollisuuden kehitys ja puun laajamittainen teollinen hyödyntäminen, jonka mukana Suomi vaurastui ja nousi kehitysmaasta kehittyneeksi maaksi. Suomalainen silloinen metsätalous ja varsinkin karjan vapaa metsälaidunnus kuitenkin johtivat puun määrän merkittävään vähenemiseen Suomen metsissä, suoranaiseen puukatoon tietyillä alueilla. Tämä johtui ennen muuta tästä metsänhoitotavasta, jota siihen aikaan kutsuttiin harsintahakkuuksi, eli isompia puita aina tarpeen mukaan sieltä metsästä poistettiin — muistuttaa paljon tätä jatkuvaa kasvatusta, josta nyt keskustellaan. Puu-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

varat ehtyivät, ja monet ikäihmiset muistavatkin lapsuutensa suomalaisen maaseudun metsät valoisina, väljinä ja vehreinä metsinä, joissa ei todellakaan ollut paljon puuta.

Tähän sitten herättiin, kun suomalaista metsänhoitoa alettiin tieteellisesti 1950- ja 1960-luvuilla kehittämään, ja sitten alkoi laajamittaisempi siirtyminen uudistushakkuisiin eli tasaikäisrakenteiseen metsänkasvatukseen. Niiden ansiosta ja myöskin säännöllisen ja tiheän eri kasvuvaiheissa tapahtuvan metsanhoidon ansiosta puun määrä ja samalla hiilivaraston määrä suomalaisissa metsissä on nyt siis kasvanut merkittävästi. Samalla myöskin hiilensidontakyky johtuen eri-ikäisrakenteisista metsistä on sitten kasvanut. Tämän ansiosta ahkerilla metsänomistajilla ja myös valtion metsissä puuta on nyt sitten ollut myös metsäteollisuuden käyttöön hyvin saatavilla ja sitä on tänäkin päivänä vielä todella paljon, koska metsän kasvu on myös merkittävästi lisääntynyt. Ja metsäähän Suomessa hakataan — koskee niin näitä uudistushakkuita kuin sitten harvennushakkuita — juuri sen verran kuin maailmalla suomalaisen metsäteollisuuden tuotteita halutaan ostaa. Ei yhtään sen enempää eikä yhtään sen vähempää, ja siihen meidän täällä salissa on todella vaikea vaikuttaa.

Tosiaan niin kuin tässä edellä jo todettiin, avohakkuista kaikista hakkuista on vuosittain noin prosentin luokkaa tai alle ja iso osa sitten taas kemiallisen metsäteollisuuden, selluteollisuuden tarvitsemasta puumäärästä otetaan nimenomaan harvennushakkuista, kun taas uudistushakkuilta puutavaraa menee enemmän sahatavaran valmistukseen tukkipuuna.

Uudistushakkuun jälkeen 80 prosenttia metsästä uudistetaan istuttamalla uudet taimet ja noin 20 prosenttia kylvämällä, ja tästä metsän uudistamisestahan säädetään metsälaissa. Se on pakollista. Kuitenkin 20 prosenttia kaikista uudistushakkuukohteista on jäänyt uudistamatta kolme vuotta päätehakkuun jälkeen ja vajaat 10 prosenttia kuuden vuoden jälkeen. Tämä hidastaa hiilinielun uudelleen syntymistä ja heikentää metsän kasvua, koska usein muut kasvit valtaavat tämän hakkuuaukean hidastaen metsän myöhempää kasvua. Pitää muistaa, että jalostetut taimet kasvavat myös 20 prosenttia luonnontaimia nopeammin. Mielestäni tätä metsän uudistamisvelvoitetta onkin tiukennettava siten, että kaksi vuotta uudistushakkuiden jälkeen uudistamisen tulisi olla tehtynä tavalla tai toisella. Tässä on tiukennuksen paikka.

Hallitusohjelman mukaan kuitenkin edistämme jatkuvaa kasvatusta valtion mailla. Tutkimustieto jatkuvan kasvatuksen tuloksista ja seurauksista on kuitenkin vielä melko puutteellista, ja siinä mielessä on hyvä, että Metsähallitus ja Luke ovat perustaneet yhdessä suuret koealat jatkuvan kasvatuksen tutkimusta varten. Minulla on itselläni metsätila, ja aion siellä omilla maillani myös kokeilla tulevaisuudessa jatkuvaa kasvatusta sellaisilla kuvioilla, jonneka sen varmasti tiedän sopivan.

On kuitenkin vielä riittämättömästi tutkimustietoa jatkuvapeitteisen kasvatuksen seurauksista esimerkiksi lahoppuun määrälle ja sen kautta myös monimuotoisuudelle. Metsätuhojen määrä ja metsän kasvun vaikutuksiin liittyvät tutkimustulokset eivät ole vielä riittäviä jatkuvapeitteisen kasvatuksen laajamittaiseen lisäämiseen. Jos tähän mentäisiin yhtä aikaa kaikilla valtion mailla, on selvää, että mitä useammin metsään mennään sitä puuta poimimaan ja keräämään, sitä enemmän myös vaurioita metsään tulee ja metsän kasvu sitä kautta saattaa kärsiä. On myös selvää, että kaikilla metsätyypeillä ei voida taata sitä, että jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen hakkuun jälkeen se metsä uusiutuisi samalla tavalla kuin tasaikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa.

Arvoisa puhemies! Vielä aivan lopuksi: Suomen metsälaki uudistettiin perusteellisesti vuonna 2014, ja kaikki poliittiset ryhmät sitoutuivat siihen. Onkin olennaista, ettemme tu-

levaisuudessa jatkossa luo kategorisia esteitä ja rajoitteita metsänhoidolle vastoin metsätieteen parasta olemassa olevaa tietoa. Suomalaisissa yliopistoissa tehdään maailman huipuluokkaa olevaa tutkimusta metsänhoidosta, ja metsää pitääkin hoitaa parhaalla mahdollisella menetelmällä parhaaseen tietoon perustuen riippuen siitä, mikä metsätyyppi on kyseessä. Tällöin kyseeseen voi tulla niin tasaikäisrakenteinen metsänkasvatus kuin myös siten jatkuvapeitteinen metsänkasvatus.

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi edustaja Hoskonen, ja käynnistetään nyt vastauspuheenvuorojen saantimahdollisuus. [Anne Kalmari: Minulla on etukäteen varattu puheenvuoro myös!]

17.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! ”Metsää älköön hävitettävä.” Tämähän on ollut Suomen totuus metsätaloudessa jo toistasataa vuotta, ja se tilanne, mikä meillä Suomessa tällä hetkellä metsissämme on, on pelkästään sen ansiota, että metsätaloutta on harjoitettu järkevästi, metsiä on uudistettu ja harvennettu ja hoidettu sitkeästi. 60-luvun alkuun asti tehtiin tätä teidän aloitteentekijöiden toiveen mukaista jatkuvaa kasvatusta eli harsintaa, ja olen yli 20 vuotta kestäneen metsäurani aikana korjannut näitä jatkuvan kasvatuksen — eli tällä hetkellä metsien — hakkuutavan — mukaisia metsiä, valtavia räseiköitä, joissa kasvu oli loppu; sairaita metsiä, lahoja metsiä, joiden kasvu oli loppunut. Minun ei tarvitse sitä kurssia enää lähteä käymään, olen sen karneat jäljet nähnyt elämäni aikana ja yli 20 vuotta niitä jälkiä korjasin. Voin vakuuttaa teille, arvoisat edustajakollegat, että tälle tielle älköön Suomi koskaan lähtekö.

Käytännössä Suomen valtion metsät ovat pitkälti Lapissa, Lappi—Kainuu-alueella on suurin osa Suomen valtion metsistä. Soitin sahanjohtaja Tommi Ruhalle Kuhmo Oy:hyn. Hän sanoi, että jos tämä aloite menisi läpi, se tarkoittaisi, että Kuhmo Oy:llä pistettäisiin pillit pussiin, kun puuntoimitukset loppuisivat. Tekö jaatte, arvoisat aloitteentekijät, sitten irtisanomisilmoitukset? Missä teidän vastuunne on? Jos me lähdemme tätä poimintahakkuusysteemiä tekemään, Lapin metsäteollisuuden kannalta se tarkoittaa tuhoa. Mikä signaali se on suomalaiselle metsäteollisuudelle, että tänne ei kannata investoida, että täällä eletään sellaista aikaa, jossa ei tulevaisuudesta eikä tulevasta metsien kasvusta ole mitään takeita? Sitäkö te haluatte? Mielestäni sellaiselle tielle ei koskaan pidä lähteä. Voihan unelmoida ja ihmetellä, mutta ei sitä kannata käytäntöön lähteä viemään.

Kun lähdetään näitä poimintahakkuuta tekemään, sehan tarkoittaa käytännössä sitä, että sinne metsään viedään suurimmat mahdolliset koneet, jotka tuhoavat sen sitten lopullisesti. Kun tuommoinen yli kiintokuutiometrin puu kaadetaan pienempien puiden sekaan, jokainen puu vie mennessään tuhoon kymmeniä kymmeniä muita puita. Jää jäljelle semmoinen metsä, josta sanotaan metsälaissa, että ”metsää älköön hävitettävä”. Se on sen jälkeen niin sanottu lakikohde, jossa metsäviranomaisen joutuisi tarttumaan lain pykälän turvin siihen, että metsä on kunnostettava eli uudistettava ja uudet taimet istutettava. Tämä on jo kokeiltu, ei sitä kannata enää kokeilla. Korjuukustannukset nousevat, ja ennen kaikkea se johtaa siihen, että Suomi putoaa pikkuhiljaa metsäteollisuuden tuotteiden markkinoilta pois. Tuskin sitäkään kukaan haluaa. Me toimimme avoimilla markkinoilla tällä hetkellä maailmalla, ja sillä tiellä meidän pitää pysyä, mikäli haluamme elintasomme säilyttää.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten metsätuhoihin, niin kun raskailla koneilla liikutaan — on pakko mennä raskailla, kun pienillä ei pysty liikkumaan — se johtaa armottoman, sa-

taprosenttisen varmasti maannousemasiemen leviämiseen koko Suomeen. Ja sen jokainen suomalainen, jokainen metsäammattilainen ja jokainen biologi tietää, että lahoppuita ei kannata kasvattaa, kun niitä tulee kuitenkin jonkun verran luontaisesti, ja jos metsä lahoaa pystyyn, niin se ei ikinä kasva. Se ei ole sen jälkeen hiilinielu, vaan sen jälkeen se on päästölähde. Tämä kannattaa kaikkien myös muistaa. Sitten kun nämä suuret puut on kaadettu sinne metsään, sen jälkeen tuho on sen näköinen kuin äsken kuvasin. Ei sitä edes silmällä viitsi mennä katsomaan.

Vaikutus Suomen sahateollisuuteen ja selluteollisuuteen olisi aivan järkyttävä, ja se vaikuttaisi pikkuhiljaa myös siihen, että meillä metalliteollisuus kärsisi, koska koneiden valmistus ja erilaiset metsäteollisuuden laitetoimitukset tässä maassa pikkuhiljaa hiipuisivat, ja ennen kaikkea metsäteollisuuden isot yhtiöt pikkuhiljaa siirtyisivät maasta pois. Pitää muistaa, että kolmesta suuresta metsäyhtiöstä kaksi on suurimmaksi osaksi ulkomailla omistettua omaisuutta. Vain yksi on täysin Suomessa omistettu, niin että sen päätösvalta täysin Suomessa. Elikkä nämä kaksi muuta todennäköisesti ottaisivat osoitteekseen jonkun muun valtion kuin Suomi-nimisen valtion. Elikkä tällaista peliä tässä ollaan pelaamassa, ja tätä minä en millään jaksa ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Pari asiaa lopuksi vielä: Ilmastopolitiikan kannalta tämä aloite on mielestäni aivan järkyttävä. Katsokaapa, mitä tapahtui viime kesänä Saksassa, kun siellä oli ylitiheitä metsiä, joita ei ollut harvennettu, ja vanhoja metsiä, joita ei ollut uudistettu. Mitä tapahtui? Metsät happanivat pystyyn ja kuolivat. 60—70 miljoonaa mottia metsää kuoli pystyyn. Sekö on sitten tämän aloitteen mukainen tavoitemetsä? Saman ilmiön mukaisista ongelmista Suomen metsätalous tällä hetkellä juuri kärsii, kun Euroopassa dumpataan markkinoille valtava määrä puita siinä hädässä, että kaikki kuolee pystyyn, kun metsiä ei ole hoidettu eikä uudistettu. Toivottavasti tälle tielle meidän ei tarvitse lähteä. On biologinen mahdottomuus lähteä kasvattamaan eri-ikäistä metsikköä eri kerroksina, koska esimerkiksi valopuilla, männyillä, se on täysin mahdotonta jo pelkästään korjuuteknisesti mutta myös valonkestävyyden takia. Toivon, että tällaisia mukaansatempaavia biologisia ajatuksia ei esitettäisi, ellei sitten faktoihin haluta vedota.

Sitten vielä metsän terveyden kannalta: Jos emme uudista metsiämme, se johtaa siihen, että me menetämme kasvavan metsän elämänvoiman. Sellainen metsä, joka ei kasva eikä tuota uutta puuta, ei kestä sienitauteja, ei kestä hyönteistuhonja eikä kestä yhtään korjuuvaurioitakaan. Älkää hyvät ihmiset vain tälle tielle lähtekö! Nykyiset metsienkäsittelyn muodot, mitkä Suomen metsälaki tällä hetkellä sallii, tarjoavat valtavan määrän mahdollisuuksia pikkuhiljaa uudistaa Suomen metsiä järkevästi. Kaikkihan me tässä eduskuntasalissakin tiedämme — me ihmispoloiset — senkin, että mekään emme voi olla ikuisia. Sukupolvien on meidän ihmistenkin keskuudessa vaihduttava, jotta se uusiutuminen tapahtuu ja elinvoima säilyy kansakunnassa. Suomi itse asiassa kansakuntana on pikkusen vaarallisella tiellä tässä suhteessa, kun näitä ihmistaimia syntyy liian vähän tähän maahan.

Lopuksi, arvoisa puhemies, totean vielä sen, että kun tämä käsittely on nyt alkamassa, niin toivon, että tässä yhteydessä otetaan kantaa myös siihen — jos tämä päätösaloite saattaisi menestymään, silloin meidän pitää tehdä päätös myös siitä — kuka teistä kansanedustajista lähtee viemään irtisanomisilmoituksia pohjoisen sahoille ja pohjoisen metsäkoneihmisille, kuorma-automiehille ja koko sille porukalle, joka tänä päivänä metsästä leipänsä saa. Tämä ei ole mitään lastenleikkiä eikä mukava päiväretki, vaan tämä on totista totta, ja toivottavasti tämä ymmärretään tämän aloitteen käsittelyn yhteydessä.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Siirrytään nyt enintään minuutin mittaisiin vastauspuheen-vuoroihin. Käydään sitä debattia hetki.

17.38 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä. On ilo nähdä, että Suomesta löytyy näin paljon luonnon ystäviä. Tämä aloite vastaa hyvin myös suomalaisten oikeustajua, koska iso osa suomalaisista suhtautuu kriittisesti avohakkuihin.

Edustaja Petelius totesi tässä todella hyvin sen, mikä on suomalaisen luonnon ja metsäluonnon monimuotoisuuden tila. Yli kolmasosa suomalaisen luonnon uhanalaisista lajeista elää metsissä, ja suurin syy uhanalaistumiselle on metsätalous. Samaan aikaan me kaikki täällä olemme sitoutuneet luonnon monimuotoisuuden hupenemisen pysäyttämiseen — tätä ei tehdä ilman muutoksia metsätaloudessa.

Samaan aikaan meidän on hyvä pohtia myös niitä tänään julkisuuteen tulleita laskelmia metsien hiilinieluista, jotka näyttävät nyt hyvin erilaisilta kuin mitä me olemme aikaisemmin kuulleet. Jos nämä pitävät paikkansa, me tarvitsemme paljon luultua enemmän toimia hiilinielujen kasvattamiseksi. Tässä on kyse valtion metsistä, meidän kaikkien yhteisistä metsistä, ja niistä on pidettävä huomattavasti parempaa huolta kuin mitä me tähän mennessä olemme tehneet.

17.39 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä salissa on usein viitattu asiantuntijoihin. Emeritusprofessori Kärkkäisen ja useiden satojen muiden metsäasiantuntijoiden mukaan avohakkuukiello ei parantaisi metsäluonnon tilaa vaan päinvastoin heikentäisi sitä. [Mikko Kärnä: Juuri näin!] Avohakkuiden kieltämiselle ei ole perusteita puuntuotannon eikä hiilensidonnan kannalta. Monimuotoisuuden kannalta täydellinen avohakkuukiello olisi ongelmallinen ja tehoton, on tämä professori sanonut.

Olen samaa mieltä tutkijoiden kanssa siitä, että hyvässä metsätaloudessa tulee sallia sekä avohakkuut että jatkuva kasvatus. Näin tehdään jo nyt metsälain uudistuksen nojalla, ja painotankin monimuotoisuutta. Sen sijaan en hyväksy kieltoja. Mielestäni avohakkuun kieltäjät välittävät vääriä mielikuvia, vääriä faktoja, ja minusta on surullista, että näillä faktoilla moni kansalainen on ikään kuin tehty metsävastaiseksi. [Puhemies koputtaa] — Palaan pitemmässä puheenvuorossani tähän asiaan.

17.41 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset sinänsä tervehtivät ilolla kaikkia kansalaisaloitteita, ja tämäkin on tärkeää käsitellä huolellisesti ja käydä läpi perusteelliset asiantuntijakuulemiset. Tässä toivoisi toki, että jopa vihreätkin sitten luottaisivat asiantuntija-arvioihin.

Tässä oikeastaan mietityttää, sekoitetaanko osaltaan just luonnon monimuotoisuutta ja ilmastomuutosta silloin, kun ne eivät ole ihan samalla kartalla. Metsien puutteestahan tässä ei voi olla kyse, koska Suomessa on kyllä metsää. Perussuomalaiset ovat nimittäin nähneet metsää muuallakin kuin Kaivopuistossa, eli meillä on tästä kyllä näkemys.

Ehkä mitä tulee ilmastomuutoskysymykseen, niin metsähän sitoo parhaiten silloin, kun se kasvaa nopeasti, eli silloin se sitoo hiilidioksidia, kun se on parhaassa kasvuvaiheessa. Täytyy pohtia oikeasti, miten metsiä täällä nimenomaan saadaan kasvamaan. Edustaja Hoskonen piti tässä aika hyvän puheenvuoron mielestäni ja vertasi Saksan ongelmiin.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

17.42 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapin metsien puuvarat ja suurten puiden määrä ovat kasvaneet ainakin 60 vuoden ajan. Tänä aikana metsiä on hoidettu pääosin alaharvennuksin ja uudishakkuin. Nykyisellä monipuolisella hakkuutapojen yhdistelmällä puuvarat ja samalla hakkuumahdollisuudet kasvavat myös seuraavat 30 vuotta. Tämä mahdollistaa metsäsektorin säilymisen Lapin taloudellisesti suurimpana elinkeinona myös tulevaisuudessa.

Täysi jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen tarkoittaisi, että nykyisen puumäärän saamiseksi hakkuupinta-alaa olisi lisättävä merkittävästi tai puun myyntimäärää alennettava noin 30 prosenttia. Avohakkuulta tulevan puumäärän saamiseksi jatkuvalla kasvatuksella tarvitaan kolminkertainen hakkuupinta-ala.

Valtion mailla on käytössä kasvupaikkaperusteinen metsienkasvatus. Tarkan paikkatiedon avulla metsäammattilaiset valitsevat pienipiirteisesti kullekin metsikölle parhaiten soveltuvan metsänkäsittelymallin, ja näitä hakkuutapoja on 12. Jatkuva kasvatusta käytetään myös pohjoisen karuissa männiköissä, soveltuvilla turvemailla ja maisemasyistä erityiskohteissa, kuten matkailu- ja poronhoitoalueilla.

17.43 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin olen sitä mieltä, että on hyvä, että kansalaisaloitteita tehdään, mutta kyllä täytyy sanoa, että tämä kansalaisaloite on itselleni pettymys. Asiahan on sinänsä tärkeä, mutta tämä koko otsikko tälle kansalaisaloitteelle on niin vastakkainasetteleva ja mustavalkoinen, että minun mielestäni se ikään kuin lyö märkää rättiä tälle suomalaiselle hienolle metsäpolitiikalle, joka on 50 vuoden aikana lisännyt 70 prosenttia metsien tilavuutta. Se on valtavan hieno saavutus, ja siitä pitäisi antaa kunniamaininta.

Kun me tiedämme, että avohakkuiden jäljiltä kuitenkin istutetaan aina parempia taimia, jotka saattavat olla 20—25 prosenttia parempia kasvupotentiaaliltaan eli hiidensidontakyvyltään, niin jos me haluamme, että metsät joskus kasvavat sen 150 miljoonaa, mikä on meidän kaukainen tavoite, niin silloin pitää ehdottomasti metsiä hoitaa hyvin. Niitä pitää tarpeen mukaan lannoittaa ja käyttää parempia taimia. Ja kaikessa keskustelussa pitää muistaa kansainvälinen nollasummapeli eli hiilivuoto, joka häviää EU:sta ulos.

17.44 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän kansalaisia kansalaisaloitteesta, joka on aina arvokas keskustelunavaus tähänkin saliin. Vaikka se tunteita herättääkin, niin minun mielestäni metsäpolitiikasta pitää pystyä keskustelemaan avoimesti.

Ei ihan kaikki täydellisesti meillä Suomenmaassakaan ole. Jos me olemme sahojen tulevaisuudesta huolissamme, niin kyllä minä haluaisin nähdä, että sitä järeäkin tukkipuuta meidän metsissä vielä kasvaa. [Anne Kalmari: Sen määrä kyllä lisääntyy!] Tällä hetkellä keskitytään enemmän kyllä siihen, että kuitupuutavoite täytyisi.

Tietysti meidän täytyy nähdä myöskin metsissä toisenlainen käyttö, myöskin se virkistys- ja matkailukäyttö, mikä erityisesti Metsähallituksen osalta on erinomaisen merkityksellinen. Voidaanko ajatella niin, että metsiä käsiteltäisiin toisella tavalla, varsinkin näillä alueilla, missä siitä metsästä saadaan myöskin toisenlaista tuottoarvoa kuin se, että se hakataan tai kaadetaan? [Puhemies koputtaa] Meillä on kyllä tässä uudessa metsälaissakin paljon asioita, mutta niihin voi palata sitten pidemmässä puheenvuorossa.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

17.45 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsien monimuotoisuus ja toisaalta talousmetsät kuuluvat molemmat hyvään metsänhoitoon. Tässä kansalaisaloitteessa minun mielestäni lähdetään aika yksisilmäisesti lopettamaan avohakkuut valtion mailla, kun meillä tällä hetkellä ovat mahdollisia sekä jatkuvan kasvatuksen menetelmä että avohakkuut. En ymmärrä, minkä tähden meidän pitäisi kieltää avohakkuut kokonaisuudessaan, kun täälläkin kollegat ovat tuoneet esille sen monet hyödylliset puolet. Jos ajatellaan suomalaista metsätaloutta, niin sen vahvuus on nimenomaan siinä, että meillä nämä kasvavat nuoret metsät sitovat hiiltä. Jos me päästämme meidän metsämme lahoamaan pystyyn, niin neidän muuttuvat silloin päästölähteiksi. Meillä hiilinielut ovat kasvaneet, ja siinä mielessä voisi sanoa, että suomalainen metsätalous on ollut menestys myös ilmastomuutoksen torjunnan kannalta.

Vielä nopeasti muutama luku, että mitä se tarkoittaisi, jos tämä avohakkuukiello tulisi voimaan: Metsähallituksen kohdalta liikevaihto Metsätalous Oy:ssä painuisi negatiiviseksi, korjuun ja kuljetuksen urakointipalveluiden osto maakunnissa vähenisi yhteensä noin 40 miljoonaa euroa vuodessa, [Puhemies koputtaa] erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa, ja tukin tarjonta vähenisi noin miljoona kuutiota, joka vastaa kahden keskisuuren sahan vuosittaista puunkäyttöä. Niin kuin täällä tuotiin esille, niin sitten niitä irtisanomislappuja jouduttaisiin kyllä jakamaan.

17.47 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on voimassa oleva kansallinen metsästrategia, jota on päivitetty vasta. Tämä päivitetty metsästrategia 25 hyväksyttiin metsäneuvostossa vasta joulukuussa 18, ja se tuli valtioneuvoston vahvistamalla periaatepäätöksellä tänä keväänä voimaan.

Siinä on seuraavia hyviä päämääriä: Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuvalla liiketoiminnalla, metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat, metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä. Lisäksi siellä sanotaan, että aktiivisella ja kestäväällä metsienhoidolla lisätään metsien kasvua niin, että metsät säilyvät hiilinieluina ja raaka-ainetta riittää samalla teollisuuden tarpeisiin ja korvaamaan fossiilisia raaka-aineita.

Näen, että tällainen avohakkuukiello on myös ristiriidassa tämän meidän strategian kanssa.

17.48 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Petelius, jatkuvassa kasvatuksessa ei ole selvää uudistamisvaihetta. Uusia puita ei istuteta tai kylvetä eikä maata muokata, kuten päätehakkuun jälkeen. Jatkuva kasvatusta suosii esimerkiksi varjoa sietävää kuusta. Avointen alojen kasvit ja eläimet eivät peitteisessä metsässä viihdy. Männyn ja koivun uudistaminen huononee ratkaisevasti, ja jatkuvan kasvatuksen alueet muuttuvat vähitellen puhtaiksi kuusikoiksi. Jos metsikön puulajeja on vaihdettava tuhoalaisten takia, on avohakkuu ainoa vaihtoehto.

17.48 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille aloitteesta. Metsätalous on Suomelle tärkeää, ja siitä kannattaa aina keskustella — vain keskustelevalle yhteisö menestyy. Sinänsä en aloitetta tässä muodossa kannata. Siis liittyä tieteellistä ja tutkimuksellista taustaa.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Sinänsä Metsähallituksen tuloutustavoitteet ovat ilmeisesti vieläkin aika lailla ylärajal-
la. Näin ainakin vaalikaudella 2011—2015 ympäristövaliokunnassa meille kerrottiin. Että
siinä ei kannata liikaa ahnehtia.

Se, mihinkä haluan kiinnittää huomiota, on alueet, jotka ovat retkeilyn ja virkistykseen
kannalta tärkeitä: kansallispuistot, luonnonsuojelualueet. Toivoisin, että niiden alueitten
vieressä ei ole suoraa rajaa, josta alkaa avohakkuualue, niin että siinä kansallispuiston vie-
ressä käytettäisiin maltillisempia menetelmiä eikä olisi liian jyrkkää rajaa.

17.50 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja
Emma Kari totesi, että näin paljon on metsän ystäviä kuin on allekirjoittajia tässä aloitteese-
sa. Itse en suostu tällä tavalla ajattelemaan, vaan ajattelisin, että suuri osa suomalaisista on
itse asiassa metsän ystäviä. Me elämme metsässä ja metsästä, ja itsellenikin on valtavan
tärkeää — paitsi ymmärrän hyvin ja tuen tärkeitä metsäelinkeinoja, meidän metsäteolli-
suutta — se virkistyskäyttö, mikä metsällä on. Minusta se on semmoinen inspiraation läh-
de, ja voi sanoa joskus jopa, että pitää mennä metsään, jotta ei mene metsään.

Kun ajatellaan tätä aloitetta, niin minusta tässä kyllä sahattaisiin nyt omaa oksaa aika pa-
han kerran, jos tämä hyväksyttäisiin. Jos me ajatlemme luonnon monimuotoisuuden tur-
vaamista, jatkuva kasvatus ei tuo lisäarvoa, vaan oleellista on luontokohteiden ja puuryh-
mien säästäminen ja lahopuujatkumon turvaaminen hakkuutavasta riippumatta.

Kyllä kun tämä erityisesti kohdistuu sinne Pohjois-Suomeen ja Lappiin, niin meillähän
on pinta-alasta nyt 30 prosenttia, tai vähän reilukin, suojeltu. Se on hyvä asia. Nekin alueet
ovat tärkeitä. Mutta me jos me lähtisimme tälle linjalle, se kyllä sitten johtaisi siihen, [Pu-
hemies koputtaa] että pikkuhiljaa meidän metsät rämettyisivät, ja se ei olisi hyvä kenelle-
kään.

17.51 Pirkka-Pekka Petelius vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että
tämä herättää keskustelua.

Lähdetään siitä, että myöskin jatkuvapeitteinen metsänkasvatus tarvitsee hoitoa. Kaikki
metsät tarvitsevat hoitoa. Tämä edustaja Koposen huoli siitä kumoutuu juuri tällä, että täm-
möinen avoin jatkuvapeitteinen metsänkasvatus edellyttää, että se metsä pidetään avoime-
na, eri ikäisenä, maapohja, mahdollisesti eri puulajeja.

Kun puhutaan metsästä, niin metsä käsitteenä on jo vuosikymmenien aikana muuttunut.
Se sekametsälaji, joka meillä on ennen ollut, oli oikeaa metsää, jossa oli myöskin lahopuu-
ta ja vanhaa metsää. Nyt kun meillä on näitä yksilajisia, samanikäisiä puunrunkoja... Edus-
taja Hoskonen tässä viittasi niihin Saksan tuhoihin, ja ne johtuvat nimenomaan siitä, että ne
ovat samanikäisiä yhden lajin puita, [Hannu Hoskonen: Ei pidä paikkaansa!] joihin tuho-
laiset iskevät ja joissa ei ole sitä metsäluonnon omaa monimuotoisuuden turvaavaa tuho-
laislajistoa [Puhemies koputtaa] esimerkiksi kaarnakuoriaisille.

17.52 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitteeseen ja aihepii-
riin todellakin liittyy tunteita. Niistä kaikki eivät ole niin positiivisia kuin kansan vilpitön
huoli. Tähän on liittynyt myöskin poliitikkoja jakamassa vääristelyjä kuvia pöllön poika-
sista ja keräämässä tuhansia allekirjoituksia aloitteeseen sellaisilla mediauutisilla ja kansa-
laisjärjestöjä painostamassa poliitikkoja sosiaalisen median kautta.

Suomi elää metsästä, ja suurin osa metsästämme on ja sen tuleekin olla talousmetsää.
Luonnonsuojelualueet ovat asia erikseen, mutta talousmetsässä hakkuita pitäisi jopa ny-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

kyisestäään lisätä. Metsänhoidossa tulisi ideologisista uskonkappaleista siirtyä tutkittuun tietoon. Rajatuilla avohakkuilla voi olla jopa myönteisiä vaikutuksia metsässä palojen raajamisen, tuholaisten torjunnan ja vastaavien asioiden kannalta.

Täyskiellon sijaan pitäisi siirtyä suunnitteluun kasvun maksimoimiseksi. Kukaan ei halua metsäänsä tuhota, eikä myöskään valtio halua tuhota kallista metsäomaisuuttaan.

Nyt kuulostaa siltä, että asiantuntijana itseään tässä asiassa pitävät ovat tietyn tahon edustajia, ja toivon, että eduskunnassa kuullaan myös muitten tahojen edustajia.

17.53 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa, mihin edustaja Mäkelä päätyi. Kansalaisaloitteeseen on toki suhtauduttava aina vakavasti, mutta täytyy ymmärtää myös se, että se on yhden kansanosan näkemys, mutta ei suinkaan — ja en uskoisi, että tässä asiassa se on lähellekään — enemmistön näkemys. Ennen kaikkea tässä pitää kuulla nyt metsäalan asiantuntijoita laajasti.

Yhdyn myös siihen näkemykseen, mikä täällä on tuotu esille, että kyllä tässä metsänhoidossa jos missä Suomi on ollut esimerkillinen. Miljardi kuutiota lisää viimeisen 50 vuoden aikana. On osattu ja osataan tehdä monia asioita hyvin.

On joitakin paikkoja, joihin sopii avohakkuu, ja joitakin paikkoja, joihin sopii jatkuva kasvatusta. Se on kaiketi täysin selvää kaikille, että taloudellisessa ja työllisyysmielessä tässä avohakkuiden kiellossa ei ole mitään järkeä, mutta hyvin mahdollista on, että siinä ei ole myöskään ympäristönäkökohtien kannalta mitään järkeä. Esimerkiksi tuhoriski tulee kasvamaan, jos useita kertoja tehdään niitä korjuutöitä.

17.54 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kivelä puhui omassa puheenvuorossaan kauniisti suomalaisista metsistä, ja näin erämiehenä melkein tuli tippa linssiin. Allekirjoitan kyllä sen, mitä metsät suomalaisille merkitsevät.

Kannatan itsekin jatkuvan kasvatuksen lisäämistä, ja olen hyvin ilolla tervehtinyt sitä, että esimerkiksi Metsähallitus on pinta-alaa, jossa jatkuvaa kasvatusta tehdään, lisännyt tuolla Lapin maakunnassa. Samoin pidän äärettömän tärkeänä, että hakkuita toteutettaessa me huomioimme myös riistan elinympäristöt esimerkiksi riistatiheikköjen ja sitten näiden niin sanottujen donitsihakkuiden muodossa.

On kuitenkin niin, että avohakkuu on tietyillä alueilla ainoa mahdollisuus sen puuston uudistamiseen, ja minusta tämä aloite on myös selkeästi hallitusohjelman vastainen, ja toivon, että kaikki hallituspuolueet sen yhdessä tyrmäävät. Se on myös hyökkäys Pohjois-Suomen maa- ja metsätaloutta sekä metsäteollisuutta vastaan, enkä voi sitä millään tavalla kannattaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kivelä, Hassi ja Ari Koponen.

17.56 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse haluaisin vielä korostaa nimenomaan tätä monikäyttöaspektia. Eli avohakkuiden vähentämisen ideahan on nimenomaan siinä, että mahdollistettaisiin paremmin teollisuuden tarpeiden rinnalla luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö, matkailu ja hiilensidonta. Kyllä minä näen, että meidän pitää pystyä myös kriittisesti täällä tarkastelemaan sitä, mikä on teollisuuden etu ja mikä on yhteiskunnan kokonaisuus.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Kun katsotaan yhteiskunnan kokonaisuutta, niin väitän, että tämä luonnon monimuotoisuuden hupeneminen on sellainen ongelma, joka on kaikista vähiten priorisoitu, vaikka pitäisi olla. Vaikka katsottaisiin pelkkää taloudellista puolta, on ihan hyvä todeta, että teollisuuden etu ja metsänomistajien etu eivät välttämättä ole aina yhteneviä. Meillä on paljon tutkimustietoa ja käytännön kokemusta siitä; on voitu osoittaa, että jatkuva kasvatusta metsänomistajalle taloudellisesti yhtä kannattavaa tai jopa kannattavampaa kuin avohakkuu. [Mikko Kärnä: Ei kaikkialla!]

Tässä on käynnissä paradigman muutos, ja mielestäni on tosi hyvä, [Puhemies koputtaa] että myös metsänomistajien ja metsänhoitoyhdistysten suunnalta tulee sitä viestiä, että asia on muuttumassa. Mutta se, mitä ehkä tarvittaisiin lisää, [Puhemies koputtaa] on metsäalan koulutus- ja osaamistason nostamista tämän asian suhteen.

Puhemies Matti Vanhanen: Venytän äskeistä listaa vielä edustajilla Laukkanen ja Sankelo.

17.57 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mikä on edullista paperiteollisuudelle, ei välttämättä ole taloudellisesti edullisinta metsänomistajalle eikä myöskään sahateollisuudelle, mutta olennaista on tunnustaa, että nykyinen, vallitseva metsänkäsittelymenetelmä on tärkein Suomen luonnon lajeja uhanalaistava asia. Metsäluonnon lajit ovat meidän suurin uhanalaisten ryhmä, ja uhanalaisten lajien osuus on kasvanut. Edellisessä kartoituksessa se oli joka kymmenes laji, uusimmassa se on jopa joka yhdeksäs laji. Hiilinielujen tutkijat ovat myös todenneet, että avohakkuun jälkeen kestää parikymmentä vuotta ennen kuin se hakkuualue muuttuu hiilinieluksi ja vielä kauemmin ennen kuin sitten hiilinielu on niin suuri, että se korvaa siinä hakkuu- ja taimitusvaiheessa tapahtuneet päästöt. [Puhemies koputtaa] Eli ilmaston näkökulmasta jatkuvan kasvatuksen lisääminen on yksiselitteisesti parannus.

17.58 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Petelius, monimuotoisuutta vaalitaan joka tapauksessa. Talousmetsien luonnonhoitotoimista keskeisiä ovat muun muassa arvokkaiden elinympäristöjen turvaaminen, säästöpuiden jättäminen, kuolleen puun säilyttäminen, puulajivalikoiman ylläpito sekä hallittu tulenkäyttö. Kaikki nämä huomioidaan yhtä lailla metsänkäsittelymenetelmästä riippumatta. Molempi parempi.

17.59 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille tästä aloitteesta. Nyt voidaan käydä keskustelua täällä ihan perusteellisesti tästä asiasta.

En tätä aloitetta kannata. Avoimesti tunnustan, että olen niin sanottu city boy enkä juurikaan metsästä mitään ymmärrä, mutta sen verran ymmärrän, että suomalaisen metsänhoidon paras asiantuntija on suomalainen metsänhoitaja. Metsänhoidon tulee olla kokonaistaloudellista, sen tulee olla kansantaloudellisesti järkevää. Sen tulee olla erityisesti suomalaisesta näkökulmasta kansantaloudellisesti järkevää, ja minusta tämä esitys ei sitä edistä.

18.00 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä oli city boy Laukkaalta oikein järkevä puheenvuoro metsien käyttöön liittyen. Sen sijaan, kun edustaja Hassi puhui puun ikään liittyvistä kysymyksistä, on pakko kyllä todeta, että puullakin

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

ikä tulee vastaan ja hiilinielu hupenee ennen pitkää. Kyllä metsien uudistaminen on tärkeä osa myös hiilinielujen ylläpitämistä. [Satu Hassin välihuuto]

Kun kuuntelee tätä keskustelua, niin kyllä semmoinen johtopäätös melkein täytyy yhteisesti tehdä, että kannattaa pitää maltti ja järki päässä ja käyttää monipuolisesti nykyisen metsälain mahdollistamia erilaisia menetelmiä. Muistetaan myös metsien virkistyskäyttöön liittyvät kysymykset. Kun täällä monet edustajat ovat kuitenkin valmiita siirtymään tähän aloitteen mukaiseen toimintaan, niin on myös pakko kysyä työllisyysnäkökulmasta: mitä kouluja sitten laitetaan kiinni, [Puhemies koputtaa] mitä terveyskeskuksia Pohjois-Suomessa laitetaan kiinni, kun työt loppuvat? Suomalainen metsänhoito on ollut vastuullista, ja se on sitä jatkossakin.

Puhemies Matti Vanhanen: Siirrytään puhujalistaan.

18.01 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Luonnon monimuotoisuus hupenee koko ajan, ja suomalainenkin luonto on hätätilassa. Siksi haluan aluksi kiittää kaikkia tärkeän kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia. Avohakkuiden rajoittaminen suomalaisessa metsässä on tärkeä askel suomalaisen metsäluonnon lajien suojelemissa, ja on tärkeää, että eduskunta nyt keskustelee tästä asiasta.

Suomalainen metsätalous on tuonut työtä, toimeentuloa ja myös innovatiivisia ratkaisuja ongelmiiimme. Metsäpohjaisilla tuotteilla voikin olla tärkeä rooli fossiilitalouden tuotteiden korvaamisessa. Luonnon monimuotoisuuden ja hiilensidonnan kannalta olemme kuitenkin kaukana vastuullisesta metsänkäytöstä. Suomalaisia metsiä hyödynnetään tavalla, joka aiheuttaa elinympäristöjen vaarantumista ja katoamista, lajien uhanalaistumista ja ilmaston lämpenemistä. Tähän on saatava muutos — se on kaikkien etu, myös talouden.

Muutama tarina siitä, millaisia ongelmia nykyinen tapamme hyödyntää metsiä on aiheuttanut:

Hömötiainen on metsäluontomme tuttu edustaja. Varmasti moni tässäkin salissa tunnistaa tuon eloisasti liikkuvan pyöreän pikkulinnun, joka vanhoissa metsissä kulkiessa saat- taan istahtaa alaoksaalle tarkkailemaan ohikulkijaa pää hieman vinossa. Hömötiainen on ollut aiemmin metsässä liikkujalle tuttu ja usein havaittava kaveri. Vielä minunkin lapsuudessaani hömötiainen oli yleinen laji, mutta 2000-luvulla se on taantunut Suomessa elinvoimaisesta erittäin uhanalaiseksi — erittäin uhanalaiseksi. Hömötiainen taantuu, sillä se ei löydä hakatusta metsästä syötävää. Minä voin sanoa varmaksi, että en halua olla todistamassa sitä hetkeä, jossa joutuisimme toteamaan hömötiaisen kadonneen Suomesta.

Metsälajeistamme tunnetuimpia lienee metso. Jokainen, joka on joskus metsässä kohdannut täysikasvuisen ukkometson, on varmasti kokenut sen taianomaisen tunteen, joka tuon metsien aatelisen tapaamiseen liittyy. Myös metson tilanne on ajautunut metsissämme pitkällä aikavälillä ahtaalle. Metson kannat Suomessa ovat merkittävästi matalammalla kuin vielä esimerkiksi 60-luvulla. Metso tarvitsee laajoja metsäalueita elinympäristökseen, ja metsien voimaperäiset hakkuut sekä tiheä metsäautotieverkosto ovat syy kannan heikkenemiselle. Myös metson soidinpaikkoja on tuhottu avohakkuilla.

Itselleni henkilökohtaisesti tärkeä laji on kuukkeli. Kuukkeli on monelle tuttu lintu ja on ollut suomalaiselle metsänkävijälle mieluinen vieras. Minulla on metsässä kulkiessani tapana tarkkailla kuukkeleita ja niitä tavatessa tervehtiä iloisesti ja jutella niiden kanssa. Kuukkeli liitetään nykyään vahvasti Lapin luontoon, sillä sen elinalueet sijaitsevat pohjoisemmassa Suomessa, mutta tosiasiaa kuukkeli on ollut aiemmin koko Suomen laji. Sitä

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

on tavattu eteläisimmän Suomen metsiä myöten. Ihmisen vaikutuksen myötä kuukkelijajautui etelässä niin ahtaalle, että se lähes hävisi. Paikkauskollisena lintuna metsien häviäminen on kuukkelille myrkkyä, ja se on listattu Suomessa tarkkailtavaksi lajiksi, sillä lajin kantojen kehitys on ollut huolestuttava.

Ikävät vaikutukset eivät rajoitu pelkästään lintuihin. Avohakkuista kärsivät monet muutkin eläin- ja kasvilajit. Esimerkiksi kovakuoriaisille metsäluonnon yksipuolistuminen tekee paljon hallaa. Ruotsissa tehtyjen tutkimusten mukaan kovakuoriaispopulaatiot eivät avohakkuun jälkeen palaa metsään ennalleen edes 50 vuodessa — siis puolella vuosisadassa.

Arvoisa puhemies! Kuten todettua, avohakkuut eivät aiheuta ainoastaan vaikeuksia meille rakkaille lajeille. Ne aiheuttavat myös merkittäviä ilmastopäästöjä. Helposti ajatellaan, että metsään sitoutunut hiili sijaitsee vain puunrungoissa, mutta se ei pidä paikkaansa. Merkittävä osa, jopa puustoa suurempi osa, sijaitsee metsän maaperässä. Kun metsä hakataan täysin, vapautuu myös maaperän hiili. Tarvitsemme metsänhoidon menetelmien muutosta ja monipuolistamista. Jatkuvan kasvatuksen menetelmiä tulee hyödyntää entistä enemmän. Tällä hetkellä metsätalouden tuotteista vain noin viidesosa menee pitkäkestoiisiin tuotteisiin, ja keskimäärin hiili vapautuu jo muutaman vuoden sisällä. Huomattavaa on myös, että puubiomassan arvo yksikköä kohti on romahtanut viimeisen vuosikymmenen aikana. Jatkuvan kasvatuksen menetelmästä on Suomessakin hyviä kokemuksia. Näissä metsissä maaperän hiilivarasto säilyy pidempään ja puutavarasta suurempi osuus on pitkäkestoiisiin tuotteisiin soveltuvaa tukkipuuta, jolloin sitoutunut hiili säilyy tai varastoituu pidemmäksi aikaa. Tämä tietää myös parempaa tuloa metsänomistajalle, kun tukkipuuta on enemmän.

Yhdyn niihin näkemyksiin täällä salissa, että tässä asiassa on tarpeellista kuunnella asiantuntijoita ja tutkijoita ja tehdä päätös kansalaisaloitteen jatkosta nojaten tutkittuun tietoon eri menetelmien kaikkien vaikutuksista.

Arvoisa puhemies! Etenkään lajien kadon osalta pelkästään avohakkuiden lopettaminen ei ratkaise kaikkea. Tarvitsemme myös voimallista luonnonsuojelua ja vanhan metsäluonnon säilyttämistä. Emme kuitenkaan voi paeta tosiasiaa, että luontomme on hätätilassa ja maailmaa uhkaa ilmastokatastrofi. Siksi avohakkuiden lopettaminen valtion mailla on askel, joka meidän on otettava. Valtion on näytettävä esimerkkiä siinä, että luonto ja maapallo ovat meille korvaamattomia ja että niiden säilyttämiseksi meidän on tehtävä kaikkemme.

18.08 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kun me puhumme metsistä, puhumme suomalaisille todella tärkeästä ja monimerkityksellisestä asiasta. Suomi elää ja on aina elänyt metsistä niin taloudellisesti kuin henkisesti. Vuosituhansien ja vuosisatojen aikana tapamme hyödyntää metsiä ovat muuttuneet. Kaskeamisesta ja tervanpoltosta on siirrytty sellunkeittoon ja korkean jalostusasteen tuotteisiin, puurakentamisessa hirsimökeistä puurakenteisiin kerrostaloihin. Työn ja taloudellisen hyvinvoinnin lisäksi metsä on ollut henkinen kotimme. Esi-isillemme metsä oli myyttinen paikka. Tänä päivänä tiedämme tutkitusti metsässä oleilun terveyshyödyt. Samoin on kasvanut tietämyksemme metsien hiilinielujen merkityksestä osana ilmastokriisin ratkaisua ja metsäelinympäristöjen merkityksestä uhanalaisten lajien elinympäristöinä.

Arvoisa puhemies! Tänä päivänä käsittelemme kansalaisaloitetta avohakkuista luopumiseksi valtion metsissä. Kansalaisaloite on hyvin perusteltu ja nostaa tärkeän asian julkiseen kes-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

kusteluun. Kiitos kaikille aloitteen käynnistäneille ja sen allekirjoittaneille. Vihreät kannattaa avohakkuista luopumista valtion omistamilla mailla sekä turvemailla. Kuten täällä on moneen kertaan todettu, kansalaisaloitteen hyväksyminen tarkoittaisi sitä, että valtion omistamia metsiä hoidettaisiin jatkossa jatkuvan kasvatuksen menetelmin. Jatkuvalla kasvatuksella on monia etuja. Metsät säilyisivät metsinä hyödyntämisestä huolimatta, virkistyskäyttö voisi jatkua ja mustikka- ja sienipaikat säästyisivät. Jatkuva kasvatus hyödyttää monia uhanalaisia lajeja.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on tärkeää pitää erillään jatkuva kasvatus ja harsintahakkuut. Jälkimmäisiä on tehty vuosikymmeniä sitten, ja niissä poistettiin suuret puut välittämättä jäljelle jäävän metsän kasvukunnosta. Myös jatkuvassa kasvatuksessa poistetaan isoimpia puita, mutta samalla huolehditaan jäljelle jäävän puuston kasvukunnosta jättämällä kasvatuskelpoisia taimia ja nuorempia puita. [Anne Kalmari: Miten jätät, jos ei ole!] On myös tärkeää huomata, että eri tutkimusten mukaan tuotto-odotus voi jatkuvan kasvatuksen menetelmässä olla vähintään sama tai jopa parempi kuin avohakatussa metsässä. Edelleen on tärkeää huomata, että aloite ei ole ehdoton vaan sisältää poikkeusmahdollisuuden, eli avohakkuun voisi edelleen tehdä, jos se on metsän terveyden kannalta välttämätöntä. Esimerkiksi kuusikoissa voi levitä juurikäpää, jota on vaikea saada kuriin muuten kuin hakkaamalla kyseinen kuvio aukoksi ja uudistamalla se jollekin muulle puulle kuin kuuselle.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä vain alle 5 prosenttia talousmetsistämme hoidetaan jatkuvan kasvatuksen menetelmin. Tarvitsemme metsänhoitomenetelmien moninaistamista, ja valtio voi siinä näyttää hyvää esimerkkiä. Valtion omistuksessa on tuottavasta metsämaastamme noin neljännes. Jatkuvan kasvatuksen menetelmien laajentaminen Metsähallituksen talousmetsissä tukee erityisesti Metsähallituksen toiminnan sosiaalista kestävyyttä. Hakkuutavan valinta ei kuitenkaan yksin takaa metsien monimuotoisuuden suotuisaa kehitystä tai hiilinielujen kasvua. Olennaista onkin asettaa nykyistä huomattavasti kunnianhimoisemmat tavoitteet valtion metsien käytölle. Valtion metsien hoidossa tulee tavoitella nettopositiivisuutta. Tämä tarkoittaisi sitä, että metsätalouden piirissä olevissa valtion metsissä ei pelkästään pyritä turvaamaan monimuotoisuutta vaan sitä vahvistettaisiin aktiivisesti.

Arvoisa puhemies! Yli kolmannes Suomen uhanalaisista lajeista on metsälajeja. Suurimpia syitä metsälajien uhanalaistumiselle ovat lahopuun määrän väheneminen ja metsien hakkuut. Metsäluontotyypeistämme 70 prosenttia on uhanalaisia. Jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen auttaisi niitä uhanalaisia lajeja, jotka vaativat metsän säilymistä metsäisenä. Tällaisia ovat esimerkiksi vaarantuneeksi luokiteltu pyy, erittäin uhanalaiseksi luokiteltu hömötiainen ja metso, jonka elinympäristöjen katoamista edustaja Pitko tässä hyvin kauniisti kuvasi. Jatkuvassa kasvatuksessakin on huolehdittava esimerkiksi lahopuun ja kookkaiden säästöpuiden jättämisestä metsään. Jatkuva kasvatus suojelisi myös vesistöjä ja auttaisi torjumaan ilmastomuutosta. Avohakkuiden yhteydessä tehty maanmuokaus pilaa mökkijärvet ja aiheuttaa ilmastopäästöjä erityisesti turvemailla.

Arvoisa puhemies! Suuri osa valtion metsistä sijaitsee Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Aloitteella olisi siten suuri paikallinen vaikutus. Pelkona on, kuten tässäkin salissa on tuotu esiin, että Metsähallituksen puun myynti vähenisi ja paikallistalous heikkenisi. Sahat ja sahatavaran jalostus ovat näillä alueilla merkittävä paikallinen työllistäjä. Tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella näyttää siltä, että jatkuva kasvatus turvaisi tukkipuun määrän. Todelliset hakkuumäärät on toki hyvä tarkistaa aloitteen käsittelyn edetessä.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Matkailun kannalta jatkuvan kasvatuksen mukaan hoidetut metsät ovat parempia kuin avohakkuumetsät. Tällä hetkellä tosiasia on, että Metsähallituksen mailla avohakataan vanhoja luonto- ja virkistyskäyttöarvoltaan arvokkaita metsiä.

Arvoisa puhemies! Valtion omistamat metsät ovat meidän kaikkien omaisuutta. Siksi on tärkeää keskustella niiden käytöstä täällä eduskunnassa. On tärkeää, että kansalaisaloite saa eduskunnassa perusteellisen ja monipuolisen käsittelyn ja että käsittely pohjautuu ajantasaisiin ja kattaviin metsävaratietoihin ja vaikutusarvioihin ja kattavaan tutkimustietoon, kuten täällä salissa on useampi todennut. Sen sijaan, että jumiudumme eipäs—juupas-väitelyyn avohakkuuiden tai jatkuvan kasvatuksen eduista ja haitoista, tulisi meidän pystyä tarkastelemaan metsien käyttöä ja erilaisten hakkuumenetelmien kirjoa kokonaisvaltaisesti. Metsien monimuotoisuuden vahvistamisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän on nouseva valtion metsissä tasavertaiseksi tavoitteeksi puuntuotannon rinnalle. Jatkuvaan kasvatukseen voidaan siirtyä valtion mailla toki myös vaihteittain. Suunta on tärkein.

18.14 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Metsät ovat minulle enemmän kuin puita. Metsät merkitsevät minulle varmasti muutakin kuin metsistä saatavaa rahaa. Liikun mielelläni luonnossa, sienestän ja saatanpa vain istuskella metsässä kiven päällä miettimässä maailman menoa. Tästä huolimatta olen koulutukseltani metsätalousinsinööri ja olen myös puualan yrittäjä, joten ymmärrän tärkeimmän ja uusiutuvan luonnonvaramme arvon. Maamme hyvinvoinnin pohja on hyvin pitkälti metsien varassa. Niistä on pidettävä totta kai hyvää huolta. Koko meidän tärkeä metsäketjumme kestää tarkastelun muiden maiden joukossa.

Suomi on Euroopan metsäisimpänä maana myös sielultaan metsäinen. Moni viettää aikaa ja virkistyy metsissä. Metsä puhdistaa ilmaa. Se tuottaa meille happea. Samalla se toimii itse hiilinieluna, luonnon monimuotoisuuden säilyttäjänä, metsäteollisuuden raaka-ainevarastona ja uusien materiaalien ja teknologioiden raaka-aineen lähteenä ja rakennusmateriaalina sekä kasvattaa polttopuuta, kuten se on tehnyt ihmiskunnalle jo kymmenien tuhansien vuosien ajan. Metsästä on siis moneksi.

Kaikki metsien hakkuumenetelmät eivät sovi kopioituna joka paikkaan. Joillakin alueilla päätehakkuun tekeminen ja sen jälkeinen metsän uudistaminen istuttamalla on parempi tapa nopean hiilinielun ja maksimaalisen puumäärän saamiseksi kuin jatkuva kasvatusta olisi. Joillekin alueille taas jatkuva kasvatusta sopii oikein hyvin. On selvä, että hiilinielujen tärkeys kasvaa tulevaisuudessa vuosina ja vuosikymmeninä.

Minä ja puolueeni keskusta kannatamme metsänomistajan vapautta valita oma hakkuumenetelmänsä. Jos jatkuva kasvatusta on jonkun metsänomistajan toive kasvatustapahtumana, hänen on saatava kasvatusta silloin metsänsä niin. Jos taas hän haluaa tehdä päätehakkuun, myös sen on onnistuttava. Nykyinen lainsäädäntö toimii siis tässä hyvin. Sama pätee jo metsänhuollollisista syistä valtion metsiinkin.

Arvoisa puhemies! Meidän tärkeintä luonnonvaraamme on myös saatava hyödyntää ihmisen hyväksi. Hyvinvointia ei synny ilman rahaa. Hakatun puun arvoa pitää pystyä myös nostamaan. Kilohinnan on oltava suurempi. On tärkeää, että kaadetusta kuutiometristä saadaan mahdollisimman hyvä tuotto ja puun jalostus tapahtuu mahdollisimman pitkälle Suomessa. Puu työllistää tätä kautta parhaiten. Metsissä on paljon mahdollisuuksia. Uudet, öljyä korvaavat materiaalit tulevat nousemaan tärkeään arvoon, kun siirrytään fossiilitaloudesta uusiutuvan, kestävän biotalouden aikaan.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Keskustan mielestä metsien eri käyttömuodot eivät ole ristiriitaisia vaan ne ovat yhteensovitettavissa kasvavan biotalouden kanssa. Haluamme tehdä Suomesta esimerkikimaan metsien taloudellisen hyödyntämisen, virkistyskäytön ja luontoarvojen sekä ilmastomuutoksen torjunnan onnistuneesta yhdistelmästä yhteiskunnassamme. Tähän emme tarvitse avohakkuukieltä.

18.18 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hienoa kokea, että eduskunnassa on paljon metsien ystäviä. Moni suomalainen menee metsään, kun haluaa rentoutua ja virkistyä. Niin minäkin. Mieli lepää, kun saa kuunnella lintujen laulua ja puiden huminaa. Moni meistä marjastaa ja sienestää, joku suunnistaa, vaeltaa tai vain retkeilee. Toinen metsästää. Jokamiehen oikeudet ovat tärkeä osa suomalaista metsien virkistyskäyttöä. Jotta näin voi jatkua, metsämaata ei saa panna verolle ja meidän tulee huolehtia metsien monimuotoisuudesta.

Käsittelemme nyt kansalaisaloitetta avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla. Aloitteen tehtävä on herättää keskustelua ja tuoda kansalaisten näkemykset päättäjien tietoon. Nyt on aika keskustella metsien hoitamisesta. Kansalaisaloitteen allekirjoittajat haluavat, että valtion metsien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä muutetaan siten, että valtion omistamilla alueilla ei jatkossa pääsääntöisesti olisi sallittua suorittaa metsälaissa tarkoitettuja uudistushakkuita. Käytännössä muutos tarkoittaisi siirtymistä perinteisistä uudistushakkuumenetelmistä jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmiin.

Me keskustana kannatamme nykyisen metsälain mahdollistamia toimenpiteitä. Tällä hetkellä metsänomistajilla on laaja työkalupakki ja monipuoliset hakkuu- ja kasvatusmenetelmät käytössään, mikä mahdollistaa aidosti monipuolisen ja monitavoitteisen metsien hoidon ja käytön. Suomi on kestävä ja vastuullisen metsänhoidon mallimaa ja esimerkki muulle maailmalle. Tätä osaamista voimme viedä sinne, missä metsiä tuhotaan ja kaadetaan ilman suunnitelmallisuutta eikä ajatella tulevia sukupolvia.

Arvoisa puhemies! On tärkeää pitää huolta suomalaisista hyvistä ja ammattitaitoisista metsänomistajista, joita on Suomessa 650 000. Heillä on vapaus ja vastuu huolehtia metsäomaisuudestaan, ja he ovat luottamukseni arvoisia tässä tehtävässä. Aktiivisten ja tietoisien metsänomistajien toimesta Suomessa kasvaa puuta enemmän kuin koskaan historiamme. Vuoteen 2050 mennessä Suomen metsien kasvu voidaan nostaa 150 miljoonaan kuutiometriin vuodessa, kun nykyisellään se on noin 110 miljoonaa kuutiometriä. Tällainen kunnianhimoinen tavoite edellyttää kuitenkin merkittäviä satsauksia tutkimukseen, tuotekehitykseen ja metsänhoitoon mutta myös luottamuksen osoittamista metsänomistajiamme kohtaan. Kestävä ja vastuullinen metsänhoito on parasta ilmastotyötä. Keskusta haluaa tavoitella sekä hiilinielujen vahvistamista että uusia investointeja puunkäytön lisäämiseksi Suomessa.

On syytä muistaa, että puuta kasvaa enemmän kuin sitä hakataan. Viime vuosina vuotuisesta kasvusta on korjattu hakkuissa noin 70 prosenttia. Nykyiset monipuolisen kasvatuksen ja metsänhoidon työkalut ovat mahdollistaneet meille merkittävän hiilinielun. Kasvava metsä onkin paras hiilinielu, ja keskusta haluaa tukea ja edistää tutkimustyötä osana tätä myös jatkuvan kasvatuksen osalta.

Suomi elää edelleen metsästä. Metsät ovat meille talouden ja hyvinvoinnin lähde. Metsä on virkistys- ja voiman lähde meille metsässä viihtyville suomalaisille. Metsäpolut ovat merkittävä osa myös omaa virkistäytymistäni.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on hyviä kirjauksia metsiin liittyen. Haluamme edistää monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja — mukaan lukien jatkuvapuiteinen kasvatus — ilmastotavoitteet ja taloudelliset näkökulmat huomioon ottaen. Kuten edustaja Honkonen täällä jo sanoi, jatkuvapuiteista kasvatusta tulee tutkia ja kehittää.

Arvoisa puhemies! Metsähallituksella on merkittävä rooli suomalaisessa maanomistuksessa, metsätaloudessa, luontoliikunnassa, matkailussa ja erilaisissa suojelutoimissa. Aktiivisen suojelun ja virkistyskäytön edistämisen ohella Metsähallitus on vastuullisen ja kestävä metsätalouden harjoittaja. On tärkeää, että Metsähallitus pysyy vahvana ja vastuullisena kaikkien suomalaisten yhteisen maa-, metsä- ja vesiomaisuuden hoitajana myös tulevaisuudessa. Ilmakehä on yhteinen. Siksi metsien hoitoa ja käyttöä sekä hiilinieluja täytyy vahvistaa kestäväällä tavalla. Niin on tehty tähänkin asti, ja nyt se on entistä tärkeämpää, kun pyrimme fossiilitaloudesta eroon.

Meidän kannattaa esimerkkimaana näyttää mallia vastuullisen metsien hyödyntämisen, virkistyskäytön ja luontoarvojen sekä ilmastomuutoksen torjunnan onnistuneesta yhdistämisestä. Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen voidaan yhdistää vastuulliseen ja kestäväan metsänhoitoon. Pidetään metsistämme huolta tuleville sukupolville.

Puhemies Matti Vanhanen: Tasan seitsemän minuuttia — onnittelut!

18.25 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kuten sanottu, metsä on meille suomalaisille hyvin tärkeä. Kun olin pikkupoika, tukkirekat tulivat minulle tutuiksi. Isoisäni työskenteli Kuusamossa kuljetusalan yrittäjänä, ja myös isäni ajoi tukkirekkoja. Nuo rekat toivat jatkuvasti puuta silloisesta Neuvostoliitosta kotimaamme tarpeisiin. Sain olla rekkojen kyydissä, ja piirtelin rekkojen kuvia myös omiin papereihini. Puuta tuodaan itärajan takaa nykyäänkin jatkuvasti. Viime vuonna raakapuun tuonti Venäjältä kääntyi jälleen kasvuun.

Arvoisa puhemies! Puu on uusiutuva raaka-aine, jonka käyttöön tekniikan kehitys on tuonut valtavasti uusia, aiemmin arvaamattomia mahdollisuuksia. Enpä olisi silloin pikkupoikana osannut arvata, että rekatkin voivat joskus kulkea puulla muutoinkin kuin häkäpönttöautoina, joista olin kuullut. Puuta käyttämällä suojelemme ympäristöä ja vahvistamme maamme taloutta. Öljypohjaisia muovituotteita voidaan korvata puulla. Muovipillit ja muovilusikat vaihtuvat puusta valmistettuihin. Puusta saadaan raaka-ainetta biopolttoaineisiin. Puusta tehdään vaatteita. Puun käyttö ei lopu, vaan se lisääntyy. Edellä mainittujen lisäksi esimerkiksi puurakentamisen kasvu lisää merkittävästi puun kysyntää. Hallitus on sitoutunut ohjelmassaan viisaasti tuplaamaan puurakentamisen Suomessa. Se on hieno, hyvä ja kannatettava päätös.

Jos me suomalaiset emme hyödynnä metsiämme, metsät hakataan jossakin muualla. Siellä muualla hakkuita ei useinkaan tehdä niin kestäväällä tavalla kuin meillä Suomessa. Olemme tässä hyvässä keskustelussa kuulleet, miten Suomi on elänyt metsästä ja elää edelleenkin metsästä. Metsä on suomalaisille myös paikka, jossa mieli lepää ja virkistyy. Metsäteollisuus on luonut, ja luo edelleen, hyvinvointia koko Suomeen. Meidän on huolehdittava metsistämme niin, että voimme käyttää niitä niin virkistyskäyttöön kuin teollisuuden tarpeisiin myös tulevaisuudessa. Maamme metsänhoito on maailman huippua. Muiden tulee ottaa esimerkkiä Suomesta. Luonnonvarakeskuksen mukaan puun määrä Suomen metsissä on lisääntynyt 50 vuodessa noin 70 prosentilla. Puuta kasvaa maamme metsiin enemmän kuin sitä hakataan.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Arvoisa puhemies! Monimuotoisen metsäluonnon turvaaminen ja luonnon varjeleminen ovat keskustalaisen ylisukupolvisen ajattelun keskiössä. Keskustan mielestä metsien eri käyttömuodot eivät ole ristiriitaisia, vaan ne ovat yhteensovitettavissa kasvavan biotalouden kanssa. Voimme olla iloisia siitä, että metsien kestäväälle käytölle on edelleen tarvetta ja että Pohjois-Suomeen on suunnitteilla useita merkittäviä teollisuuden tehdashankkeita, joissa puun hyödyntäminen on tärkeässä roolissa. Tarvitsemme tulevaisuudessakin puuta.

Tarvitsemme myös avohakkuita. Valtion metsien avohakkuukiello koskisi kipeästi erityisesti Pohjois-Suomea, jossa tehtaas ostavat paljon puuta valtion metsistä. Avohakkuukiello totaalissa laajuudessaan myös uhkaisi metsien monimuotoisuutta, sillä se tarkoittaisi sitä, että hakkuita jouduttaisiin toteuttamaan nykyistä huomattavasti suuremmilla pinta-aloilla. Tunnettu kasvitieteilijä sanoi Terve Metsä -lehdessä lauseen, joka jäi mieleeni. Hän totesi: ”Hakkuuaukko ei ole kuoleman kenttä vaan luonnon synnytyslaitos.” On muistettava, että monet metsien kasveista pystyvät uudistumaan vain avoimilla paikoilla. Vanha koskematon metsä ei yksinään edusta luonnon monimuotoisuutta. Meillä Suomessa avohakkuut tehdään kohtuullisesti, ja ne monipuolistavat meidän luontoamme. Meillä on oltava myös vanhoja metsiä, mutta avohakkuukiello valtion metsissä on liian yksioikoinen ratkaisu. Se ei ole oikea keino luonnon ja ympäristön eikä maamme taloudenkaan kannalta. Sen sijaan on tärkeää, että me käytämme metsiämme monipuolisesti ja että me myös keskustelemme metsien kestävästä käytöstä ja kehitämme metsänhoitoamme edelleen.

18.31 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! On hienoa, että metsäpolitiikasta tässä salissa keskustellaan. Nyt se tulee tietysti tämän kansalaisaloitteen kautta. Metsäpolitiikka on todellakin paljon muuta kuin avohakkuukysymys, niin kuin täällä salissa on keskusteltu.

Metsien merkitys suomalaisten hyvinvoinnissa on erityisen suuri. On tärkeää, että pystymme kansallisesti tekemään linjauksia, joilla pystytään kehittämään metsien kestävää hoitoa ja käyttöä, metsävarojamme entistä monipuolisemmin hyödynnettäväksi. Samalla suomalaisten hyvinvointi ja työllisyys kasvavat. Mielestäni luonnonvarat ovat kumminkin se iso tulevaisuudenkuva, mistä suomalaisen teollisuuden menestystarina ja vientimme vahva perusjalka tulevaisuudessakin rakentuvat. Ja kasvualoista erityisesti luonnonvaralaan kovastikin uskon.

Meillä on hyvä voimassa oleva metsästrategia, joka on laadittu 2014 ja päivitetty 2018. Siinä on minusta ihan tähän päivään kestävät, hyvät linjaukset. Tämä strategiahan on voimassa, niin kuin on aiemmin todettu, vuoteen 2025.

Täällä on ollut paljon hyviä puheenvuoroja ja paljon asioita on käyty moneen kertaan. Yksi asia metsäpolitiikassa on tietysti tämä metsänomistajuus, mistä nyt muutamalla sanalla itsekkin haluan sanoa. On tärkeää huomioida päätöksenteossa erityisesti metsänomistajuuden kannusteet monipuolisen metsänhoidon näkökulmasta. Yksi ongelma on tietysti tämä pirstoutunut omistajuus, ja on hienoa, että Luonnonvarakeskus parhaillaan sitä selvittää, tekee sen osalta nyt selvitystä. Minä luulen, että siinä saamme tulevaisuuden metsäpolitiikan linjauksiin aika hyviä eväitä, kun kumminkin raaka-ainetarve 80-prosenttisesti tulee teollisuuteen yksityisiltä omistajilta ja 60 prosenttia metsämaasta sekä 70 prosenttia kasvusta tapahtuu tätä kautta.

Metsäteollisuuden näkökulmasta hakkuukiello, niin kuin monessa puheenvuorossa on todettu, vaikuttaisi juuri eniten Pohjois- ja Itä-Suomen puunsaantiin, koska suurin osa juu-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

ri aloitteen mukaisista Metsähallituksen kohteista sijaitsee Itä- ja Pohjois-Suomen alueella. Se heikentäisi puunhankintaa, sen saantia, sekä heijastuisi varmaan myös metsäteollisuuden kilpailukykyyn. Metsäpolitiikan pitää kannustaa metsänhoidon lisäämiseen ja parantamiseen sekä metsäpinta-alan ja metsän tilavuuden kasvuun, joilla turvataan parhaiten myös hiilinielujen lisääminen. Avohakkuut eivät ole tähän ratkaisu.

Tärkeää on myös huolehtia, niin kuin aloitteessa on todettu, luonnon monimuotoisuudesta. Minusta hallitusohjelmassa on siitä todella hyviä kirjauksia ja se on nostettu vahvasti esille. On myös huomioitava, että pelkästään luonnonsuojeluun laitetaan hallitusohjelmassa lisäpanostuksia 100 miljoonaa euroa, ja se tukee tätä erityisesti. Juuri monimuotoisella metsien hoidolla ja käytöllä edistämme sopeutumista ilmastonmuutokseen ja hallitsemme hiilitasettamme metsien osalta.

Arvoisa puhemies! Onnistuneella ja pitkäjänteisellä metsäpolitiikalla luomme tulevaisuuden edellytyksiä niin kasvavalle biotaloussektorille kuin nykyistä monipuolisemmalle, kehittyvälle metsäteollisuudelle sekä luomme hyvinvointia ja työtä Suomeen metsien ja luonnon kautta.

18.35 Merja Kyllönen vas: Arvoisa herra puhemies! Lähden matkalleni metsäpolitiikkaan vähän kauempaa. Kansainvälinen ja eurooppalainen ilmastopolitiikan taakanjako haastaa meidät väistämättä keskusteluun siitä, miten päästövähennystaakka jaetaan maankäytön, metsienkäytön, asumisen, liikenteen ja maatalouden kesken. Keskustelu on väistämätön, ja on ymmärrettävä, että jokaisella toimialalla, kaikilla sektoreilla, on oltava muutostalviututta, kykyä katsoa omaa toimintaa ja tekemistä uudesta kulmasta, jotta kaikkiin yhteisiin haasteisiin ja velvoitteisiin voidaan oikeudenmukaisesti vastata. Miten me voimme toimia niin, että luonnonvaroja, ja tämä planeettakin siinä sivutyönä, säästyy myös tuleville sukupolville? Joku voi hyvin sivuuttaa ilmastokeskustelun halutessaan, mutta kun seuraa esimerkiksi jäätiköiden tilannetta ja merien pinnannousua, niin varsinkin rannikkoseuduilla olisi kuulolla ja hyvinkin katse tarkkana siitä, mitä maailmassa tapahtuu ääri-ilmiöiden lisääntyessä.

Eurooppalainen edunvalvonta voi tuntua meistä etäiseltä ainakin niiden osalta, jotka eivät tuolla suuressa valiokunnassa toimi ja törmää väistämättä niihin asioihin joka päivä, mutta itse asiassa EU-edunvalvontaa on tänä päivänä joka ikisessä valiokunnassa. Samoin myös eurooppalainen edunvalvonta metsäpolitiikassa ja siitä käytävässä keskustelussa on äärimmäisen tärkeää. Me voimme täällä sanoa, että toiset eivät ole tehneet tehtävänsä — osa on, osa ei — mutta me voimme myöskin valvoa etuamme siinä, että edellyttämme eurooppalaisilta perheenjäseniltä yhteistä EU:n metsätalouden politiikkaa, jossa niitä tuhojia alueita metsitetään uudelleen. Syntyy uusia taimikoita, mitä me täällä kovasti puolustamme kotimaassa ihan ymmärrettävistä syistä, ja myöskin sitä järeämpää kasvavaa metsää. Me puhumme, että muut eivät tee, mutta vaadimme me sitä omassa edunvalvonnassa? Väitän, että voisimme olla siinä paljon aktiivisempia.

Haluan kiittää kansalaisia tästä kansalaisaloitteesta, joka pakottaa meidät keskustelemaan äärimmäisen tärkeästä kysymyksestä, eli metsienhoidon vaihtoehtoista, koulutuksesta ja mahdollisuudesta kehittää myöskin metsäalan osaamista monelle eri tasolle. Metsäpolitiikka ja maankäyttö eivät koskaan ole mustavalkoinen asia, eikä minun mielestäni tämän aloitteen tavoitteena ole myöskään ollut mustavalkoistaa sitä, vaan saada meidät he-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

räämään ja ymmärtämään, että jotain muutakin voidaan meidän metsissämme tehdä kuin aukkohakkuuta, avohakkuuta.

Metsien virkistys- ja luontomatkailukäyttö tänä päivänä on sellainen asia, josta puhutaan ainakin juhlapuheissa, mutta se, millä tavalla me ohjaamme valtio-omisteista Metsähallitusta näissä asioissa, ei olekaan niin yksiselitteistä. Voidaanko valtavan suurta alueellistakin merkitystä omaavissa virkistys- ja matkailukäytössä olevissa metsissä miettiä muitakin vaihtoehtoja kuin aukko- ja avohakkuuta tai puhtaasti raiskioksi hakkaamista? Retkeilyreitit, kulttuurihistoriallisesti merkitykselliset alueet — ei näitä paikkoja suhteellisesti niin paljon ole, ettei voitaisi miettiä toisenlaisia hakkuumenetelmiä käytettäväksi. Mutta se vaatii myös avointa keskustelua niin Metsähallituksen tuottotavoitteista kuin senkin kohdentumisesta. Se ennen kaikkea vaatii meiltä sitä ymmärrystä, että me tajuaamme, että meidän metsillä on myöskin muuta käyttöä kuin se metsäteollisuuden vaatima tarve tai muun teollisuuden vaatima tarve.

Tässä keskustelussa on hyvinkin ansiokkaasti välillä kehuttu myöskin uutta metsälakia, jota sitäkin on osittain perusteltu jatkuvan kasvatuksen mahdollistamisella, mutta täytyy sanoa, että sielläkin on kohtia, jotka aiheuttavat isoja ongelmia. Tänä päivänä meillä kyettään hakkaamaan myöskin sellaisia kohteita, joiden hakkaamispäätöksistä olisi aiemmin päätyntä raastupaan. Jos jossain leimikossa on esimerkiksi pienempi kuvio kehitysluokkaa 2 tai 3 eli kasvatusmetsää, se hakataan väistämättä, tai ainakin hyvin useasti, sekä yksityismetsissä että valtion mailla sileäksi, vaikka se metsän koko kiertoaika huomioiden ei olisiakaan kannattavaa. Jos metsänomistaja tarvitsee rahaa, olipa se yksityinen tai valtio, se ottaa sen rahan heti, vaikka muutaman vuosikymmenen päästä saisikin siitä moninkertaisen tuoton.

Metsien laskennallista kiertoaikaa valtion metsissä on lyhennetty keinotekoisesti tuotto-prosenttipelillä, ja tietyllä tapaa uusi metsälaki on osissa paikoin avannut myöskin tilaa keinottelulle.

Nykyinen metsälaki mahdollistaa minkä tahansa kohteen hakkaamisen, jos uusi kasvu huolehditaan tilalle.

Ei ole suinkaan helppoa tasapainoilla kannattavan metsätalouden, metsäteollisuuden puuhuollon, ympäristöarvojen, virkistyskäytön tai maankäyttösektorin ilmastoveloitteiden välillä. Se on äärimmäisen monimutkainen yhtälö, mutta ilman keskustelua, avointa ja rehellistä puhetta siitä, että asioita voidaan tehdä myös toisella tavalla, me emme varmasti päädy Suomen kansantaloutta tai kansalaisia parhaiten hyödyttäviin ratkaisuihin. Pitää uskaltaa keskustella, pitää uskaltaa haastaa oma ajattelu ja tehdä asioita välillä myöskin toisin.

Nostan tässä lopuksi — vaikka Anne tuolla jo kiihdyttelee lähtökuopissa — tämän koulutuskysymyksen. Väitän, että metsäalan nykyinen osaamis- ja koulutustaso vaatii myös päivittämistä niihin kaikkiin haasteisiin, mitkä meitä kohtaavat niin maankäyttö- kuin metsienkäyttösektorilla. Sen takia meidän on pidettävä huoli siitä, että metsäväen koulutustaso, niin nykyisten toimijoiden kuin uusienkin toimijoiden, on ajan tasalla kaikista niistä vaatimuksista, mitä meiltä odotetaan ja oletetaan. Tehdään se hyvässä yhteistyössä ja asiallisesti, ilman että meidän tarvitsee repiä meidän kulttuurihistoriallisesti merkittävää metsäkokonaisuutta kappaleiksi sillä, että me olemme asioista eri mieltä. [Puhemies koputtaa] Me voimme löytää tien, joka on kestävä ja vie asioita eteenpäin niin metsätalouden, virkistyskäytön, luontoarvojen, monimuotoisuuden kuin ilmastokysymystenkin kannalta. — Kiitos.

18.43 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Kyllösen kanssa siitä, että voimme löytää kestäväns tien, ja se itse asiassa on löydettykin Suomen metsätaloudessa, missä monenlaiset eri käyttövaihtoehdot voidaan huomioida ja annetaan vapauksia näin myös toimia. Itse olen metsien ”sekakäyttäjä”, ja siksi minusta oli toisaalta erittäin hienoa, että saimme tämän aloitteen tänne eduskuntaan käsiteltäväksi. Näin voimme pyytää asiantuntijoita, metsäalan asiantuntijoita ja tietysti myös kokemusasiantuntijotakin, valiokuntaan ja kuulla erilaisia näkemyksiä metsästä. Mutta sitä en allekirjoita, mitä edustaja Kyllönen tuossa totesi, että metsäalan nykypäivän asiantuntijoilla ei olisi osaamista. Suomella on niin vahva näyttö meidän metsätalouden hoitamisesta, että sitä kelpaa viedä ulkomaille ja saada muuallakin metsät kasvamaan ja sitomaan hiiltä. Suomi on suunnannäyttäjä siinä, miten pelastamme ilmastoa metsien avulla.

Kun sanoin, että olen metsien sekakäyttäjä, niin voisin siitä kertoa konkreettisesti, miten rakastan sienestystä ja marjastusta, tykkään käydä ihan retkeilemässä metsässä, välillä otan raivaussahan käteen, ja polttopuitakin sieltä metsästä haetaan. Samalla metsät antavat toimeentuloa, ja asun satavuotiaassa talossa keskellä metsiä. Näin on usean suomalaisen laita, meillä jokaisella on oma metsäsuhde, ja siksi tämä metsäasia on meille suomalaisille rakas.

Mutta liian usein nykyinen metsäkeskustelu on vain näennäisesti faktapohjaista ja sen perimmäinen tarkoitus on mielipidevaikuttaminen, jossa faktat ovat häilyviä kuin Trumpin puheissa. On häpeällistä, että metsäkone esitetään jo koulukirjoissakin tuhoavana hirviönä, kun tässä maassa muutoin vannotaan teknologian nimeen. Nyt lietsotaan mielikuvaa metsien hävittämisestä nykymetsätaloudella — ja se on suoraan sanottuna valehtelua. Niin männyn, kuusen, koivun kuin muiden lehtipuiden tilavuus Suomen metsä- ja kitumailla on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmeninä. Järeiden puiden ja myös lahopuiden määrä on kasvanut. Edustaja Rantanen nosti hyvin suojelumääriä, mutta lisäksi vielä, että metsä- ja kitumaiden lisäksi jos lasketaan muut metsätalousmaat ja joutomaat, mitkä metsätalousmaihin lasketaan, suojelun osuus on 17,2 prosenttia. Ja muistetaan edustaja Rantasenkin esiin nostama tiukasti suojeltujen metsien osuus, joka on koko Euroopan metsistä puolet. Kyllä meillä on näyttöä tällä sektorilla myös.

Tänään meillä on käsittelyssä metsien avohakkuukiello, jossa muuten vaaditaan kielletäväksi myös männyn uudistaminen luontaisesti siemenpuita käyttäen. Monikohan kansalaisaloitteen allekirjoittajista tiesi tämän? Itse asiassa, jos luen suoraan tätä aloitetta, täällä lukee: ”Muutos tarkoittaisi siirtymistä avohakkuista ja voimaperäisistä kasvatushakkuista jatkuvapuiteisen metsänkasvatuksen menetelmiin.” Kyllä metsiä pitää harventaa, jos me niitä tukkeja aiomme saada ja puurakentamista edistää, eikö niin, kaikki läsnäolijat?

Avohakkuukiellolle on helppo saada kantopintaa, sillä moni on nähnyt ohikulkiessaan ruman siivottoman hakkuuaukon ja pahoittanut mielensä, vaikka se ei olekaan hänen omaisuuttaan, vähän samoin kuin minun mieleni pahoittavat täällä pääkaupungissa jatkuvasti tehtävät rumat ja siivottomat rakennustyöt. Yritän silloin pystyä ajattelemaan muutaman vuoden päähän, jolloin kaikki on jo kaunista ja siistiä, ihan kuin hyvin hoidetussa taimikossakin. Kerroinkin tuossa debattipuheenvuorossani jo, että emeritusprofessori Kärkkäisen ja useiden satojen muiden metsäasiantuntijoiden mukaan avohakkuukiello ei parantaisi metsäluonnon tilaa vaan päinvastoin heikentäisi sitä. Avohakkuiden kieltämiselle ei ole perusteita hiilensidonnan eikä puuntuotannon kannalta, ja monimuotoisuuden kannalta täydellinen avohakkuukiello olisi tehoton ja ongelmallinen. Olen samaa mieltä näiden tutkijoiden kanssa siitä, että hyvässä metsätaloudessa tulee sallia erilaiset metsänhoidon me-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

netelmät, ja näin tehdään jo nyt. Painotan metsätalouden monimuotoisuutta ja sitä, että jatkuvaa kasvatustakin on erittäin hyvä olla ja sitä kannattaa lisätä ja tutkia.

Noin puolet Metsähallituksen kuuden miljoonan kuution hakkuukertymästä on peräisin uudistushakkuista. Yhtiön tuloksesta uudistushakkuut tuovat yli 80 prosenttia. Näin uudistus- eli avohakkuista luopuminen iskisi siten 75 miljoonan loven Metsähallituksen valtiolle tulouttamaan 115 miljoonan pottiin. Kun puhutaan talousvaikutuksista, vielä tärkeämpi on asia, jonka edustaja Essayah nosti: kansantalouden kannalta 240 suoraa työpaikkaa korjuussa ja kuljetuksessa ja 40 miljoonan vähenemä urakointituloissa on kamalaa kuultavaa maakunnille. Vähintään yksi saha täytyisi ajaa alas. Tässä on vain osa vaikutuksista. Jos avohakkuukiello tulisi voimaan, vaikka kokonaishakkuumäärä pienenisi kolmanneksen, käsittelypinta-ala kasvaisi noin 8 000 hehtaaria vuodessa — siis 8 000 hehtaaria enemmän käsiteltyä hakkuiden alla olevaa metsää vuosittain. Tätäkö me haluaisimme?

Eniten minua pelottaa mielipidemuokkaus. Tämä olisi ensimmäinen askel Avohakkuut historiaan -kampanjassa. Ympäristöjärjestöjen tavoitteena on avohakkuiden merkittävä vähentäminen kaikkialla. Siksi he ovat esittäneet metsänhoitotoimenpiteisiin naapurikuumelista ja valitusoikeutta metsänkäyttöilmoituksiin. [Puhemies koputtaa]

20—40-luvuilla Suomessa käytännössä noudatettiin jatkuvan kasvatuksen menetelmää. Silloin puun määrä Suomessa väheni. Kun sotien jälkeen otettiin käyttöön tehokkaan metsätalouden menetelmiä, avohakkuut mukaan lukien, alkoivat Suomen metsävarannot kasvaa merkittävästi. Jopa Osaran aukot ovat hyvä esimerkki siitä, miten tällä menetelmällä, sillä karmealla 20 000 hehtaarin menetelmällä, saatiin paljon enemmän kasvavaa tukkimetsää. [Puhemies koputtaa] Me olemme sitoutuneet, arvoisa puhemies, ilmastomuutoksen torjuntaan, ja avohakkuukiellon myötä puuston kasvu vähenisi. Näin hiilensidonta vähenisi, ja sitä emme halua.

Puhemies Matti Vanhanen: 7 minuuttia on täyttynyt.

Arvoisa puhemies! Monimuotoisuuden kannalta tässä voi olla perustetta, mutta monimuotoisuuden kannalta kaikista huolestuttavinta on se, että meillä kolmasosa uhanalaisista lajeista esiintyy laidunalueilla, ja niitä on vain 20 000 hehtaaria samaan aikaan kun Suomessa on yli 20 miljoonaa hehtaaria metsää. Mielestäni aloittaa kannattaa sieltä.

18.52 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Olen todella iloinen siitä, että meillä on tietyistä asioista tässä salissa varsin syvä konsensus. Ensinnäkin siitä, että metsä ja metsät ovat suomalaisille tärkeitä, ne ovat suomalaiselle kirkko. Itselleni metsä on tärkeää ennen kaikkea eränkäynnin kannalta, ja olen todella tyytyväinen siitä, että metsänkäsittelymenetelmissä nykyään huolehditaan myös eränkäynnin edellytyksistä varsin mainiosti. Samoin olemme tässä salissa samaa mieltä siitä, että jatkuvaa kasvatusta voidaan lisätä. Meillä on useita sellaisia alueita, joilla näin kyetään toimimaan.

On kuitenkin yksiselitteistä, että keskusta ei kannata tämän aloitteen mukaista avohakkuukielloa. Ja muistutan edelleen kaikkia siitä, että tämä aloite on hallitusohjelman vastainen, ja minä oletan, että kaikki hallituspuolueet sen myös tulevat yhdessä ja yksissä tuumin tyrmäämään, niin kuin olemme hallitusohjelmassa sopineet.

Nostan tähän loppuun esille vielä sen, että pohjoissuomalaisena sydämeni kyllä itkee verta tämän Helsingin vihreiden metsäpolitiikan vuoksi. Keskuspuisto täällä Helsingissä ja Malmin lentoaseman alue hakataan paljaksi ja haudataan ikuisiksi ajoiksi betonin alle ja

näin tuhotaan hiilinielut ja se luonnon monimuotoisuus pysyvästi. [Välihuuto vihreiden ryhmästä] Kysynpä vain: kuka tähän aikoo puuttua ja minkälaisella aloitteella?

Samalla haluan muistuttaa, että metsäkadon suurin syy Suomessa ja myös globaalisti on kaupungistuminen, ja meidän täytyy ehkä pohtia näissä keskusteluissa, millaisia toimenpiteitä me teemme tämän valtavan kaupungistumisen hillitsemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden ja hiilinielujen säilyttämiseksi. [Juho Eerola: Globaalisti väestönkasvu!]

18.53 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on monta asiaa, jotka menevät samaan suuntaan tämän kansalaisaloitteen kanssa. Hallitusohjelma sanoo muun muassa: ”Hallitus laatii osana ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelujärjestelmää kokonaisvaltaisen maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman.” ”Suomen hiilinieluja vahvistetaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.” ”Kehitetään ohjauskeinoja ja kannustimia metsien ja maaperän hiilinielujen ja -varastojen vahvistamiseksi.” ”Edistetään monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja, mukaan lukien jatkuvapeitteinen kasvatus, ilmastotavoitteet ja taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen.” ”Metsähallituksen vuotuisessa tuloutusvaatimuksessa otetaan nykyistä vahvemmin huomioon vaikutukset hiilinieluun ja luonnon monimuotoisuuteen.” ”Asetetaan Metsähallitukselle nielutavoite.”

Tässä salissa on jo moneen kertaan todettu, että Suomen luonnon uhanalaisten lajien määrä on kasvanut ja metsäluonnon lajit ovat suurin uhanalaisten lajien ryhmä. Myös perinteisten laidunalueiden lajit, joihin edustaja Kalmari viittasi, ovat merkittävä ja kasvava uhanalaisten lajien ryhmä. Suurin syy lajien uhanalaistumiseen on lajien elinpaikkojen tuhoutuminen.

Viime kaudella nousi keskusteluun ehkä ensimmäistä kertaa isosti myöskin se, miten Suomen hiilinielut kehittyvät. Nyt on uutisoitu, että Luken, luonnonvarojen tutkimuskeskuksen, aikaisemmat arviot Suomen tämänhetkisestä hiilinielusta ja tulevasta hiilinielusta ovat olleet yliarvioituja. Luken aikaisempi arvio vuoden 2035 nielusta on 35 miljoonaa tonnia. Uusin arvio on noin puolet tästä, 17,9 miljoonaa tonnia. Myös arvio ensi vuoden hiilinielusta, joka vielä joku aika sitten Lukella oli 30,8 miljoonaa tonnia, on nyt 25,6 miljoonaa, eli se on yli 5 miljoonalla tonnilla alentunut. Tämä määrä on melkein sama kuin koko maatalouden päästöt tai puolet liikenteen päästöistä. On selvää, että meidän on metsäpolitiikassa kiinnitettävä aivan uudenlaista huomiota siihen, miten metsien hiilinielu kehittyy.

Tässä keskustelussa jo aikaisemmin viittasin siihen, että avohakkuun jälkeen metsän maaperä on pitkään päästöjen lähde. Taimet sinänsä, kun ne kasvavat, ovat prosentuaalisesti suuri nielu — kun ihan pikkuinen taimi kasvaa seuraavana kesänä, esimerkiksi kaksinkertaistuu, ja seuraavana kesänä kasvaa yhdellä kolmasosalla, niin toki se on prosentuaalisesti paljon — mutta hiilidioksidigrammoina ja -kiloina ja -tonneina tällainen avohakkuun jälkeinen taimikko on kuitenkin varsin vähäinen hiilinielu. Tämä taimikon hiilinielu ylittää maaperästä tulevat päästöt vasta noin 20 vuoden päästä hakkuista. On aivan selvä asia, että Suomen metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta se, että avohakkuiden osuus vähenee ja jatkuvan kasvatuksen osuus kasvaa, on hyvä asia, mutta myös metsien hiilinielujen kannalta on sitä parempi, mitä enemmän meillä on suuria puita metsissä.

Myöskin sahateollisuus on esimerkiksi minua — ja uskon, että monia muita kollegoita — lähestynyt sillä viestillä, että tämä avohakkuuta ja paperiteollisuuden sellupuuta painottava metsänhoitolinja ei välttämättä ole edes metsäteollisuuden kaikkien osien kannalta pa-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

ras mahdollinen. On paljon selvityksiä, muun muassa professori Olli Tahvosen tekemiä, jotka osoittavat, että tämä avohakkuista painottava linja ei ole myöskään metsänomistajan taloudellisen edun kannalta paras, ei ainakaan kaikissa tapauksissa.

Eli todella kannatan monien kollegojen esille tuomaa toivetta siitä, että käsittelemme asiantuntijatiedon pohjalta tätä asiaa. Kaiken kaikkiaan sekä ilmaston että luonnon monimuotoisuuden haasteiden takia on selvä asia, että lähes kaikilla toimialoilla tarvitaan isoja muutoksia tähänastiseen toimintatapaan eikä metsätalous, myöskään valtion metsät, voi siitä olla poikkeus.

18.59 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa herra puhemies! Suomi on Euroopan metsäisin maa, ja ei ole suinkaan sattumaa, että näin on. Noin 150 vuoden aikajaksolla taaksepäin Suomi on tähän pisteeseen päässyt. Se on pystynyt lisäämään metsiään merkittävästi, poikkeuksellisen paljon. Samalla se pystyy myös käyttämään metsiä kestäväällä tavalla paljon aikaisempaa enemmän, ja tämä tuo mahdollisuuden myöskin siihen, että me pystymme uuden teknologian ja uusien, pitkäaikaisten ja pitkävaikutteisten puutuotteiden avulla pääsemään yhä enemmän ja nopeammin eroon fossiilisten raaka-aineiden käytöstä. Jos meillä ei olisi metsää käytettävissä, me emme tähän pystyisi, ja siksi metsät ovat äärimmäisen tärkeitä niin talouden, luonnon monimuotoisuuden kuin sosiaalisten ja alueellisten lähtökohtien pohjalta.

Hallitusohjelman mukaan jatkuvaa kasvatusta edistetään valtion mailla. Metsähallitus käyttää laajaa kirjoa eri hakkuu- ja metsienkäsittelytapoja, myös jatkuvaa kasvatusta. Metsähallitus on myös ilmoittanut tässä ihan hiljattain, että se perustaa kolme 5 000 hehtaarin kokoista aluetta jatkuvan kasvatuksen kokeilua varten. Jatkuva kasvatusta ei itsessään ratkaise monimuotoisuuden turvaamisen ongelmia tai haasteita talousmetsissä. Siihen täytyy käyttää kuhunkin kohteeseen sopivia metsänhoitotapoja.

Metsälaki sallii eri vaihtoehtojen hyödyntämisen metsissä erittäin laajasti tällä hetkellä. Metsälaki edellyttää, että uudistushakkuun jälkeen alueelle syntyy taloudellisesti kasvatuskelpoinen taimikko kohtuullisessa ajassa. Metsälaki koskee kaikkia talousmetsiä, ja totta kai Metsäkeskus tätä valvoo, ja tämä koskee myös Metsähallitusta.

Kansalaisaloite koskee valtion maita, mutta metsänomistaja päättää, minkälaisilla tavoilla ja toimilla siitä laajasta kirjosta, mikä mahdollista on, hän metsiään käsittelee. Siksi en pidä hyvänä sitä, että yksi koeteltu metsänkasvatustapa ja metsänkäyttötapa suljettaiisiin pois niin kuin tässä ehdotetaan. Tämä tarkoittaa tietysti myös sitä, että jos metsänomistaja on kiinnostunut jatkuvasta kasvatuksesta, tietoa ja neuvontaa on saatavilla. Eli tässäkin tapauksessa menemme metsänomistaja edellä. Ja kun me tiedämme, että meillä Suomessa on noin 600 000 eri metsänomistajaa, se takaa jo sen, että kirjo metsienkäsittelyssä on valtavan laaja.

Hallitusohjelmaan on kirjattu myös tavoite ”Pysäytetään luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa”. Keinovalikoima on laaja: luonnonsuojelualueiden rahoitus, niin kuin täällä on tullut moneen kertaan esille, heikentyneen elinympäristön tilan parantaminen, Metson jatko ja lisärahoitus sekä talousmetsien luonnonhoidon kehittäminen ja siihen erityiset ja erilaiset välineet. Metso-ohjelmaan lisättiin merkittävä summa rahaa tämän hallituksen toimesta.

Metsät kasvavat tuon 107 miljoonaa kuutiometriä, ja runkopuun kertymä, joka metsistä korjattiin vuoden 2018 aikana, oli 78 miljoonaa kuutiota. Tämä ero metsän kasvun ja metsän käytön välillä on Suomessa Euroopan suurimpia sekä absoluuttisesti että suhteellises-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

ti. Tämä on merkittävä asia, joka meidän kaikkien kannattaa muistaa. Kun me haluamme siirtyä fossiilitaloudesta biotalouteen, meidän suhtautumisemme metsätalouteen ja metsienkäyttöön pitää olla mahdollisimman käytännönläheinen. Uusia innovatiivisia tuotteita pitää tulla, ja niitä tulee.

Tutkimuksen osalta Luke myös panostaa jatkuvan kasvatuksen tutkimukseen, jotta sen toimivuudesta ja sopivuudesta eri kohteisiin saadaan lisää tutkittua tietoa. Luke suuntaa omaa strategista rahoitustaan jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen tutkimukseen. Täällä mainittu maaperätutkimus on myöskin yksi tärkeitä painopisteitä, ja aivan erityisesti tuo painopiste on meillä turvemailla, jotta me saamme tietoa vaikutuksista hiilensidontaan, metsien tuhoriskeihin, monimuotoisuuteen, maisemaan, virkistyskäyttöön, matkailuun sekä puuntuotantoon ja sen kannattavuuteen.

Avohakkuukiello tietäisi erittäin massiivisia taloudellisia vaikutuksia. Korjuun ja urakoinnin osalta osto maakunnissa vähenisi noin 40 miljoonalla eurolla. Tukin tarjonta vähenisi miljoona euroa, joka on todella suuri määrä, ja se painottuu vielä suurimmalta osalta tuonne pohjoisen alueelle. Käsittelypinta-ala lisääntyisi noin 8 000 hehtaaria vuosittain. Nämä ovat isoja lukuja, ja senkin vuoksi meidän kannattaa tästä monipuolisuudesta pitää kiinni eikä lähteä rajoittamaan tämän aloitteen osoittamalla tavalla meidän metsiemme käyttöä.

Lisäksi haluan vielä toisen kohdan nostaa hallitusohjelmasta. Sinne on kirjattu näin: ”Edistetään talousmetsien luonnonhoitoa, kuten lahoppuun ja kantojen jättöä, kulotusta, tehopökökelöitä, riistatiheikköjä, suojavyöhykkeitä ja vesistövaikutusten pienentämiseen tähtääviä toimia. Myös Metsähallituksen mailla edistetään jatkuvan kasvatuksen menetelmiä.” Meillä on hyvin monipuolinen kirjo käytössä olevia toimia, joilla me huolehdimme yhtä aikaa erittäin monista asioista ja siitä hyvästä, jonka metsät meille kaiken kaikkiaan tuottavat. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Puhujalistaan.

19.05 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Haluan lämpimästi kiittää ajankohtaisen Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteen taustalla puurtaneita järjestöjä ja vapaaehtoisia. Kansalaisosallistumista tarvitaan, ja ansaitsette siitä tunnustuksen. Luonnolla ei ole mahdollisuutta tulla tänne eduskuntaan, ja siksi on niin tärkeää, että luontoa edustavat järjestöt tekevät uupumatonta työtä luonnon suojelemiseksi.

Metsät ovat olleet suomalaisille kansallinen ylpeyden aihe. Ne värittävät maisemaamme ja mielenmaisemaamme ja mahdollistavat meille lukemattomia luontoelämyksiä eri puolilla maata, rauhoittavat mieltä ja edistävät ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Metsä on kansallismaisema, joka on ikuistettu useisiin maalauksiin esimerkiksi käppyrämäntyineen ja lintuineen. Avohakkuualueita ei näissä maalauksissa juurikaan ole nähty. [Anne Kalmarin välihuuto]

Suomessa harjoitettavat avohakkuut aiheuttavat metsille kielteisiä vaikutuksia, kun arvokkaita ja vanhoja metsä- ja luontoalueita valjastetaan puuttomiksi nopeiden taloudellisten voittojen toivossa. Yksi vakavimmista avohakkuiden seurauksista on luonnon monimuotoisuuden hupeneminen, ja tämän hallituksen hallitusohjelman ihan ensimmäisiä kohtia on ”Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi”. Lukemattomat eliölajit tarvitsevat elinympäristökseen vanhaa, luonnontilaista metsäkantaa. Hakkuiden myötä muualle muuttaneet lajit eivät useinkaan löydä uudesta metsästä asuinsijaa. On hyvä

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

muistaa, että olemme kuudennen sukupuuttoaalton partaalla eikä uhanalaistumiskehitystä Suomessa ole saatu pysäytettyä, vaikka toisin voisi täällä monista puheenvuoroista päätellä. Niin ei ole. Yli kolmannes Suomen uhanalaisista lajeista on metsälajeja, ja metsäluontotyypeistä jopa 70 prosenttia on uhanalaisia. Suomi on sitoutunut monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseen.

Avohakkuut vaikeuttavat myös ilmastotoimia. On arvioitu, että lisääntyvät hakkuut muodostavat Suomessa jopa lähes liikenteen veroisen päästölähteen. Lisäksi avohakkuut aiheuttavat vesistöjen rehevöitymistä. [Anne Kalmarin välihuuto] Puhtaat ja runsaslukuiset vesistöt olisivat meille kaikille rakkaita myös jatkossa. Metsät auttavat meitä taistelussa ilmastomuutosta vastaan silloin, kun ne toimivat hiilinieluinä. Peitteisten metsien puut ja maaperä sitovat itseensä hiilipäästöjä ilmakehästä hidastaen siten ilmaston lämpenemistä.

Olemme täällä myös usein varsin harhaisen elinkeinokeskustelun ääressä. Tuntuu kuin täällä puhuttaisiin 1950-luvusta, jolloin metsäteollisuuden osuus oli 80 prosenttia Suomen viennistä. Nyt luku on noin 20 prosenttia. Metsäsektorin osuus Suomen bruttokansantuotteesta on varsin vähäinen, noin 4 prosenttia. Ja oikein hyvä, että näin on — muutenhan olisimme kehittyvä maa, joka olisi yhden luonnonvaran varassa, emmekä voisi tarjota kansalaisille tällaista hyvinvointia kuin nyt. Edelleen haasteemme on se, että vientimme ja teollisuutemme ja elinkeinorakenteemme on liian keskittynyt muutamiin sektoreihin. Metsistä keskusteltaessa elinkeinopoliittinen näkökulma on keskeinen. Meidän tulee pohtia, mihin ja miten metsiä voisi hyödyntää mahdollisimman kestäväällä ja kannattavalla tavalla. Suomalainen elinkeinopoliittikka ei voi jatkossa perustua luonnonvarojen ylikulutukseen, josta syntyy alhainen jalostusarvo.

Tuotteita pitää uudistaa ja jalostaa niin, että ne ovat pitkäkestoisempia ja voivat korvata ilmaston kannalta haitallisia tuotteita, ja samalla kuitenkin sellaisessa mittakaavassa, että emme aiheuta uusia ongelmia. [Anne Kalmari: Mutta metsiä ei saisi harventaa!] Esimerkiksi paperin ja sellun arvonlisäys jää vähäiseksi verrattuna sellupohjaisiin uusiin tuotteisiin, kuten muovien tai puuvillan korvaajiin tai optisiin kuituihin. Silti tuntuu siltä, että täällä usein puhutaan nykyisen metsäteollisuuden äänellä, kun meidän pitäisi miettiä, miten pystymme uudistumaan, ja satsata nimenomaan tuotekehitykseen myös metsiemme osalta. On huikea ero siinä, miten paljon arvoa saamme puukilosta verrattuna selluun tai johonkin jalostetumpaan tuotteeseen. On todella tärkeää kuunnella tutkittua tietoa ja pohtia metsien osalta muutakin kuin sitä, mihin nykyiset investoinnit ovat kiinnitettyinä.

Metsät tuottavat elinkeinopoliittista merkitystä myös matkailun avulla, ja matkailu työllistää arviolta 140 000 henkilöä Suomessa. Peitteisillä metsillä on paljon suurempi virkistyskäyttöarvo kuin avohakatuilla metsillä. Suomalaisen luonnon ja lähimatkailun merkitys tulee lisääntymään jatkossa ja korostumaan entistä enemmän. Myös tämän takia olisi tärkeää kohdella metsiämme viisaudella.

Kiitan aloitteen tekijöitä vielä uudemman kerran, ja toivottavasti saamme tästä hyvän käsittelyn, jossa nähdään paljon tutkijoita ja riippumatonta tietoa metsienkasvatuksesta. Jonkunlainen faktantarkastuskin varmaan olisi myös paikallaan kaikista näistä väitteistä, mitä täällä on kuultu.

19.12 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa herra puhemies! Metsät ovat suomalaisille rakkaita ja tärkeitä henkisen hyvinvoinnin lähteitä. Olemme erityisen kiintyneitä lähimetsiimme. Ei

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

olekaan ihme, että kansalaisaloite, joka pyrkii lopettamaan avohakkuut valtion metsillä, päätyy eduskuntaan käsiteltäväksi.

Meillä suomalaisilla on ollut monimuotoinen suhde metsään. Enää yksilöt eivät ole niin riippuvaisia metsän antimista, mutta metsällä on yhä tärkeä rooli. Nautimme kesäisistä telttayöpymisistä, syksyisistä sieniretkistä ja talvisista hiihtoreissuista. Retkeily ja ulkoilu metsissä onkin kasvava harrastus. Retkimetsä on monille tärkeä henkireikä arjen kiireiden keskellä. Epävarmuus metsien tulevaisuudesta kaihertaakin monen mieltä. Tämä näkyy myös Helsingin yliopiston metsäekologian laitoksen tutkimuksesta, jonka mukaan 70 prosenttia suomalaisista ei hyväksy avohakkuuta.

Arvoisa puhemies! Jatkuvapeitteinen kasvatus mahdollistaisi yhä valtion metsien hyödyntämisen mutta säästää kuitenkin monille tutut maisemat. Nyt vain alle 5 prosenttia talousmetsistämme hoidetaan jatkuvan kasvatuksen menetelmin. Parantamisen varaa siis on. On myös huomattava, että tieteen käsitykset metsäntutkimuksesta ovat muuttuneet. Tieteelle ominaiseen tapaan sen menetelmät ja teoriat kehittyvät koko ajan, kun aineisto kasvaa ja sekä ilmasto että yhteiskunta ympärillä muuttuvat. Se, mitä joskus pidettiin ehdottomana totuutena, vaikuttaa toisinaan nykytiedon valossa jo jopa vanhentuneelta. Uusin metsätutkimus toteaaakin, että jatkuvapeitteinen on yhtä tehokasta tai jopa tehokkaampaa kuin avohakkuu pitkällä aikavälillä. Muun muassa metsätalouden suunnittelun professori Timo Pukkalan mukaan nykyinen avohakkuihin pohjautuva kasvatus on vastoin sekä metsänomistajan etua että myös metsien luonto- ja virkistysarvoja.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on monta hyvää kirjausta. Hallitusohjelmassa todetaan, että monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja edistetään ja muun muassa ilmastotavoitteita otetaan tässä huomioon. Samassa ohjelmassa linjataan, että Metsähallituksen omistajapolitiittiset linjaukset päivitetään niin, että kestävä metsätalous, puun saatavuus, luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö, ilmastopolitiikan tavoitteet ja maankäytön eri muodot sopivat paremmin yhteen. Avohakkuiden kieltäminen valtion mailla jatkaisi tätä hyvää hallituksen linjaa.

Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut nopeisiin toimiin ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi. Tiedeyhteisö on varsin yksimielisesti varoittanut liian korkean hakkuumäärän veistävän kaikki muut maamme ilmastotoimet. [Anne Kalmari: Siksi metsät pitää saada kasvamaan!] Meidän tulisikin kuunnella tarkoin korvin tutkijoiden viestiä. Tämänkin takia Avohakkuut historiaan -aloite on niin tärkeä. Se osoittaa, että kansalaiset ottavat tutkijoiden viestin tosissaan. Suomalaiset ovatkin huolissaan paitsi ilmastonmuutoksesta myös siitä, missä jamassa metsiemme monimuotoisuus on.

Metsät ovat ylivoimaisesti merkittävin ja tehokkain keino hillitä ilmastonmuutosta. Niiden hiilinielu onkin kolmannes koko Suomen tuottamien ilmastopäästöjen määrästä. Avohakkuu hävittää kaiken hiiltä sitovan biomassan, ja avohakkuun jälkeen hävitetty alue on 20 vuotta hiilen luovuttaja. Metsässä nimittäin merkittävä osa hiilestä on sitoutunut maahan. Avohakkuun jälkeen paljon tuosta hiilestä pääsee maaperästä kiertoon.

Siirtyminen pois avohakkuista valtion metsissä on mahdollista. Se ei tarkoita metsätalouden lopettamista tai valtion metsistä saatavien tulojen loppumista. Se tarkoittaa sitä, että niissä harjoitetaan metsätaloutta nykyistä kestävämmiin. Ei ole siis ollenkaan yhdentekevää, miten valtio metsiä hoitaa. Aloitteen allekirjoittajien viesti on selkeä: ne tulee hoitaa niin, että me voimme vastata ilmastonmuutoksen tuottamaan suureen haasteeseen ja nauttia monimuotoisista metsistämme niin tänään kuin vuosikymmenienkin päästä. — Kiitos.

19.17 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kansalaisaloitteen tekijöitä täytyy kiittää siitä, että pääsemme keskustelemaan metsäpolitiikasta niin täällä suuressa salissa kuin sitten tuolla valiokunnassa, jonne olemme nyt tässä lähetekeskustelussa tätä kansalaisaloitetta lähettämässä. On ollut mielenkiintoista kuulla erilaisia näkemyksiä tähän liittyen, ja onneksi myös hallituspuolueiden riveissä päälinja tässä on ollut selvästi vastuullinen, suomalaista hyvää metsänhoitoa ja monipuolisia hakkuutapoja korostava, mutta kyllä kieltämättä vähän kylmää kuulla näitä vihreiden puheenvuoroja, jotka antaisivat aika kylmää kyytiä maakunnille ja ylipäättään suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle sitä kautta, [Bella Forsgrén: Ei pidä paikkaansa! — Hannu Hoskonen: Joka sana!] että metsä tuottaa todella huomattavan osan siitä lisäarvosta, joka voidaan niin hyvinvointiyhteiskunnan palveluina kuin tulonsiirtoinakin sitten kansalaisille jakaa. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat! Täällä on nyt edustaja Autolla puheenvuoro. Teidän omat puheenvuoronne odottavat vielä.

Arvoisa puhemies! Mielelläni osallistun vaikka pieneen debattiin jossain vaiheessa, koska mielelläni kysyisin vihreiltä edustajilta tarkentavia kysymyksiä, mutta ehkä tässä puheenvuorossa haluan tuoda esiin muutaman näkökulman, joita ei ole mielestäni vielä riittävästi tässä keskustelussa käsitelty.

Täällä toki erittäin kokeneet ja taitaviksi tunnetut edustajat, esimerkiksi valiokunnan arvostettu puheenjohtaja Kalmari ja toisaalta ministeri Leppä, ovat käyttäneet hyviä, asiantuntevia puheenvuoroja, enkä näitä kertaakaan, mutta haluan kuitenkin vielä korostaa sitä, että Suomessa tosiaan hyvällä metsänhoidolla on viimeisten 60 vuoden aikana saatu puuston tilavuus kasvamaan miljardilla kuutiometrillä — 1,5 miljardista kuutiosta 2,5 miljardiin kuutioon — ja se on kyllä melkoinen hiilivarasto. Se on ollut valtava ja se on edelleen kasvava hiilinielu, ja kyllä ihmettelen, että perustuen tiedon puutteeseen, tai en tiedä mihin, vihreät sitten täällä esittävät, että meidän pitäisi luopua tällaisesta hiilinielusta. Mutta tosiaan nykyisellä monipuolisella hakkuutapojen yhdistelmällä puuvarat ja samalla myös tietysti nämä hiilinielut tai hakkuumahdollisuudet — mitä näkökulmaa haluammekaan korostaa keskustelussa — on saatu kasvamaan, ja ne kasvavat myös tulevat vuosikymmenet, jos toimimme jatkossakin vastuullisesti.

Valtion mailla on tosiaan käytössä kasvupaikkaperusteinen metsienkasvatus, ja tarkan paikkatiedon avulla metsäammattilaiset valitsevat hyvinkin pienipiirteisesti kullekin metsikölle parhaiten soveltuvan metsänkäsitteilymallin, ja, arvoisa puhemies, en ala tässä nyt tarkemmin käymään tilastoja läpi, miten näitä hoidetaan. Iso linja on se, mikä tässä on olennainen.

Kaiken kaikkiaan tämä luontojärjestöjen avohakkuukieltoaloite todellisuudessa edellyttäisi, että siirryttäisiin senkaltaiseen harvennushakkaamiseen, jossa hakataan lähinnä suuret puut pois metsästä, ja näin ollen, arvoisa puhemies, kehitys olisi täysin päinvastainen kuin mitä edustaja Hassi täällä kuvasi. Tämä aloitteen mukainen toiminta johtaisi todennäköisesti nimenomaan siihen, että metsien puuston koko pienenee.

Jatkuva kasvatus menetelmänä on varmasti sillä tavalla houkuttava, että se on taloudellisessa mielessä aluksi tietysti varsin kannattava. Kun isoja, järeitä puita hakataan pois ilman mitään velvoitetta uudistaa metsää, niin siinä on tietysti todella hyvä kustannus—hyöty-suhde. Mutta jos metsä ei uudistukaan sinne harvana kasvavan pienemmän puuston alle, niin joudutaan sitten taas palaamaan avohakkuihin ja istutukseen. Tämä on varmasti

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

asia, josta pitäisi saada enemmän tutkittua tietoa. Ero siemenpuuhakkuuseen on siinä, että siemenpuuhakkuussa valitaan metsikön parhaat puut, ne isot puut, siementämään, ja olosuhteet uuden metsän syntymiselle pyritään turvaamaan tarvittaessa myös vaikkapa maata muokkaamalla niin, että metsä todella uudistuu. Jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen tosiaan johtaisi siihen, että järeät metsät vähenisivät ja metsien kuva muuttuisi pikkuhiljaa nykyistä pienipuustoisemmaksi. Näin ollen metsien hiilensidonta ei taatusti kasvaisi, ja puuston hiilivarastokin lopulta lähtisi pienenemään.

Arvoisa puhemies! Tosiaan päätöksenteossa olisi varmasti viisasta hyödyntää mahdollisimman paljon tutkittua tietoa, ja jatkuvan kasvatuksen epävarmuus liittyy nimenomaan tähän uuden metsän kasvuun, josta meillä ei vielä ole sitä tutkittua tietoa. Toki on empiirisiä havaintoja, niin kuin täällä on monessa puheenvuorossa viisaasti mainittu, vaikkapa 1920-luvulta ja niin edelleen. Tosiaan nämä laskelmat kannattavuudesta nyt perustuvat malleihin, joissa oletetaan, että uusi metsä kasvaa entisen alle, mutta mitattua tutkimustietoa tästä on todella vähän, ja itse asiassa Luonnonvarakeskuksen tutkimuksesta saadaan — toivottavasti ehkä ensi kesänä sitten jo — jonkunlaista tietoa niistä todellisista olosuhteista, missä Metsähallituksen hallinnoimat valtion metsät sijaitsevat, eli tuolla Pohjois-Suomessa, Lapissa ja Koillismaalla ja ylipäätään pohjoisemmassa Suomessa.

Tosiaan vielä, arvoisa puhemies, lyhyesti luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen: Siinähan tämä jatkuva kasvatustapa menetelmänä ei ole ratkaiseva, vaan olennaista on se, että luontokohteitten ja puuryhmien säästäminen osataan tehdä taitavasti ja myöskin lahopuujatkumo onnistutaan turvaamaan, mutta tämä voidaan tehdä hakkuutavasta riippumatta. Jatkuvan kasvatuksen käyttöä on varmasti edelleen tietysti viisasta sinänsä lisätä valtion mailla. Aivan keskeinen peruste sille on vaikkapa matkailualueilla, maisemanhoidollisista syistä tai vaikka pohjoisen hyvin karuissa metsissä poronhoidolle tärkeitten laidunten osalta ja niin edelleen.

Mutta, arvoisa puhemies, mielelläni kävisin vähän debattia myös näistä talousvaikutuksista tässä asiassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto ja muut edustajat, tässä on äsken käyty erittäin pitkä debatti puhemies Vanhasen johdolla, ja tähän keskusteluun varattu aika alkaa olla päätöksessään. Otetaan vielä edustaja Lundén, ja sen jälkeen siirrytään päiväjärjestyksen muihin asioihin. Tähän palataan kyllä sitten muiden asioiden tultua käsitellyiksi.

19.24 Mikko Lundén ps: Arvoisa herra puhemies! Minäkin tahdon kiittää tämän aloitteen tekijöitä siitä, että päästiin keskustelemaan näin arvokkaasta asiasta kuin metsäteollisuudesta. Minun on pakko sanoa tähän heti kärkeen, että en olisi voinut tasan kymmenen vuotta takaperin kuvitella, että kun täytän tänään 40, pääsen puhumaan Eduskuntataloon näinkin hienosta asiasta kuin metsistä. Tämä on upea juttu, kiitos siitä kaikille.

Arvoisa herra puhemies! Suomi elää metsästä. Metsät peittävät 73 prosenttia Suomen maa-alasta. Suomessa käytetään puuta noin 70 prosenttia puuston vuotuisesta kasvusta. Metsiä on suojeltu biodiversiteetin turvaamiseksi noin 13 prosenttia pinta-alastamme. Suomen metsät sitovat yli 40 prosenttia Suomen kansallisista kasvihuonekaasujen päästöistä. Näiden lukujen valossa meillä Suomessa asiat ovat paremmin kuin muualla Euroopassa.

Metsät ovat aina olleet meille tärkeä asia ja ovat sitä jatkossakin. Avohakkuita tehdään maassamme vuosittain alle prosentti metsäpinta-alasta. Valtion mailta on korjattu puuta noin 8 prosenttia teollisuuden tarvitsemasta puumäärästä. Valtion maiden avohakkuukieli-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

to vähentäisi merkittävän puuraaka-aineen toimittajan Metsähallituksen puuntarjontaa etenkin Pohjois-Suomen puuhuollon kannalta. Tietyille paikoille sopiva avohakkuu jäljittelee metsäpalon kaltaista tilannetta, jolloin valoa on paljon. Monet eliölajit hyötyvät tästä. Tasaikäisrakenteinen metsänkasvatus on osoittautunut Suomessa kestäväksi menetelmäksi. Metsät ovat entistä tiheämpiä, ja järeän puun määrä ja osuus puustosta ovat lisääntyneet, vaikka hakkuumäärät ovat vähintään pysyneet ennallaan tai jopa nousseet.

Arvoisa puhemies! Puunkorjuu tulee Suomessa entistä haastavammaksi tulevaisuudessa. Ilmasto-olosuhteet, taudit, loiset, uudet meille levittäytyvät metsätuhohyönteiset ja lisääntyvät myrskytuhot ovat nykypäivää. Tällaisissa tapauksissa avohakkuu voi olla hyväksikin. Avohakkuuta suoperäisissä ojitetuissa metsissä on kuitenkin vältettävä. Niistä ei muutenkaan saada tuottavaa talousmetsää karujen olosuhteiden vuoksi. Suomessa ei ole enää kunnon pakkastalvia puunkorjuualueilla, jolloin maa pysyy sulana miltei läpi talven. Koko metsän puusto voi kaatua kerralla, kun suojaavaa jää- ja lumipeitettä ei enää ole. Riskien osuus kasvaa tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Avohakkuuta ei pidä lopettaa valtion mailla, mutta on huomioitava, että osa valtion metsistä on huomattavan vanhoja aarnimetsiä etenkin Lapissa, jossa elää niistä riippuvainen metsän eliöstö, kuten taantuneet kuukkelit, metso ja lapintiainen. Tällaiset alueet on hyvä pitää suojelun piirissä. Luontomatkailun suosio kasvaa, ja ihmiset haluavat nähdä ja kokea ennen kaikkea myös koskemattomia metsäluontoa. Erilaiset metsänkäsittelymenetelmät vaikuttavat eri tavoin metsälajistoon ja monimuotoisuuden kannalta tärkeisiin rakennepiirteisiin.

Arvoisa puhemies! Metsän kasvupaikka ja olemassa oleva puusto asettavat omat rajoitteensa metsän järkevälle hoidolle. Samalla metsätilalla voidaan käyttää eri metsikkökuvioilla erilaisia metsänkasvatusmenetelmiä. Mitä asialle pitäisi tehdä? Puunkorjuuta on suoritettava valikoidusti. Avainkysymys onkin siinä, missä, miten ja missä laajuudessa avohakkuuta suoritetaan. Ideaalitalanne onkin, että meillä on riittävästi eri-ikäistä metsää Suomessa, samanaikaisesti sekä suojeltuja että talousmetsiä, joiden monimuotoisuutta turvataan lainsäädännöllä noudattamalla hyvän metsänhoidon suosituksia ja metsäsertifiointin kriteereitä. Suomessa on puuta, mitä hakata, ja metsäteollisuus tarvitsee päivittäin raaka-ainetta tuotantoonsa.

Metsien uudistaminen istutuksin on Suomessa hyvällä mallilla. Uudistushakkuun jälkeen metsää uudistetaan joko pääosin istuttamalla tai kylvämällä. Jalostetut taimet ovat nopeampia ja kestävämpiä kuin luonnontaimet.

Metsän jatkuvan kasvatuksen vahvuutena ovat korkeiden kustannusten välttäminen ja metsän säilyminen peitteisenä. Vesistövaikutukset, muun muassa humuksen irtoaminen ja valuminen järviin, vähenevät. Hiiltä vapautuu myös turvemailta vähemmän ilman maanmuokkausta.

Lopuksi tahdon tähän sanoa vielä, että en näe aihetta avohakkuiden lopettamiseen valtion mailla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, kuten sanoin, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muitten asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 19.28.

Keskustelua jatkettiin kello 20.22.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt sitten jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä.

20.22 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Meille keskustalaisille metsillä on erityinen merkitys. Metsät ovat keskeinen osa keskustan realistista vihreyttä. Metsät ovat talouden ja hyvinvoinnin lähde. Metsä on hiilinielu. Se on virkistykseen ja voiman lähde suomalaisille. Kestävä metsänhoito on parasta ilmastotyötä. Keskusta haluaa tavoitella sekä hiilinielujen vahvistamista että uusia investointeja puunkäytön lisäämiseksi Suomessa. Hyvin hoidetut ja kasvavat metsät vahvistavat hiilinieluja ja tuottavat entistä enemmän fossiilisia korvaavia raaka-aineita. Tavoitteena täytyy olla, että Suomessa siirrytään fossiilitaloudesta biotalouteen, ja sen takia me keskustalaiset suhtaudumme metsien hyödyntämiseen hyvin käytännönläheisesti. Arvostan suuresti metsiä hoitavia metsänomistajia, puunkorjuun ja puunkuljetuksen ammattilaisia, metsäteollisuuden työntekijöitä ja niitä huippuosaajia, jotka kehittävät puupohjaisista raaka-aineista uusia huipputuotteita. Metsien kestäväällä käytöllä pelastetaan maailmaa, ei tuhota sitä.

Vuoteen 2050 mennessä Suomen metsien kasvu voidaan nostaa 150 miljoonaan kuutiometriin vuodessa. Se edellyttää satsauksia tutkimukseen, tuotekehittämiseen ja metsänhoitoon. Ilmakehä on yhteinen, ja siksi sekä metsienkäyttöä että hiilinieluja täytyy vahvistaa kestäväällä tavalla. Niin on tehty tähän asti, ja nyt se on entistäkin tärkeämpää, kun pyrimme fossiilitaloudesta eroon. Monimuotoisen metsäluonnon turvaaminen ja luonnon varjelu ovat minun ylisukupolvisen ajattelun keskiössä.

Puhemies! Mielestäni metsien eri käyttömuodot eivät ole ristiriitaisia, vaan ne ovat yhteensovitettavissa kasvavan biotalouden kanssa. Suomesta voidaan tehdä esimerkkinä metsien taloudellisen hyödyntämisen, virkistyskäytön ja luontoarvojen sekä ilmastomuutoksen torjunnan onnistuneesta yhdistämisestä. Tällöin pidämme myös huolta suomalaisista hyvistä ja ammattitaitoisista 650 000 metsänomistajasta. Kestävä metsänhoito on siis parasta ilmastotyötä. Meidän pitää tavoitella sekä hiilinielujen vahvistamista että uusia investointeja puunkäytön lisäämiseksi Suomessa.

Puhemies! Metsähallituksella on merkittävä rooli suomalaisessa maanomistamisessa, metsätaloudessa, luontoliikunnassa, matkailussa ja erilaisissa suojelutoimissa. Metsähallitus hallinnoi 12,5:tä miljoonaa hehtaaria maamme pinta-alasta. Keskusta haluaa, että Metsähallitus pysyy vahvana ja vastuullisena kaikkien suomalaisten yhteisen maa-, metsä- ja vesiomaisuuden hoitajana. Metsien verotusta on kehitettävä, ja sillä tavoin voimme saada markkinoihin tehoa. Puumarkkinoiden toimivuutta ja metsätalouden kilpailukykyä ei voi heikentää liian kireällä pääomatuloverolla. Metsävähennyksen asteittainen korottaminen on edelleen tavoite, sillä se ehkäisee tilojen pirstoutumista, edistää sukupolvenvaihdoksia ja kannustaa metsäomaisuuden säilymistä suomalaisten perheiden omistuksessa.

Puhemies! Lopuksi todettakoon vielä itsestäänselvyys: keskusta ei hyväksy kiinteistöverotuksen laajentamista maa- ja metsätalousmaahan.

20.27 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Alkuun haluan korjata yhden virheen, jonka sanoin tuossa debattikeskustelussa, kun totesin, että jatkuvaan kasvatukseen siirtymi-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

nen johtaisi siihen, että metsämme rämettyisivät. No eihän siinä tietenkään ihan näin kävisi, että niistä metsistä tulisi rämeitä. Tosiasia on se, että järeät metsät kyllä silloin vähenisivät ja metsien kuva muuttuisi pikkuhiljaa nykyistä avoimemmaksi ja pienipuustoisemmaksi.

Jos tästä asiasta ensinnä yleisellä tasolla sanoo jotain, niin haluaisin todeta kuitenkin sen, että minun ajattelumaailmassani metsä on jotenkin suomalaisten ihmisten sielunmaisema. Varmasti aika monelle sellaisellekin, joka ei elä lähellä metsää tai elää kaupungeissa, metsällä on iso merkitys ja luonnolla yleensäkin. Suomalaiset ovat luontoihmisiä. Suomalaiset arvostavat luontoa, luonnon monimuotoisuutta, ja luonto ei ole pelkästään eikä metsä ole pelkästään meille taloudellisen hyödyntämisen väline tai asia, joka liittyy talouteen ja metsätalouteen. Metsätalous on valtavan tärkeää meille. Sillä on suuri merkitys meille työpaikkojen muodossa, kansantaloudellisesti, vientituloina ja niin edelleen, mutta metsän merkitys on paljon monimuotoisempi. Kuten kerroin, itsekin viihdyn metsässä, ja melkeinpä aina kun täältä Helsingistäkin eduskunnasta Lappiin menen, menen ensinnä metsään, talvella hiihtämään, kesällä lenkkeilemään tai patikoimaan, nauttimaan luonnosta, luonnon monimuotoisuudesta, ja siksi metsä on hyvin arvokas myös virkistyspaikkana, niin kuin useimmille suomalaisille. Tästä arvosta haluan luonnollisesti pitää kiinni, ja se on tärkeä asia.

Nyt tässä on tehty kansalaisaloite, joka lähtisi siitä, että valtion metsissä totaalisesti kiellettäisiin avohakkuut. Minun ajatteluni lähtee siitä, että tämä kansalaisaloite, vaikka sen taustalla on erittäin hyviä arvoja ja tärkeitä arvoja, on aloite, joka lähtee taas tällaisesta jyrkästä ajattelutavasta, että joko tai. Meillä on aika paljon yhteiskunnassa tällä hetkellä liikkeellä tämäntyyppistä ajattelumaailmaa muutoinkin, minusta vähän liikaa, että lähdetään siitä, että olet joko tätä äärilaitaa tai toista äärilaitaa — ja näinhän asiat useimmiten eivät ole. Minusta metsänhoidossakin ja metsätaloudessakin voimme löytää sellaisen keskitien, kultaisen keskitien, jossa ei totaalista kieltoa ole millekään mutta samalla huolehdimme siitä, että meillä on luonnon monimuotoisuus ja metsien monimuotoisuus turvattu, ja huolehdimme siitä, että metsiä eri tavalla pystytään hyödyntämään.

Tämä aloite kohdistuu aika paljon Pohjois-Suomeen ja Lappiin sen takia, että kaksi kolmasosaa Metsähallituksen hallinnoimista maista sijaitsee Lapissa. Metsätalouden maista ei läheskään niin paljon, koska aika paljon Lapissa olevista Metsähallituksen hallinnoimista maista on muuta kuin metsätalouden piirissä olevaa aluetta. Siellä on paljon kitu- ja joutomaata, paljon on tuntureita ja suojelualueita, joilla on oma, todella tärkeä merkitys. Silti tämä koskettaa paljon nimenomaan Pohjois-Suomea ja Lappia, ja kun katsotaan sitä aluetta, niin me olemme kuitenkin kysyneet pohjoisessa ja Lapissa aivan eri tavalla huolehtimaan luonnon monimuotoisuudesta ja metsien monimuotoisuudesta, ja uskallan sanoa, että se on hyvällä tasolla Lapissa.

Kun tuossa keskustelin muutaman edustajankin kanssa, jotka sinänsä tätä ajatusta ja tätä aloitettakin tukivat, niin kyllä he tunnustivat ja tunnustivat, että missä ehkä sitä tarvetta enemmänkin olisi, on täällä Etelä-Suomessa. Meillä on paljon suojelu-aluetta ja paljon myös metsiä suojeltu, ja jos ajatellaan nimenomaan tätä jatkuvan kasvatuksen käyttöä, niin olen sitä mieltä, että kyllä sitä voidaan lisätä pohjoisessa ja Lapissakin, ja edelleen sitä kannattaisi lisätä nimenomaan turvemaiden kasvatuksessa ja matkailualueilla maisemanhoidonkin vuoksi ja pohjoisen karuissa mäntymetsissä nimenomaan poronhoidolle tärkeissä kohteissa. Mutta se, että me panisimme totalkiellon, että ei päätehakkuita tai avohakkuuta ollenkaan, ei ole viisasta. Silloin sahausimme omaa jalkaamme, eivätkä tuloksetkaan vält-

tämättä siinä olisi sitä, mitä tavoitellaan, kun me aiheuttaisimme sillä sen, että järeät metsät vähenisivät ja metsien kuva muuttuisi, jolloin metsien hiilensidontakykykin heikkenisi sitä kautta isossa kuvassa.

Sen takia edustan linjaa, että haetaan kultainen keskitie. Haetaan tässäkin kompromissi. Hoidetaan meidän metsiä tehokkaasti. Huolehditaan siitä, että metsätaloudellakin on erinomaiset toimintamahdollisuudet täällä, mutta samalla huolehditaan metsien ja luonnon monimuotoisuudesta, virkistyskäytöstä, kansallispuistoista ja kaikkien muidenkin elinkeinojen kuin metsätalouden toimintaedellytyksistä, joihin liittyy paljon myös metsä. Tämäntyypistä ajattelua peräänkuulutan täällä ja toivon, että nekin, jotka ovat allekirjoittaneet tämän kansalaisaloitteen ja pitävät näitä luontoarvoja tärkeinä yhtä lailla kuin itsekin pidän, ymmärtäisivät myös tämän näkökulman: me pystymme myös sovittamaan yhteen intressejä Suomessa, ja olemme kyenneet siihen muuten ehkä maailman parhaiten.

20.34 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jotta ymmärtäisimme erilaisten aloitteiden kokonaistaloudelliset vaikutukset, kannattaa aina pysähtyä miettimään. Tämä avohakkuiden kieltohan johtaisi pitkässä juoksussa siihen, että metsiemme terveydentila heikkenisi. Se on selvä asia, että kun yritetään päällekkäisiä latvuseroksia kasvattaa ja isoja puita kaadetaan pienten sekaan, niin syntyy vääjäämättä — se on kiistattomasti todistettu tosiasia — valtavia tuhoja. Se nuori metsä, mikä sinne alle jäisi — ja kuviteltaisiin, että se sieltä nousee — on jo vaurioitunut lähtötilanteessa. Se olisi siis lähtötilanteessa jo sairas. Ja sen pärjääminen nykyisissä ilmasto-olosuhteissa olisi tuhoon tuomittu yritys. Eli ei pidä lähteä tekemään tällaisia ympäristökokeiluja, joissa nimenomaisesti pyritään kasvattamaan sellaista metsää, joka ei kasva.

Sitten tämä käsite, että me suojelemalla muka metsiämme palvelemme: Teemme siinä suurimman mahdollisen karhunpalveluksen koko metsäluonnolle. Jos metsä, tai mikä tahansa ekologinen ympäristö, ei uusiudu, se johtaa vääjäämättä sen tuhoon ennemmin tai myöhemmin. Se on nähty kaikissa luonnonilmiöissä, mitä maa päällään kantaa.

Sitten kun puhutaan puunjalostuksesta, niin meidän on todella turvattava se suomalaisen puuraaka-aineen saatavuus tämän maan rajojen sisältä. Se on ainoa tie, jolla Suomi pystyy maailmassa pärjäämään ja velkansa maksamaan — ja ennen kaikkea pitämään hyvää elintasoa yllä.

Kun on kuunnellut tämän keskustelun puheenvuoroja, niin nostan sieltä muutaman yksityiskohdan esille. Edustaja Holopainen vihreistä sanoi tästä sellunkeitosta, että se ei ole kannattavaa. Nimenomaan sellunkeitto on se ensimmäinen tapahtuma, joka mahdollistaa tämän monipuolisen kemiallisen metsäteollisuuden uuden kasvun ja uuden nousun. Se sellu on nimenomaan keitettävä sieltä kuitupuusta erilleen, ja sitä sitten voidaan ruveta jalostamaan. Siitä voi rakentaa vaikka hiilikuitua, tai siitä voi rakentaa miljoonia, miljoonia muita tuotteita. Sellunkeitto on tässä tapauksessa se ensimmäinen askel kohti uusia tuotteita — tuotteita, joista tänä päivänä emme puoliakaan edes tiedä. Samoin selluloosan keitossa syntyvä ligniiniaine ja monenlaiset eteeriset öljyt, mitä sieltä syntyy, tarjoavat aivan valtavat määrät mahdollisuuksia tehdä uusia tuotteita.

Tiedän, että suuret metsäyhtiöt ovat näissä asioissa kehittämässä uusia tuotteita, ja ne kehitystyöt ovat äärimmäisen tarkkaan salassa pidettyjä, ja niitä tuotteita vähitellen putkahtelee julkisuuteen. Me olemme nähneet jo esimerkiksi puun ja muovin yhteismateriaalista tehtyjä astiastoja. Ja on aivan varmasti totta, että esimerkiksi tulossa on, uskoakseni, sellainen tavoite, että tietokoneiden ulkokuori voidaan tehdä muovin sijasta uusiutuvasta

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

puukuidusta, jolloin staattisen sähköön ongelma menee pois. Tänäpästä kaupasta on saatavilla viskoosista valmistettuja vaatteita, jotka nimenomaan puukuidusta tehdään.

Nimenomaan sellunkeitosta kaikki alkaa. Sellunkeitto ei tänäpästä ole vanhanaikaista, vaan se on nykyaikaisen kemianteollisuuden valtava lähtölaukaus. Siitä kaikki alkaa. Näin ollen, kun me haluamme kieltää uudistushakkuut Suomen metsissä jollakin alueella, se johtaisi pikkuhiljaa näivettymiseen, ja sille tielle Suomen ei pidä lähteä.

Kun 60-luvun lopulla ja 70-luvun alussa Suomen metsien kasvu ylitti ensimmäistä kertaa sen vuotuisen hakkuumäärän — silloinhan muutamina vuosina hakattiin enemmän kuin metsien kasvu oli — niin siitä on tähän päivään mennessä yli miljardi kuutiota puuta kasvatettu lisää, hiilinielu on yli tuplaantunut, samoin puuvarasto on tuplaantunut. Ja niin kuin edellisessä puheenvuorossa sanoin, aivan välttämätöntä ilmastonmuutoksen kannalta on meille se päämäärä, että uudistamme metsiä ja teemme niistä entistä vahvempia kestäväksi ilmastonmuutoksen rasitukset.

Se, mitä Saksassa viime kesänä tapahtui, tuli oikeastaan oikealla hetkellä. Kun kiihкотomasti tarkastelemme sitä tapahtumaa, mitä oli Keski-Euroopassa myös Tšekinmaalla ja taisi olla jonkun verran Slovakian puolellakin sitä tapahtumaa, että vanhat metsät kuolivat pystyyn ilmastonmuutoksen seurauksena ja sitten ylitiehet metsät kärsivät saman kohtalon, niin hoitamattomuus ja yli-ikäisyys koituivat näiden metsien kohtaloksi. Niitä oli noin 70—80 miljoonaa kuutiometriä. Elikkä suurin piirtein se Suomen metsien kokonaishakkuumäärä meni siellä metsää, kuoli tai tuhoutui, ja sitä jouduttiin sitten hätätilanteessa hakkaamaan vähän enemmänkin. Se on muuten tällä hetkellä sotkenut myös suomalaista puumarkkinaa hieman. Näin ollen meidän on itse pidettävä huoli, että metsät ovat kunnossa.

Minä en vain jaksa, arvoisat edustajakollegat, ymmärtää sitä, että meillä on asetettu vastakkain metsien hakkuu ja metsien tuhoaminen, ja suojeleminen on muka sitten pelastava tekijä. Jos lähдемme metsiä suojelemaan aktiivisesti, se johtaa siihen, että meidän hiilinielut pienenevät ja hiilivarasto pienenee, ja pahimmillaan käy niin, että menetämme sen kasvupotentiaalin, mikä nimenomaan uusiutuvan raaka-aineen maassa Suomessa on.

Tähän uusiutuvaan raaka-aineeseen, arvoisa puhemies, perustuu metsäteollisuus ja energiateollisuus. Metsäteollisuuden sivutuotteena tuotamme valtavan määrän energiaa, sähköä, kaukolämpöä eri kohteisiin, sitten tuotamme erilaisia muita materiaaleja — no sahatavaraa tietysti tulee, se on itsestään selvä, kun puhutaan tukista. Miten me voisimme sen jälkeen rakentaa pysyviä, hyviä puutaloja, ellei olisi järkeä puuta metsissä korjattavaksi? Ja se järkeä puu syntyy vain sillä, että elävä, terve puu kasvaa tukiksi ja sitä kautta joutuu jonain päivänä sahan teriin.

Tämä on se kehitystie, jota meidän pitää kulkea. Jos me jonkun metsäalueen käytön kategorisoimme jollakin keinoin kapeaksi linjaksi, joka ei mahdollista järkevää toimintaa, se on Suomen kannalta kaikkein huonoin vaihtoehto, ja toivon, että eduskunta ei sellaista vaihtoehtoa koskaan tee.

20.40 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Nykyinen metsälaki sallii omistajalle vaihtoehtoisia metsänkäsitteilytapoja, ja sehän on tietysti sinänsä positiivista, eräällä tavalla omistajan oikeutta kunnioittavaa. Täytyy samaan hengenvetoon todeta kuitenkin, että esimerkiksi meillä Varsinais-Suomessa ei juuri ole tällaisia metsiä, joissa olisi käytetty jatkuvaa kasvatusta. Ne ovat todella harvinaisia.

En kannata tätä kansalaisaloitetta. Minusta myös valtiolla tulee olla vapaus käyttää avohakkuumenetelmää tai sitten jatkuvan kasvatuksen menetelmää. Valtion täytyy olla tasa-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

arvoisessa asemassa omistajana. Ja tietysti on niin, että kun valtion metsät pitkälti keskittyvät itäiseen ja pohjoiseen Suomeen, niin tämä on myös merkittävä aluepoliittinen kysymys, eli tärkeä asia niille alueille, joilla valtion metsien osuus metsistä on suuri.

Jatkuvan kasvatuksen menetelmän valitseminen merkitsee tietynlaista vapaaehtoista luopumista metsätalouden korkeimmista tuottavuustavoitteista. Jatkuva kasvatus on metsätaloudellisesti varsin ongelmallista. Se on vaikea laji. Se on ongelmallista muun muassa sen vuoksi, että sen myötä metsäkoneiden käynnit metsässä lisääntyvät, jolloin puiden juuristot vaurioituvat ja jäljelle jäävät, metsään jätettävät puut usein vahingoittuvat. Jatkuvalle kasvatukselle on tyypillistä, että metsässä käydään sitten paljon useammin ikään kuin häiritsemässä sen kasvua.

Meillä Varsinais-Suomessa, kuten laajalti Etelä-Suomessa, on erityisesti kuusimetsissä pulmana maannousema eli kuusen tyvilaho. Kysymys on juurikäävistä, jonka voittaminen edellyttää usein puulajin vaihtoa kuusesta muuhun puulajiin. Se taas on jatkuvassa kasvatuksessa käytännössä mahdotonta.

20.43 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty tänään laaja keskustelu metsien käytöstä, ja moni on jakanut myös omia luontokokemuksiaan. Itselleni tärkeä henkireikä on Nuukion kansallispuisto, jonne pääsee kätevästi julkisilla kulkuvälineillä. Kansallispuistoissa arvokasta on se, että ne metsät säilyvät luonnontilaisina eikä tarvitse pelätä avohakkuita. Samaa moni toivoo omista tärkeistä retkeilymetsistään.

Haluan vielä korostaa sitä, että metsien käytössä on tärkeää huolehtia kokonaiskestävyydestä. Pelkkä puuntuotannon maksimointi ei ole kokonaisuhyödyn kannalta järkevää, sillä silloin esimerkiksi monimuotoisuudelle, virkistykselle, matkailulle tai metsien hiilensidonnalle asetetut tavoitteet saattavat olla ristiriidassa. Metsähallituksen osalta on äärimmäisen tärkeää, että nuo monet tavoitteet ovat sopusoinnussa, jotta yhteinen metsäomaisuutemme tuottaisi meille maksimaalisen yhteiskunnallisen hyödyn. Ministeri Leppä toteasi puheenvuorossaan, että metsän omistaja päättää, ja valtion omistamien metsien osaltahan päätösvalta on meillä.

Metsähallituksen osalta on tärkeää asettaa puuntuotannon rinnalle konkreettisia tavoitteita esimerkiksi monimuotoisuudelle ja hiilensidonnalle. Tavoitteista johdettujen käytännön toimien tulee pohjautua uusimpaan tutkittuun tietoon. Metsähallituksen tuleekin olla edelläkävijä ja osoittaa suuntaa parhaaseen mahdolliseen metsienkäyttöön.

Arvoisa puhemies! Vielä totean, että pian alkava vuosi 2020 tulee olemaan biodiversiteetin supervuosi. Kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen osapuolikokous lokakuussa Kiinassa ratkaisee, pystymmekö pysäyttämään globaalin biodiversiteettikadon. Yrity maailma perää valtioilta ratkaisuja. Euroopan komissio on linjannut, että EU tavoittelee ympäristöjohtajuutta ja sitä kautta vahvaa biodiversiteettisopimusta. Toivonkin, että Suomi on EU:n jäsenvaltiona ja maailman johtavana metsämaana edistämässä tätä tavoitetta niin kansainvälisesti kuin omien kansallisten metsävarojemme osalta.

20.45 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua kansalaisaloitteen pohjalta. Edustaja Elo tuossa nosti metsien virkistyskäytön ja epäili, että avohakkuut estäisivät virkistyskäyttöä, tai hyvin paljon duubioi sitä. Järjestin tästä aiheesta seminaarin, monimuotoisuusseminaarin, viime istuntokaudella. Siihen osallistuivat Suomen Latu, partio ja lukuisia erilaisia järjestöjä suunnistusjärjestöistä lähtien, eikä yksikään niistä järjestöistä vaatinut avohakkuukieltä. Itsekin esimerkiksi aktiivisena marjas-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

tajana tykkään käydä poimimassa metsävattuja. Niitä on tosi harvassa, ja muutaman vuoden päästä sitten, kun se avohakkuualue ei ole enää samanlainen, täytyy taas etsiä toiset marjapaikat. Mustikoita saan sangoittain, niitä paikkoja tienoillani on yllin kyllin, mutta tämä metsävattu on oikein todella harvinainen.

Monimuotoisuuskysymys nousi myöskin tuossa edustaja Elon puheenvuorossa. Monimuotoisuus on tärkeä asia, sitä tulee vaalia, ja kuten monessa puheenvuorossa on tässä nostettukin, sitä Suomessa on opittu vaalimaan ja siihen asiaan täytyy jatkossakin kiinnittää huomiota. Jatkuva kasvatusta lisää monimuotoisuutta, mutta niin lisäävät hakkuuaukotkin. Vanhassa metsässä ei kuki maitohorsma tai suolaheinä, vanhassa metsässä ei lennä sinisiipi eikä kultasiipi, maamehiläiset eivät tee sinne pesiään, ja sen vuoksi siellä ei ole touko-härkiäkään. Vanhassa metsässä ei marjo pihlaja, vanhassa metsässä eivät saalista kotka tai pikkulepinkäinen. Näille kaikille ja monille muille eläin- ja kasvilajeille uudistusala tarjoaa mahdollisuuden kukoistukseen.

Jos uhanalaisista lajeista ollaan huolissaan, niin kuin niistä tulee olla, pitäisi kaikkien luontojärjestöjen olla barrikadeilla Suomen laiduntavien eläinten puolesta. Sen sijaan WWF ei edes vaivautunut kertomaan sisarjärjestölleen Ruotsissa, että meillä ei käytetä soijaa märehtijöillä. Uhanalaisista lajeista kolmannes, yli 400, elää perinnebiotoopeissa ja laidunmailla. Niitä on parikymmentätuhatta hehtaaria. Kuivissa kangasmetsissä uhanalaisia lajeja on 150. Metsää meillä on yli 20 miljoonaa hehtaaria. 20 000 hehtaaria, kolmannes uhanalaisista lajeista, ja toinen kolmannes siellä metsissä, joita on 20 miljoonaa hehtaaria. Mistähän meidän kannattaisi aloittaa ne suojelutoimet?

20.48 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kalmaria hyvästä, asiantuntevasta puheenvuorosta, ja osaltani totean vielä tähän monimuotoisuuteen sen, että kun metsiä uudistetaan, niin se metsä, mikä tänä päivänä on vanha metsä, on käynyt läpi sen kaaren, joka on tarjonnut erilaisille eliöille... Otetaan esimerkkinä avohakkuualue, joka on kulotettu. Sieltä löytyy semmoinen harvinainen sienilaji kuin kuplamörsky, jota ei mistään muualta löydy. Tai kun on laikutettu alue, niin sieltä löytyy korvasieniä. Siellä, missä maanpintaa rikotaan, voi käydä keräämässä korvasieniä ja sen jälkeen nauttia herkullisista ruuista, joita korvasienistä ruokaa valmistava henkilö osaa tehdä.

Elikä meillä on valtava määrä mahdollisuuksia, kun käytämme koko luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Ei monimuotoisuutta ole se, että kasvatamme vanhan kuusikon. Siellä ei oikeastaan ole minkäänlaista monimuotoisuutta. Joku harvinainen kääpälaji voi löytyä, mutta sulkeutunut kuusikko ei kasvata mitään muuta kuin joitakin äsken mainitsiani kääpälajeja ja ehkä joitakin sieniä, ei mitään muuta. Sitten kun siihen karhunsammal iskee pohjaan, niin siellä ei ole kerta kaikkiaan marjojakaan. Vanhassa metsässä eivät kasva marjat.

Nykyiset valtavat marjasadot on mahdollistanut nimenomaan tämä nykyinen metsätalous, avohakkuut ja uudistaminen, joka tuo ensi vaiheessa tietysti karuille maille puolukan ja rehevämille maille vadelman ja sitten myöhemmin valtavat mustikkasadot. Tämäkin pitää huomioida, että nykyinen metsienkäsitelmä on mahdollistanut valtavat määrät monimuotoisuutta.

Yksi on jäänyt näiltä aloitteen tekijöiltä ihan kokonaan huomiotta — en tiedä, onko vahinko vai liekö tarkoitus. Metsätalous on mahdollistanut valtavat suuren, valtavat tiheän metsäautotieverkoston, joka mahdollistaa tämän monimuotoisuuden hyödyntämisen tässä maassa: kalallakäynnin, sienessäkäynnin, marjassakäynnin. Olen aivan varma siitä, että jos

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

näitä metsäautoteitä ei olisi, niin ei tuolla pikiteiden varsilla autoja olisi, jotta sieltä voisi kävellä reppu selässä kymmenen kilometriä puolukkaan, ei varmasti olisi, vaan sinne mennään komeasti autolla, keitellään kahvit tienvarressa, kerätään välillä mustikoita, ja kaikilla on hauskaa.

Tämä kannattaa myös aloitteen tekijöiden muistaa, että jos me lähdemme monokulttuurimaisesti ajamaan jotakin tiettyä päämäärää unohtaen totuuden, niin siitä ei kyllä hyvää seuraa. Toivon, että tämä avarakatseisuus löytyisi myös tästä salista.

20.50 Tiina Elo vihr: Arvon puhemies! Ilta on jo pitkällä, joten lyhyesti kommentoin tähän: En näe tarkoituksenmukaisena, että me asettaisimme niittyjen ja metsien uhanalaiset lajit tässä erityisesti vastakkain. Itse toki myöskin kannatan sitä, että ylläpidetään perinbiotooppeja, ja oman kotini lähellä Laajalahden Natura-alueella myös laiduntaa karja ke-säisin niittyä ylläpitämässä. Meillä on kuitenkin tutkitusti tietoa siitä, että on vanhojen met-sien lajeja, jotka ovat uhanalaisia — niistä hömötiainen nousi tavallaan sen tunnuseläimek-si, eikä varmaan kovin moni meistä osannut ajatella, että hömötiainenkin olisi uhanalainen — ja se osoittaa, että vaikka meillä metsiä on paljon, niin niitä vanhoja metsiä ei niinkään. Kukaanhan ei ole tässä keskustelussa puhunut myöskään metsienkäsittelyn kokonaan lo-pettamisesta. Me olemme puhuneet valtion metsien käsittelystä ja avohakkuiden lopetta-misesta siellä. Itse en näe, että asia on niin mustavalkoinen, ja toivonkin, että keskustelu valiokunnassa jatkuu asiantuntijalausuntojen pohjalta, ja toivon, että myös ympäristövalio-kunta pääsee tätä asiaa käsittelemään ja tästä lausuntoa antamaan. — Kiitos.

20.52 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! Kyllä valiokunnassa käsittely jatkuu asiantuntijakuulemisin, ja lupaan tälle hyvän ja monipuolisen käsittelyn.

Vielä uhanalaisista lajeista: Meillähän lahoppuun määrä suomalaisissa metsissä lisään-tyy, ja on jopa niin, että lukuisia lahoppulajeja on poistettu uhanalaisten luettelosta tai niit-ten uhanalaisuuden astetta on lievennetty, ja niin meillä on ihan hyvää kehitystä tässä. Ha-luaisin myös, että avohakkuukiellon puolustajat muistaisivat, että jatkuvalla kasvatuksella lahoppuun määrä vähenee nykytutkimuksen mukaan. Toki sielläkin puolella voidaan sitten alkaa uudentyyppejä toimia, joilla saadaan lahoppuun määrää lisättyä, mutta nyt näytöt näyttävät ihan toista suuntaa. Että jos se lahoppu on tärkeä, niin siitäkin näkökulmasta kan-nattaa pohtia tätä avohakkuukiellon aloitetta.

Mutta summa summarum: Hyvä keskustelu. On tärkeää, että metsäsektori nousee esille, ja valiokunnassa tähän sitten perehdytään vielä syvemmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan unionin rikos-oikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) toimintaan sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 45/2019 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2019 vp

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 1/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

19.29 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Näyttää siltä, että olen täällä ainoa lakivaliokunnan jäsen tällä hetkellä. Totean tästä esityksestä, että tällähän on suuri merkitys Euroopan tasoisesti, kun Suomi vahvistaa osallistumistaan Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston, Eurojustin, toiminnassa.

Tässä valiokunnan mietinnössä ehkä se isoin painopiste liittyi tähän uuteen tietosuojasetukseen, joka täällä on aivan lopussa, tietosuoja ja sen toimiminen eri maiden välillä. Kuten tiedämme, niin oikeuskäytännöt ja soveltamiset eri EU-maissa vaihtelevat aika paljon. Kun meillä on vanhoja jäsenmaita, joissa oikeuskäytännöt ovat hyvin lähellä toisiaan, ja sitten meillä on uusia, erityisesti Itä-Euroopan maita, joissa soveltaminen ja käytännöt vaihtelevat kovasti, niin ei voida lähteä siitä, että tietojenvaihto kaikkien maiden kanssa on ihan yhteneväistä, vaan on oltava erilaisia käytäntöjä tähän, ja sen takia tähän on tässä kiinnitetty huomiota.

Uskomme, että Eurojustia koskevaa lainsäädäntöä tullaan vielä jatkossakin täydentämään, kunhan EU:n kaikki jäsenmaat hahmottavat nämä oikeusvaltioperiaatteet ja toimintatavat, mutta valiokunnan mielestä tämä esitys on hyvä ja suositeltava, ja valiokunnan puheenjohtaja toivoi, että sanoisin täällä, että olemme olleet tyytyväisiä tästä valmisteluprosessista.

19.30 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Eurooppalainen yhteistyö on Suomelle valtavan tärkeää, ja olemme hyötäneet paljon EU-jäsenyydestä. Suomi on varmasti voittajia siinä, että ihmiset ja tavarat ja pääomat ovat saaneet Euroopassa kulkea vapaasti.

Viime vuosien kehitys EU:ssa ja Euroopassa laajemminkin on ollut huolestuttavaa EU:n integraation etenemisen kannalta. Monista syistä johtuen EU-integraatiota on haastettu, ja yksi erityinen syy on tietysti rajat ylittävä rikollisuus, johon liittyy monenlaisia ilmiöitä. Onpa kyse pahimmillaan terrorismista, väkivaltarikollisuudesta, järjestäytyneestä rikollisuudesta, toisaalta inhimilliseltä kannalta kaameimpia voivat olla vaikkapa ihmiskaupan liittyvät ilmiöt. Jotteivät nämä ilmiöt horjuta niitä eurooppalaisia perusvapauksia ja perusarvoja, jotka ovat meille niin tärkeitä ja jotka ovat niin paljon tuoneet hyvinvointia ja vaurautta eurooppalaisille, ennen kaikkea luoneet meille alueen, joka on turvannut rauhan Euroopassa kuluneiden vuosikymmenten ajan, niin on tärkeää, että myös oikeudenhoidon alalla ja erilaisten rikosten torjunnassa pysytään sillä tavoin ajan tasalla, että voidaan vastata kansalaisten perusteltuihin odotuksiin siitä, että Eurooppa on myös turvallisuuden yhteisö, turvallisuuden tuottaja käytännön kysymyksissä. Tässä mielessä on tärkeää, että Eurojust toimii tavoilla, jotka vastaavat näihin haasteisiin, ja on hyvä, että nyt on pystytty myös tätä lainsäädäntöä Suomen osalta saattamaan ajan tasalle.

Lakivaliokunta on mielestäni tehnyt hyvää työtä tässä, ja valiokunnan jäsen Laukkanen, joka tunnetaan taitavaksi edustajaksi kaikin puolin, käytti myös hyvän puheenvuoron ai-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

heesta. Uskon, että eduskunta voi hyvillä mielin nyt ensimmäisessä käsittelyssä hyväksyä tämän mietinnön sisällön.

19.33 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Laukkanen nosti hyvin esille sen haasteen, joka meillä on tämmöisessä eurooppalaisessa yhteistyössä, kun puhutaan oikeudellisista asioista ja rikosoikeuden alasta ja tietojenvaihdosta, ja se on se, että vaikka elämme samassa unionissa ja samojen pelisääntöjen puitteissa noin periaatteessa, niin käytännössä meillä on aika kirjava tämä EU-jäsenmaiden joukko. Silti me olemme useimmat Schengen-alueessa ja ihmiset, tavarat ja palvelut voivat liikkua vapaasti, ja silloin voi myös rikollisuus liikkua vapaasti. Mutta täytyy kyllä todeta, että kyllähän tämä haaste on paljon muutenkin kuin pelkästään tällä sektorilla, ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen kyllä haastaa koko unionin toiminnan tulevaisuudessa.

Sinänsä tämä asia, joka meillä on käsittelyssä, on erittäin hyvä ja tarpeellinenkin. Meidän pitää pystyä tekemään yhteistyötä rikosoikeuden alalla, mutta laajempi haaste on se, että jos eurooppalaisen yhteisön tavallaan arvopohja lähtee liikaa eriytymään, niin se kyllä tulee sitten koko unionin toimintaa vaikeuttamaan ja jopa halvaannuttamaan sitä pahimmassa tapauksessa. Sen takia on tärkeää, että Suomi kiinnittää huomiota näihin kysymyksiin laajemminkin, niin kuin se nyt puheenjohtajakaudella on kiinnittänyt tähän oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen, mutta sekin pitää tietenkin tehdä sillä tavalla, että se pystyisi parhaimmillaan rakentamaan sitä unionin yhteistä arvopohjaa, eikä niin, että siellä syntyy kovia vastakkainasetteluja. Tämä on vaikeaa, mutta omalta osaltamme meillä kyllä on tässä oltava se tavoite, että me olemme rakentamassa sitä Euroopan unionia, emme sitä hajottamassa ja viemässä ristiriitojen suuntaan.

Tämä esitys on hyvä ja kannatettava, ja edustaja Laukkanen valiokunnan jäsenenä erinomaisesti avasi näitä kysymyksiä.

19.35 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Suuressa valiokunnassa aikanaan asiaa on myöskin käsitelty, ja siinä mielessä on tärkeää, että Suomi tekee tätä yhteistyötä nimenomaan näissä rikosoikeudellisissa asioissa yli rajojen, koska rikollisuuskin liikkuu yli rajojen. Usein aina keskustellaan siitä, mikä on se kansallinen lisähyöty, mitä saadaan EU:sta, ja minun mielestäni se tulee juuri silloin kun tartutaan sellaisiin ongelmiin, jotka eivät pysähdy rajalle, ja jos ajatellaan vaikka ympäristöhaasteita tai mietitään rikollisuutta, puhumattakaan sen vakavimmista muodoista — terrorismista, turvallisuusuhista — niin ne ovat aina sellaisia, että eivät ne kunnioita valtioitten rajoja. Ne menevät valtioitten rajojen yli, ja silloin myöskin meillä on oltava sellaista yhteistyötä Euroopan unionin sisällä, jolla pystytään taklaamaan sitten näitä yhteisiä haasteita. Siinä mielessä voisi sanoa, että kristillisdemokraatit ovat aina edustaneet sitä linjaa, että Euroopan unionissa tehdään itsenäisten jäsenvaltioitten yhteistyötä niissä asioissa, jotka tuottavat kansallista lisäarvoa. Me emme halua mitään ylikansallisia liittovaltiorakenteita, vaan nimenomaan ajattelempa, että keskenään erilaiset jäsenvaltiot pystyvät aina löytämään tiettyjä sellaisia minimitasoja, joissa se yhteinen hyvä rakentuu, ja tässä on yksi semmoinen esimerkki, jossa on järkevää tehdä yhteistyötä. Toinen sellainen on tietysti se, kun puhutaan unionin varojen väärinkäytösten estämisestä ja siihen, niin kuin aiemmin viitattiin, liittyy myös oikeusvaltioperiaatekeskustelu, mitä on käyty tässä Suomen puheenjohtajuuskaudella. On äärimmäisen tärkeää, että näillä yhteiseurooppalaisilla viranomaisilla pystytään tämentyyppisiin asioihin puuttamaan.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 45/2019 vp sisältyvien 1.-7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Hallituksen esitys HE 29/2019 vp

Talousarvioaloite TAA 1-379/2019 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.37 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Jälleen on se aika vuodesta, kun kaikkien kansanedustajien henkilökohtaiset ambitiot ja alueelliset tarpeet tulevat näiden talousarvioaloitteiden kautta selkeästi ilmi täällä. Niin oppositio kuin hallitus esittävät omia talousarvioaloitteitaan tarpeelliseksi katsomiinsa kohteisiin, joten niin minäkin tässä nostan muutaman oman esitykseni täältä.

Erityisesti haluaisin nyt puhua tässä talousarvioaloitteesta 167, joka kulkee näin: ”Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä vähävaraisten ruoka-apua jakavien järjestöjen toimintaan.” Suomessa on edelleen hyvin mittava leipäjonoja järjestävien yhdistysten määrä. Arviolta noin 400 yhdistystä viikoittain suorittaa tehtävää, jossa he keräävät alueen kaukoista hävikkiruokaa, hävikkitarvikkeita ja jakavat sitten niitä ihmisille, jotka niitä tarvitsevat. Tämä ryhmä yhdistyksiä ja toimijoita on sellainen ryhmä, joka ei saa valtionhallinnossa avustusta miltyään momentilta. Nämä STEAn rahat, jotka tulevat näistä Veikkauksen pelivaroista, -voitoista, jaetaan projekteihin ja erilaisiin hankkeisiin, mutta niitä ei voi STEAn sääntöjen puitteissa jakaa vähävaraisia auttaville yhdistyksille itse tähän auttamistyötoimintaan. Myöskään Mavin rahoja ei voi käyttää, koska ne on taas tarkoitettu leipäkassien sisällön hankkimiseen. Eli tällaista niin sanottua jakorahaa nämä yhdistykset eivät saa mistään.

Muutamien vuosien aikana, viime kaudella kaksi kertaa, niin sanotuista joululahjarojoista on reilu miljoona myönnetty tähän auttamistyöhön, mistä minusta kaikki kansanedustajat voivat itseänsä onnitella. Olisi kuitenkin syytä, että tämä määräraha jollakin tavalla saataisiin joko sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon alalle omana osanaan tai sitten STEAn sääntöjä voitaisiin muuttaa sillä tavalla, että sinne tulisi oma kohta, josta nämä yhdistykset voisivat tätä toiminta-avustusta hakea. Tällä hetkellä näistä niin sanotuista joulurahoista, joita eduskunta viime vuonna myönsi tälle vuodelle, euroakaan ei tähän päivään mennessä ole vielä jaettu — 1 200 000, kaikki on jakamatta. Nyt uusimman tiedon mukaan sosiaali- ja terveysministeriöstä on saatu sellainen, että joulukuussa saataisiin osa tästä rahasta ja sitten ensi vuoden puolella osa, ja tämä on kyllä täysin eduskunnan tahdon vastaista. Olen käynyt asiasta ministeri Kiurun kanssa rakentavaa keskustelua, ja yritämme parhaillaan selvittää, miten on mahdollista, että kun jo maaliskuussa on jätetty nämä

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

hakemukset, niin ei saada kahdeksaan kuukauteen näitä rahoja hallinnollisesti hoidettua ja jaettua.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien ja yhteisöjen rakennusten korjaus- ja täydennysinvestointeihin, miljoona euroa. Sitten täällä on talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen, 10 miljoonaa euroa. — Kaikki siis vastaavat meidän vaihtoehtobudjettimme sisältöä. — Sitten vielä minun osaltani on tämä määrärahan lisääminen väyläverkon kehittämiseen, 100 miljoonaa euroa. Näille ruoka-apua järjestäville yhdistyksille esitys on 1,5 miljoonaa. Viimeisenä on sitten energia-avustuksen palauttamiseksi pientalojen energiaremontteihin 3 miljoonaa euroa. Kun meillä on nyt energia-avustukset lähinnä kerrostaloasumiseen mutta ei pientalojen remonttiapuun, niin tämä asia olisi syytä korjata.

19.42 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Laukkanen edellä avasi puheenvuoronsa ja sanoi, että täällä todellakin yleensä aina esitellään niitä talousarvioaloitteita, joissa ollaan tekemässä omia lisäyksiä valtion talousarvioon. Itse asiassa tässä oma talousarvioaloitteeni, ensimmäinen, on sellainen, jossa esitetään vähennystä valtion talousarvioon, ja tämä vähennys koskee valtiosihteereitten erityisavustajien palkkaukseen tuolla keltaisessa kirjassa olevaa lisäystä. Siitä me haluamme vähentää 5 miljoonaa euroa, koska tämä hallituksen tapa, millä tässä hallituskauden alussa lähdettiin lisäämään ministereitä, heidän valtiosihteereitään ja erityisavustajiaan ja heidän palkkaustaan, ei ole meidän mielestämme oikein. Voisi sanoa, että kyseessä on tietynlainen piilopuoluetuki siinä mielessä, että puoluetukeahan jaetaan kansanedustajien paikkojen mukaisesti, mutta silloin, jos lähdetään sieltä omasta puoluetoimistosta siirtämään tällaisiin hyvin korkeapalkkaisiin virkoihin ihmisiä ja sitä kautta saadaan sitten rahoitusta — ja tiedetään joistakin puolueista, että tilalle ei ole palkattu sinne puoluetoimistoon henkilöitä, elikkä tietyllä tavalla on kierätetty omaa henkilöstöä sinne ministeriöitten palkkalistoille — niin onhan tässä silloin kyse piilopuoluetuesta, ja tällaista käytäntöä me emme halua, että Suomessa ollaan edistämässä.

No, sitten nämä muut talousarvioaloitteet ovat perinteisempiä korotusaloitteita, elikkä henkilökohtainen aloitteeni liittyy ViaDia ry:hyn: vankien ja vapautuneitten vankien yhteiskuntaan sopeutumista tukevaan työhön 150 000 euroa. Se on varsin pieni summa, mutta tämäntyyppinen yhdistys pystyy saamaan sillä isoja aikaiseksi, ja tämä ViaDian työ, mitä esimerkiksi tuolla Tampereen seudulla tehdään nimenomaan näitten vankiloista vapautuneitten auttamiseksi yhteiskuntaan, tulee moninkertaisesti takaisin yhteiskunnalle, kun saadaan katkaistua vankilakierre ja rikoskierre, ja siinä mielessä tällaiset pienetkin rahasummat voivat poikia sitten sinne valtion kassaan moninkertaisesti.

Talousarvioaloite 40/2019 liittyy siihen, että me KD:n vaihtoehtobudjetissa haluamme perheellisille opiskelijoille huoltajakorotusta olla lisäämässä. Hallitus esittää siihen 25:tä euroa lisää, elikkä silloin tämä huoltajakorotus olisi 100 euroa kuukaudessa, ja KD esittää, että tämä huoltajakorotus olisi 150 euroa kuukaudessa. Erityisesti perheellisten opiskelijoiden kohdalla tämä toimeentulo on varmasti aina niukempaa, kun niitä ruokittavia suita on useampia, ja sen tähden haluaisimme tukea tuossa vaiheessa olevia perheitä, ja jos mietitään näitä syntyvyyslukuja, niin olisi myöskin sitäkin kautta tärkeää saada heille tukea.

Talousarvioaloite 41/2019 liittyy maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, ja erityisesti haluaisimme sinne 3 miljoonaa euroa varmistamaan näitten neuvontapalveluitten jatku-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

vuoden. Hallitus esittää 1,8 miljoonan leikkausta tuolle momentille, ja meidän mielestämme näin suuri leikkaus todellakin vaarantaa näiden neuvontapalveluiden tulevaisuuden, ja siksi me haluaisimme kyllä sen palauttaa.

Sitten talousarvioaloite 42/2019 liittyy 4H:n toimintaan, ja siellä myöskin tämä aloite johtuu siitä, että hallitus on esittämässä sinne leikkausta, elikkä tuon 600 000 euroa, minkä hallitus aikoo leikata, kristillisdemokraatit haluavat palauttaa. 4H-toimintahan on tänä päivänä paljolti sitä, että nuorten yrittäjyyttä tuetaan. Monella saattaa olla mielikuva, että se liittyy pelkästään maaseutuelinkeinoihin — ei laisinkaan, vaan todellakin tänä päivänä 4H-toiminnan kautta monet nuoret saavat sen ensimmäisen kesätyöpaikkansa ja monien nuorten yritystoiminta lähtee liikenteeseen 4H:n kautta. Viime kesänä kesätyöstä maksettiin 4H-toiminnan kautta palkkoja nuorille 4,5 miljoonan euron edestä, joten se on valtavan iso ja merkityksellinen summa ei pelkästään kansantalouden kannalta, vaan nimenomaan ne nuoret saavat sen kokemuksen ensimmäisestä työpaikasta ja pääsevät myöskin sitten yritystoimintaan kiinni.

Sitten näitä yhteisaloitteita: alueellisia yhteisaloitteita meiltä löytyy Savo-Karjalan kansanedustajilta, ja ensimmäisenä allekirjoittajana olen tuossa talousarvioaloitteessa 43/2019, joka liittyy valtatie 5:n välin parantamiseen Siilinjärvi—Iisalmi-kohdalla, 20 miljoonaa euroa. Tuo valtatie 5:hän lähtee Helsingistä sinne Sodankylään saakka ja on yksi näitä Suomen valtaväyliä, ja erityisesti tuolla kohtaa puhutaan myöskin Suomen kansantalouden kannalta tärkeästä pätkästä, elikkä siellähän on tosiaankin, voisi sanoa, Suomen vientiteollisuuden helmiä. Siellä kulkee Ponssen metsäkoneita ja Normetin tuotteita, siellä kulkee Valion ja myöskin Genelecin tuotteita, eli yläsavolaisten vientifirmojen kansantalouden kannalta tärkeät miljoonat kulkevat tuolla tienpätkällä, ja se on kyllä, voisi sanoa, tähän liikennemäärään ja liikennevolyyymiin mutta myöskin sitten sen rahdin tonnimäärään nähden kestävässä kunnossa, ja sen tähden tuolle tielle tarvittaisiin kipeästi parannusta.

Sitten vielä talousarvioaloite 45/2019: siellä KD:n vaihtoehtobudjettiin sisältyy, että me haluaisimme olla palauttamassa varusmiesten kotiuttamisrahan, joka vuonna 93 säästötoimenpiteenä silloin aikanaan leikattiin pois. Sehän tarkoittaa noin 1,5 euroa per palveluspäivä, ja siinä tulisi myös säästöä sitä kautta, että nuorten, jotka tuolta varusmiespalveluksesta kotiutuvat, ei tarvitsisi hakeutua toimeentulotuella, vaan heillä olisi tämä kotiutumisraha, keskimäärin nelisensataa euroa, sitten käytössään.

Viimeisenä talousarvioaloitteena omalta kohdaltani 46/2019 liittyy sitten tähän lääkekorvausjärjestelmän kehittämiseen, ja siihen kristillisdemokraatit osoittaisivat 50 miljoonaa euroa, jotta näitä maksukattoja saataisiin alennettua.

19.50 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Haluaisin kiinnittää huomiota muutama erityisen onnistuneisiin aloitteisiin. Täällä erityisesti edustaja Timo Heinosaalla on näitä kolmekin kappaletta.

Talousarvioaloitemäärärahan lisäämisestä Savukosken opastuskeskus Korvatunturin toiminnan turvaamiseen on varmasti perusteltu alueen kasvavan luontomatkailupotentiaalin vuoksi. On hyvä muistaa, että kun sieltä nuo Metsähallituksen isot tulot valtiolle tulevat, niin on myös kohtuullista, että valtio tulee sinnepäin vastaan ja mahdollistaa alueen kehittymisen myös esimerkiksi juuri kasvavan matkailutoiminnan kautta.

Lisäksi edustaja Timo Heinosaalla on mainio talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Simojoen suiston ruoppaamiseen, talousarvioaloite numero 66 — tuo edellinen oli 64.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Tämä Simojoen suiston ruoppaaminen on sillä tavalla valtavan tärkeä asia, että Simojoki on toinen vapaana virtaava vaelluskalajokemme, ja suisto on käynyt kovin matalaksi osittain tietysti tämän humusaineksen vuoksi, jota joki kuljettaa sinne suistoalueille, mutta myös alueilla tapahtuvan maan nousun vuoksi, ja tässä mielessä lohikannan turvaamiseksi ja vaeltavien kalojen kantojen turvaamiseksi kuin sitten virkistyskäytön kannalta olisi tärkeää, että tämä ruoppaaminen toteutuisi.

Lisäksi vielä Heinosen talousarvioaloite 67: määrärahan lisääminen perinnerakentamishankkeiden tukemiseen. Näen niin, että kun tosiaan nyt tulevana talousarviovuonna tulee 75 vuotta kuluneeksi siitä, kun Lapin väestö palasi sinne pahoin tuhoutuneelle kotiseudulle, monin paikoin ei ollut kiveä kiven päällä, ei yhtään asumakelpoista rakennusta, niin niiden harvojen rakennusten osalta, jotka ovat sodalta säilyneet tai jotka rakennettiin vanhoilla menetelmillä välittömästi siinä jälleenrakennuskauden alussa, on valtavan tärkeää, että rakennusperinne ja korjausrakentamisen osaaminen säilyy, ja tässä mielessä tämä on enemmän kuin perusteltu ja hieno aloite juuri tässä 75-vuotismerkkivuoden kynnyksellä.

Lisäksi erittäin nopeasti haluan vielä, puhemies, kiinnittää huomiota näihin kahteen muuhun aloitteeseen. Talousarvioaloite 105, edustaja Juuson tärkeä aloite valtatie 4:n peruskorjauksen osalta, ja lisäksi edustaja Ojala-Niemelän talousarvioaloite 220, määrärahan lisääminen Enontekiön lentokentän kunnostamiseen, ovat sellaisia, jotka varmasti palvelevat isänmaata, mikäli näihin valtiovarainvaliokunta sitten heltyy ja eduskunnan suuri sali näistä päättää.

19.53 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Olen tehnyt 14 omaa aloitetta, ja lisäksi perussuomalaisten ryhmä on tehnyt ryhmäaloitteita jonkin verran. Nämä ryhmäaloitteet liittyvät tietysti meidän vaihtoehtobudjettiimme. Omista aloitteistani haluan nostaa esille vain yhden, talousarvioaloitteen numero 118 määrärahan lisäämisestä kristittyjen vainojen vastaiseen työhön.

Me täällä Suomessa, kun tunnustamme kristillistä uskoa, saamme nauttia aika turvallisesta elämästä. Meillä ei ole sen suhteen vainoja eikä suuria vaikeuksia. Tietysti, jos uskonsa tunnustaa, niin pilkkaa ja jotakin tällaista puhetta saattaa tulla, mutta ei mitään sellaista, mikä on yleistä monissa maailman maissa. Maailmassa lasketaan olevan noin 2,5 miljardia kristittyä ja näistä yli 215 miljoonaa kärsii vakavaa, hyvin vakavaa tai äärimmäistä vainoa World Watch List 2018:n mukaan. Listalla on 50 maata, ja näissä elää yhteensä noin 650 miljoonaa kristittyä, joista joka kolmas kokee vähintään vakava-asteista vainoa vakaumuksensa vuoksi. Tämän listan mukaan vuonna 2018 surmattiin 3 066 kristittyä uskonsa vuoksi, edellisenä vuonna 1 207. Vainon vakavuus on kasvanut tasaisesti radikaaliislamin lisääntymisen johdosta ja muistakin syistä.

Meillä Suomessa toimii joitakin järjestöjä, jotka pitävät tätä asiaa esillä ja tekevät myös ihan työtä näiden vainottujen kristittyjen aseman parantamiseksi. Tällaisia ovat muun muassa Open Doors Finland ry ja Marttyyrien Ääni ry, ja olen tässä aloitteessa esittänyt, että näille järjestöille myönnettäisiin 200 000 euron toiminta-avustus ensi vuonna.

Hämmästelen sitä, että vaikka Suomi ehkä, niin kuin sanotaan, elää jälkikristillistä aikaa — sekin monella tavalla pitää paikkansa ja viime aikojen tapahtumat sitä vielä tietyllä tavalla vahvistavat — niin meillä kuitenkin kristinuskon merkitys on keskeinen ja suuri. Mutta kristittyjen vainoista maailmalla ei puhuta, vaikka se on suurin väestöryhmä, joka kärsii ankarista vainoista tänä päivänä.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

Vetoan samalla tässä ulkoministeri Haavistoon, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Niikkoon ja meihin kaikkiin, että tähän vakavaan asiaan puutumme yhtä lailla kuin moniin muihinkin vainojen aiheuttamiin ongelmiin tässä maailmassa. Tämä on mielestäni niin vakava asia, että on paikallaan myös tällaisen pienen määrärahallisen tuen osoittaminen sille työlle, jota nuo järjestöt tekevät tiedon lisäämiseksi ja tämän epäkohdan ja kauhistuttavan toiminnan saamiseksi kitkettyä mahdollisimman vähäiseksi.

19.57 Paula Risikko kok: Arvoisa herra puhemies! Olen tehnyt talousarvioaloitteen sotaorpojen kuntouttavien palvelujen mallintamiseen ja käynnistämiseen. Sotaorvothan ovat väestöryhmä, joka on kärsinyt raskaasti talvi-, jatko- ja Lapin sodan menetyksistä. Edellä mainituissa sodissa orvoiksi jäi 55 000—60 000 lasta. Osa lapsista menetti molemmat vanhempansa, kuten oma äitini.

Tällä hetkellä elossa olevista sotaorvoista ei ole tarkkaa lukumäärää, mutta arviolta heitä on noin 20 000—25 000. Kaatuneitten Omaisten Liiton ylläpitämässä sotaorporekisterissä on rekisteröityjä sotaorpoja noin 16 000. Sotaorpojen keski-ikä on nyt noin 80 vuotta. Toimintakyvyn ylläpitämisen ja parantamisen tukeminen on perusteltua, ja kuntouttavien palvelujen tarve on ilmeinen. Kaatuneitten Omaisten Liitto on arvioinut, että heikoimmasa asemassa olevia sotaorpoja, jotka ovat kiireellisen kuntoutuksen tarpeessa, on noin 10—20 prosenttia sotaorpojen kokonaismäärästä.

Lainsäädännön oli aikoinaan tarkoitus turvata sotaorvoille koulutus. Sotaorpoja koulutettiin pääasiassa niille aloille, joita hyvinvointiyhteiskunnan rakentamiseen tarvittiin. Usealla sotaorvolla ei kuitenkaan ollut realistisia mahdollisuuksia koulunkäyntiin; ei ollut varaa, ja kotona tarvittiin työvoimaa tai oli lähdettävä heti kansakoulun jälkeen ansiotyöhön hankkimaan perheelle toimeentuloa. Lapsena alkanut kova työnteko ja palkkatyö fyysisesti raskailla aloilla on johtanut monella varhaiseen osatyökyvyttömyyteen tai jopa täydelliseen työkyvyttömyyteen, ja siitä taas on seurannut hyvin pienet eläkkeet. Kuntoutuksen tarvetta lisää elinikäinen henkinen kuormitus vanhemman tai jopa molempien vanhempien menettämisestä johtuen.

Edellä olevista syistä me allekirjoittaneet oman aloitteeni mukaisesti ehdotamme, että eduskunta lisäisi 4 miljoonaa euroa momentille 33.30.60 sotaorpojen kuntouttavien palvelujen mallintamiseen ja näiden palvelujen käynnistämiseen. Miksi halusin mainita tämän momentin, niin haluan korostaa, että tämä on Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen momentti, jota voi todella käyttää palvelujen mallintamiseen tilanteessa, jossa tarvitaan uudenlaisia malleja.

Tässä on tarkoitus nimenomaan, että tarpeenmukaista kuntoutusta. Ei pelkästään sillä, että on sotaorpo, vaan sillä, että todella tarvitsee sitä, ja voin sanoa, että näistä kyllä kaikki tarvitsevat jonkinlaista kuntoutusta, mutta erityisesti nämä 10—20 prosenttia, joiden on arvioitu tarvitsevan nopeasti kuntoutusta.

Tämä ei ole aivan ensimmäinen kerta, kun sodan kärsimyksiä kohdanneitten kohdalla on lisätty kuntoutuksia. En tarkoita nyt veteraaneja tai invalideja, vaan esimerkiksi partisaanien uhreille tehtiin aikoinansa lakisääteinen kuntoutusmahdollisuus, silloin ensimmäisellä kaudella, kun olen täällä talossa ollut. Siinä mielessä tämä ei todellakaan ole mikään uusi asia. Tätä on monta vuotta yritetty, ja nyt toivoisin, että saataisiin jonkinlainen summa eduskunnasta, jotta saataisiin mallinnettua nimenomaan sotaorvoille sopiva kuntoutus, koska tässä on tarvitaan nimenomaan sitä henkisen puolen kuntoutusta myöskin. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

20.01 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Olemme täällä kuulleet monta hienoa puheenvuoroa sinänsä erittäin hyvistä talousarvioaloitteista. Jos olisin kyyninen, toteaisin, että varmin keino saada eduskunnalta negatiivinen päätös johonkin asiaan on tehdä siitä talousarvioaloite — niin harva niistä menee läpi. Mutta asiahan ei tietenkään ihan näin lohduton ole, sillä talousarvioaloitteilla on oma tärkeä merkityksensä. Usein ne liittyvät myös oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjettiin, joka on erittäin tärkeä väline keskustelun herättämiseksi ja erilaisten vaihtoehtojen esiintuomiseksi täällä eduskunnassa. Mutta järjestelmä toimii niin, että hallitus tuo talousarviesityksen — joka on täällä keltaisena kirjana meidän pöydillämme, useimpien kohdalla edelleen — ja hallituspuolueet tukevat sitä ja pyrkivät vaikuttamaan sen sisältöön, ja sitten oppositiopuolueet tekevät niitä talousarvioaloitteita. Sen takia yhtään minunkaan aloitetta ei ole nytten täällä jätetty sisälle.

Otan kuitenkin tässä yhden asian esille, kun edustaja Essayah piti puheenvuoron, jossa hän kertoi omasta aloitteestaan, joka liittyy siihen, että esitetään vähennettäväksi valtiosihteerien ja ministereiden erityisavustajien määrärahaa 5 miljoonaa euroa. Haluan nostaa tämän esille sen takia, että minulla on kokemusta hallituspuolueen kansanedustajana viime vaalikaudelta, jolloin vähennettiin merkittävästi erityisavustajien ja valtiosihteereiden määrää edelliseltä vaalikaudelta, ja nyt ollaan palaamassa tavallaan siihen, ei viime kauden vaan sitä edeltävän kauden tasoon.

Oma kokemukseni on se — kun olen hyvin läheltä seurannut ministereiden tehtävää ja sitä valtavaa työtaakkaa ja asioiden kirjoa, jota eivät tuo pelkästään kotimaan asiat, vaan Euroopan unioniin liittyvät asiat ja tälläkin hetkellä tietenkin erityisesti EU-puheenjohtajuus — että se työn määrä on kyllä valtava. Siksi itse näkisin, että on todella tärkeää — vaikka houkutus olisikin sanoa, että eivät ne ministerit avustajia tarvitse — että siellä on riittävä määrä avustajia niin, että se työ sujuu jouhevasti. Se palvelee koko isänmaata, että pystytään tekemään tehokkaasti työtä, organisoimaan se hyvin, ja sen takia halusin tästä vain sanoa, että vaikka itse en siinä tehtävässä ole toiminut, niin sivusta katsoen haluan korostaa, että on tärkeää, että on riittävät voimavarat esikunnassa.

20.04 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Vielä olisin nostanut edustaja Sari Tanuksen tekemiä aloitteita, kun hän on sairauslomalla:

Talousarvioon esitämme mielenterveystyöhön 10:tä miljoonaa euroa. Tanus toivoo myös erityisesti, että käynnistettäisiin sisäilmapoliklinikoita, ja niiden perustamiseen yliopistollisiin keskussairaaloihin hän esittää 10:tä miljoonaa euroa. Me kaikki tiedämme, että sisäilmasairaudet ja niiden lisääntyminen ovat epidemian tasoon kasvamassa. Valitettavasti tälle ei ole sairausluokitusta, eli jotka siihen sairastuvat, eivät saa Kela-korvauksia, eivät pääse näiden lääkitysten osalta Kelan korvausten piiriin. Tämä on asia, joka pitäisi paikaisesti hoitaa.

Sitten kuntien lukioiden tukemiseen esitetään kolmea miljoonaa lisää ja nuorten työpatjoimintaan, etsivään nuorisotyöhön muutamaa miljoonaa. KD:n vaihtoehtobudjetissa on myös lapsilisän tason korottaminen enemmän kuin mitä hallitus korottaa. Siihen esitämme 100:aa miljoonaa.

Sitten vielä esitys, joka tuntui olevan monella ryhmällä sama, eli keliaakikkojen ruokavaliokorvauksen palauttaminen. Se jostain syystä poistettiin viime kaudella, säästösyistä varmaan, mutta se olisi syytä palauttaa, koska se aiheuttaa enemmän kustannuksia kuin mitä täällä on nyt saavutettu säästöä.

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

20.06 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Puolustusministeriön hallinnonalalle osoitetaan ensi vuoden valtion talousarvioehdotuksessa määrärahaa jopa 3,2 miljardia euroa. Puolustusmateriaalihankintoihin osoitetaan yli 765 miljoonaa euroa, ja julkisen talouden suunnitelmassa puolustusmenot kasvavat ensi vuoden 3,2 miljardista eurosta 5 miljardiin euroon vuonna 23. Merivoimien alushankinnan laskuun tuli hiljattain lisäystä 100 miljoonaa euroa. Laivuehankkeen hinta on tällä hetkellä 1,3 miljardia. Talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 1.10. HX-hankkeen kustannukseksi aiemman 7—10 miljardin euron hintahaarukan sijaan nyt 10 miljardia euroa.

Puolustushallinnon määrärahojen taso talousarvioehdotuksessa ja tason korotus julkisen talouden suunnitelmassa ovat historiallisen suuria. Määrärahoja osoitetaan muun muassa Suomen puolustuksen kannalta tarpeettomaan ilmasta maahan -kyvyn rakentamiseen osana ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmaa.

Hallitusohjelmassa on mainittu Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen täysimääräisesti. Kuitenkaan vaihtoehtoja 64 monitoimihävittäjän hankinnalle ei ole riittävästi arvioitu, muun muassa voimakkaasti muuttuvia tulevaisuuden sodankäynnin uhkia vasten. Viittaan tässä esimerkiksi miehittämättömien lennokkien lisääntyvään käyttöön — nyt jo ovat käytössä ja tulevaisuudessa vieläkin enemmän.

Eduskunnan talousvaliokunta on talousarviolausunnossaan todennut, että näistä suurista uudishankinnoista johtuvat kasvavat puolustusmenot ovat osaltaan julkisen talouden alijäämän ja julkisen velan taustalla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Olenkin tehnyt talousarvioaloitteen, jossa ehdotetaan puolustusmenojen vähentämistä 220 miljoonalla eurolla. On tiedossa, että puolustusmateriaalihankintoihin budjetoidut rahat eivät aina tule läheskään käytettyä, eli tuolla olisi siinäkin mielessä vähentämisvaraa. Nämä säästytävät varat voitaisiin sitten käyttää sosiaaliturvaan ja koulutukseen, infrainvestointeihin, kaikkeen sellaiseen, mikä todellisuudessa tuottaa hyvää kansantalouteen ja hyvinvointia kansalaisille.

20.08 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tuolla äsken kuuntelin edustaja Lohen puheenvuoroa ja tulini vähän surulliseksi siinä mielessä, että se kyllä vei vähän pohjan pois tältä, kun te sanoitte — minä tiedän kyllä, mitä te tarkoittitte sillä — ettei ainakaan sitä aloitetta sitten viedä. Kyllä minä kuitenkin luotan siihen tässä talossa. Kaikkina näinä vuosina myös valtiovarainvaliokunta on ollut sellainen valiokunta, että siellä on aina ollut sekä hallitus- että oppositiopuolueiden edustajia ja sieltä on aina löytynyt myös opposition ehdotuksille sijaa. Monissa talousarvioaloitteissahan on tilanne se, minkä oikein hyvin ymmärtää, että hallituspuolueen edustaja ei voi nimeänsä sinne alle laittaa, mutta koska hän on mielellänsä tukemassa sitä, niin sitten ollaan yhdessä viemässä sitä siellä. Elikkä olin vähän hämmästynyt tuosta puheenvuorostanne, että se on sitten heti tuhoon tuomittu, jos täällä tekee ehdotuksen. Minä en ainakaan itse ikinä ajatellut sillä tavalla, kun olin hallituspuolueen edustaja, enkä toivo teidänkään ajattelevan.

Mutta talousarvioaloite, jonka olemme edustaja Kivisaaren kanssa tehneet ja jota olemme myöskin tukemassa, ja tässä on mukana myöskin muita kansanedustajia, on Seinäjoen asemasta. Haluamme muistuttaa, että Seinäjoen asema on yksi Suomen vilkasliikenteisimmistä asemista. Aseman matkustajamäärä vuonna 2018 oli 1 120 000 matkustajaa, ja vuoden 2019 aikana matkustajamäärä on kasvanut peräti 11,3 prosenttia. Seinäjoen asemaseudun 18 hehtaarin alue on keskeinen kehittämiskohde Seinäjoella tulevalla vuosikymmenellä, ja Seinäjoen asemanseudun kehittäminen palvelee myös valtakunnallista liikennejärjes-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

telmän kehittämistä osana Suomen pääradan perusparannusta. Valtiolla ja sen yhtiöillä on merkittävä rooli Seinäjoen asemanseudun uudistamisessa. Aseman alueella on rakennettava radan alikulku, alueen liityntäpysäköintiä tulee kehittää, raideliikenteen tietoliikenneverkkoja ja turvalaitteita on uusittava ja ratapiha-aluetta on suunniteltava vastaamaan lisääntyvän liikenteen tarpeita.

Valtion osavastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen tulee edellyttämään rahoituksen osoittamista Seinäjoen asemanseudun kehittämiseen. Totta kai Seinäjoen kaupunki on mukana tässä, mutta totta kai tässä on myös sellaisia elementtejä, joita tämä alue tarvitsee, eli valtiolta on tultava sitä tukea. Liikenteen kasvu on ollut odotettuaakin voimakkaampaa, ja Seinäjoen kaupungin nopea kasvu edellyttää Seinäjoen asemanseudun hyödyntämistä monipuolisesti. Siitä syystä haluamme tällä aloitteella muistuttaa siitä, että eduskunta lisäisi 25 miljoonaa euroa momentille 31.10.77 valtion osavastuulla olevien toimenpiteiden käynnistämiseen Seinäjoen asemanseudun kehittämiseksi. Ymmärrämme erittäin hyvin, että taloudellinen tilanne ei ole helppo tässä vaiheessa, mutta jos saataisiin tätä edes liikkeelle ja sellainen tahdonilmaus siitä, että tämä on yksi tärkeä osa myöskin päärataa. — Kiitos.

20.12 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Nostan vielä esille muutaman jättämäni talousarvioaloitteen. Olen jättänyt aloitteen valtatie 8:n parantamisesta välillä Turku—Pori. Valtatie 8:han on merkittävä väylä Turusta Poriin. Tällä välillä ei ratayhteyttä ole, mutta siihen sijoittuu kuitenkin paljon teollisuutta. Etenkin Uudenkaupungin autotehtaan viime vuosien kasvu on lisännyt tarvetta toimiville liikenneyhteyksille Turun suunnasta ja aina Salosta saakka Uuteenkaupunkiin. Aloitteellani esitän, että valtatie 8:aa parannettaisiin välillä Nousiainen—Laitila. Tällä hetkellä tie on nelikaistainen Turusta Nousiainiin, mutta siitä eteenpäin tarvitaan edelleen parannuksia toisaalta teollisuuden vaatimien kuljetusten vuoksi mutta ennen kaikkea myöskin työntekijöiden työmatkaliikenteen helpottamiseksi. — Kiitoksia, puhemies.

20.13 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Jotta ei tule väärää ymmärrystä, niin haluan toistaa sen ajatukseni, minkä tuossa edellisessä puheenvuorossani totesin, eli sanoin, että täällä on käytetty monta erinomaista puheenvuoroa hyvistä aloitteista ja sitten totesin, että jos olisin kyyninen, voisin todeta, että varmin tapa saada eduskunnalta negatiivinen päätös asiaan on tehdä siitä talousarvioaloite. Ja tähän lähtee siitä, kun katsoo, että kuinka moni niistä menee läpi sitten joulukuun äänestyksessä. Jatkoin, että näinhän asia ei kuitenkaan ole, vaan näillä on todella tärkeä rooli, ja sieltä löytyy silloin tällöin myös niitä, joissa sitten valtiovarainvaliokunta, jossa nyt itsekkin saan toimia, pystyy yhtymään ja todella yli oppositio—hallitus-rajojenkin kannattamaan ja tukemaan niitä, ja ne menevät maaliin. Mutta tosiasiahan on, että aika harva niistä johtaa sitten lopulta äänestyksessä myönteiseen tulokseen, mutta se ei niitten arvoa vähennä ollenkaan, ja haluan sen todella vielä toistaa, että ei missään tapauksessa.

Kuten sanoin siinä edellisessäkin puheenvuorossa, niin useat niistä liittyvät myös opposition vaihtoehtobudjetteihin, joilla on erittäin tärkeä rooli poliittisen keskustelun yhtenä virittäjänä ja politiikan vaihtoehtojen esiintuojina paitsi täällä eduskuntasalissa myös sitä kautta julkisuudessa ja tärkeänä keskustelun herättäjänä. Ensi viikolla meillä on se aika, jolloin nämä vaihtoehtobudjetit käsitellään eduskunnassa, ja minusta se on valtavan tärkeä ja arvokas väline keskusteluun talouspolitiikasta, ja se on minusta suorastaan demokratian

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

toteutumisen edellytys, että näin on. Ja siinä mielessä, kun katsoo sitä äänestystulosta, näistä tulee tavallaan vähän väärä kuva tästä kokonaisuudesta, että niillä ei ole mitään merkitystä, mutta kyllä niillä on. Onpa niinkin, että talousarvioaloitteessa on monesti nostettu esiin joku tärkeä asia, joka ei ehkä sillä kertaa ole mennyt läpi, mutta sitten hallitus tuo vastaavansisältöisen asian vaikkapa seuraavassa budjetissa.

Kun kuuntelee näitä aloitteita, joista täällä on käytetty puheenvuoroja, niin kyllähän ne kaikki ovat sentyyppisiä, että niitä olisi todella helppo tukea, vaikkapa tämä sotaorpojen asia, joka nostettiin esille. Erittäin läheinen ja tärkeä asia, ja kyllä siihen aloitteen henkeen on todella helppo yhtyä.

20.16 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Risikko nosti toden totta tärkeän asian esille puhuessaan ansiokkaasti ja hyvillä perusteilla Seinäjoen asemanseudun kehittämisen puolesta, ja itsekin kovin mieluusti näkisin, että tällainen tahdonilmaus sen kehittämiseksi, lähtisi käyntiin. Pelkästään Tampere—Seinäjoki-välillä liikennöi 2,7 miljoonaa matkustajaa vuodessa, ja asemaseudut ovat erittäin tärkeitä maakunnallisia kehityskohteita ja koskettavat lukuista ihmisjoukkoa.

Näistä talousarvioaloitteista nostaisin myöskin yhden tiehankkeen esille. Valtatie 19 välillä Seinäjoki—Lapua on ajat sitten menettänyt kantokykynsä kovan liikenteen ja liikennöinnin puristuksessa. Tämän tien varressa on muun muassa Atrian pääkonttori, jossa on tuhansia työntekijöitä, ja jo liikenneturvallisuuden näkökulmasta, huoltovarmuuden näkökulmasta ja monista muistakin perusteluista johtuen myöskin valtatie 19 on erittäin tärkeä talousarvioaloitteen kohde.

20.17 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Tähän eduskunnassa olevaan valtion talousarvioesitykseen sisältyy niin sanottujen perusturvaetuuksien korotus, muun muassa työttömän peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korotus 20 eurolla kuukaudessa. Se on hyvä esitys se. Mutta toimeentulotuen perusosaa hallitus ei vastaavasti korota, joten perusturvaetuuksien korotukset leikkautuvat toimeentulotukilaskelmassa pois. Toimeentulotukiasiakkaat eivät siis hyödy tästä perusturvaetuuksien korottamisesta. Kulutus- ja polttoaineverojen kiristykset päinvastoin ehkä heikentävät heidän taloudellista tilannettaan. Vuonna 18 toimeentulotukea sai yli 400 000 henkilöä ja lähes 300 000 kotitaloutta. Toimeentulotuen ostovoima on heikentynyt noin 40 prosenttia reilun 20 vuoden aikana. Olenkin tehnyt talousarvioaloitteen, jolla eduskunta lisäisi 20 miljoonaa euroa perustoimeentulotuen tasokorotukseen siten, että myös toimeentulotuen saajat voisivat hyötyä tästä perusturvaetuuksien korotuksesta. — Kiitos.

20.19 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Vielä totean, että aivan kuten edustaja Kivisaari täällä totesi, olemme mukana näissä meidän Vaasan vaalipiirin kansanedustajien aloitteissa. Tässä tulikin eräs jo esille, tämä Lapua—Seinäjoki-tien parantaminen. Haluan nostaa myöskin Seinäjoki—Kaskinen-välillä olevan Suupohjan radan. Aikoinansa liikenneministerinä tein sen päätöksen, että se pidetään kunnossa, siitä syystä että elinkeinoelämä tarvitsee sitä rataa. Pidetään se sillä tavalla kunnossa, vaikkei ole varaa sitä nyt kehittää, että sitä voi liikennöidä, ja toivoisimme, että siihen saataisiin rahaa.

Täällä on myöskin sitten Evijärvi—Kaustinen, täällä on Lapuan ohituskaista, sitten on Kokkolan raideliikenne, joka on osa päärataa, Seinäjoen lentoasema on yksi sellainen meidän toivomuksemme kehittämistä, myöskin kantatie 68 Pietarsaassa, Kauhajoki—Iso-

Pöytäkirja PTK 64/2019 vp

joki-tie, myöskin Korpijärvi—Kinnula, Jalasjärven liittymä, valtatie 19 ja valtatie kolmonen ja sitten myöskin Kuortane—Alajärvi. Tässä on vain muutamia mainintoja siitä, että kyllä täältä on aloitteita tehty, ja hyviä aloitteita ovatkin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja lisää hyviä aloitteita edustaja Yrttiaholta.

20.20 Johannes Yrttiaho vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Minäkin nostan Varsinais-Suomen kansanedustajien kaksi yhteistä talousarvioaloitetta vielä tässä esille. Kansanedustajat ovat tehneet ensinnäkin aloitteen tunnin junan rakentamisen aloittamisesta Espoon kaupunkiradasta. Siihen osoitettaisiin 50 miljoonaa euroa. Tämä tunnin juna -hankehan ei ole täysin ristiriidaton tuolla Varsinais-Suomessa, mutta varmasti yksimielisyys on siitä, että Espoon kaupunkirataan voidaan se 50 miljoonaa laittaa ja siitä tuo hanke aloittaa.

Toinen vaalipiirin kansanedustajien aloite koskee Saaristomeren tilan parantamista, johon osoitettaisiin 10 miljoonaa euroa.

Nämä molemmat ovat tärkeitä ja kannatettavia aloitteita, ja olen ne itsekin allekirjoittanut.

Keskustelu päättyi.

Talousarvioaloitteet TAA 1—379/2019 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 15.11.2019 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola